

FRENCH and GRAMMAR
ՅԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՂԼԻՔԻՆ

BY

ՔՕՍԿԷՆԻ Boadevin

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾ ԵՂԿԱՆ

ՈՐՈՇ ՈՐՇ ԿԻ ՏԵՐԿՆԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱՐԱՆ ԵՒ ԶՈՒՆ
ԱՐԽԱՆԵՐԱՐԱՆՈՐ ԱՅՏՈՒՆԵՐ
ՀԱՅԳԵՐ ԵՐԵՎԱՆ ՀՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՅՏՈՒՆՈՐ ԲՈՒՑ

Ն. Մ. ՇԻՏԻՄԱՆԵԿՆ
N. M. Shishmantan

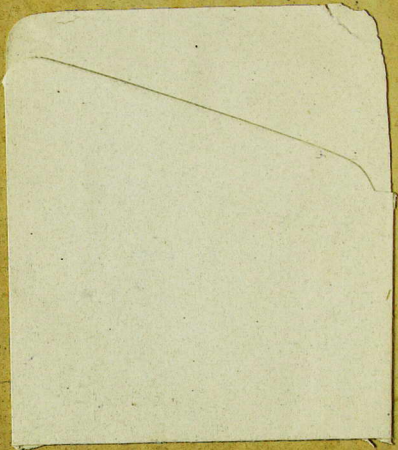

Կ. ՊՕԼԻՍ

ԿՈՒՆՅԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Ե. ԳՆ. ՄԱՆԵՆ
1874

113

1872. 2. 2. 1872. - in 9126
Königshaus. Pumpen - P
2. 1872. 1. 1872. 1. 1872.
1872. 1. 1872. 1. 1872.
1872. 1. 1872. 1. 1872.

French Grammar
in Armenian

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ

44-5

ՀՍՏ

Շ

ԲՕԱՏՎԷՆԻ Boadevin

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՈՐՈՑ ՄԷՋ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ ԼԵՋՈՒՈՑ
ԱՄԵՆԱՀԱՐԿԱԻՈՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ
ՀԱՆԴԵՐՁ ԻՐԵՆՑ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐՈՎ

A 996

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ

Ն. Մ. ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՑԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ԳԱՎԱՑԻԱՆ ԵՒ ՀՆԿ. Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

— 1873 —

ԱՌ

ԱՐԺԱՆԱՊԱՏԻԻ ԵՒ ԱԶԳԱՍԷՐ

ՔԱՆԿԱՆՈՒՄՆԻՐ ՔԱՀԱՆՆԱԳ ՏՕՆԵԼԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԱՅԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ

ՆՈՒԻՐԷ

ՀԵՂԻՆԱԿՆ

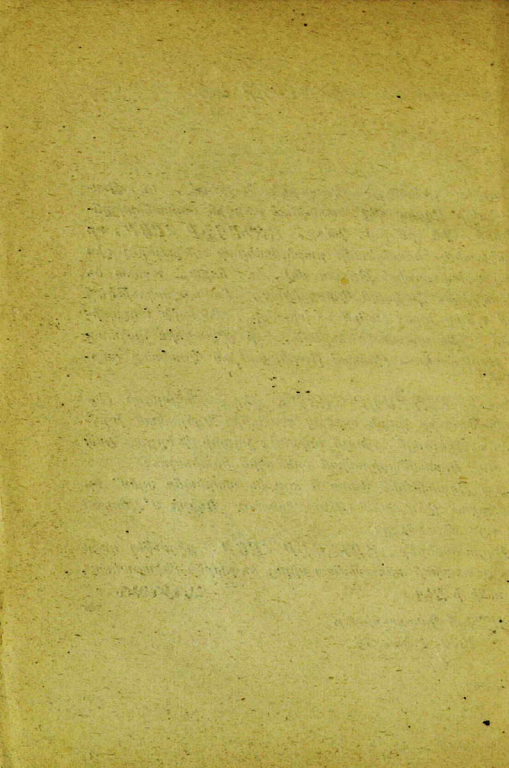
Թաւապատի և ԱԶԳԱՍԷՐ Հայր

տու պահանջած Բարարականութեան, և, Ռու-
րելի Ազգիս մեջ ծառայման առաջին նախնական
էն մին լինելով, Դո՛ւք, ԱԶԳԱՍԷՐ ՀԱՅՐ, որ
ստաննէ նուանդեամբ բարեհաճեցաք շաջաչերնչ զիս
աշխատասիրութեանս մեջ, և, նորս, յօգուտ և
թիթիուն Հայիսզն Պատանեաց, հրատարակութեան
պէտք եղած ջանքն ու խնամքը շնորհակցիք ազգասի-
ն, ինն պատիւ և ուրեմն, որ Մատենիս անխառն
Բարեհաճեալ Անուան Բարեացահիտ Պատիւաք զար-
բ:

Տո՛ւք, ԱԶԳԱՍԷՐ ՀԱՅՐ, Չեր ինքնացորդոր Ազ-
տութեամբք բարի օրինակի կիանգնիք կղերական խըմ-
ն, շնչեայն, միայն գործով, յորդոր մի կըլլաք Նմա-
այդ Ռուտանասիրական օրինակին հետնեւնչո՛ւ:
Նայ Ազգութեան յառք և այս և պարծանք այնմ՝ որ
սխոցաւ Չեզ անսն Ռուտանատննչ կղերի մ' Անուան
այս մատենիկը:

Բարեհաճեցիք, ԱԶԳԱՍԷՐ ՀԱՅՐ, ընդուննչ զայս
գրուական անհամեմատ սիրոյ և բարձր մեծարանաց,
ունի ի Չեզ
ՀԵՂԻՆԱԿՆ

ԱՖիօն Դարս-հիսար
1873 Հոկտ. 16

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Այս օրուան օրս չկայ եւ ոչ մէկն՝ որ Գաղղիարէն լեզուն սովբելոյ մասնաւոր փախաք մը չունենայ : Շատեր , սյնպէս կխորհէին թէ , վերջին պատերազմէն յետոյ , ուր Նաբոլէոն Գ. կայսրն իւր թուրը Բրուսիոյ թագաւորին ոտից ներքեւ կդնէր՝ այլ եւս Գաղղիական լեզուն չոր ու ցամաք լեզու մը պիտի սեպուէր , եւ եղան խակ շատեր՝ որոնք բոլորովին ուրացան նորա յարգըն՝ եւ այն բնազդումը՝ որ զամենայն ոք ի նոյն կը մղէր մասնաւանդ զՀայն՝ որ քան զամենեսին առաւել մեծ տենջանք մի կյայտնէր յայդմ յառաջդիմելոյ , Նուաճեցաւ Գաղղիա՝ սակայն իւր տիեզերահռչակ լեզուն կարծես առջինէն աւելի փառաւորեցաւ . իւրաքանչիւր ազգ առջինէն աւելի փոյթ եւ ջան կնուիրէ առ այն : Ազգերնուս մէջ ալ , թէ ի Պօլիս եւ թէ ի Գաւառս , չկայ , դրեթէ , դպրոց մ'ուր Գաղղիարէն լեզուն չաւանդուի , բայց՝ Ազգայնոց սոյն ըղձանաց նկատմամբ եթէ ի մասնաւորի ցաւելոյ կէտ մ'ունիմք՝ մի միայն այն է թէ , սոյն լեզուն ուսանելոյ յարմար Հայերէն դիւրին բացատրութեամբ կանոնաւոր եւ ամփոփ Գաղղիարէն Քերականութիւն մը տակաւին չէ հրապարակելած , եւ եթէ կան մի քանիներ՝ ոմանք խիստ համառօտ են , սյնպէս որ կարդացողը՝ լեզւոյն օրինացն մուտ ըլլալու չափ օգուտ մը չպիտի կրնայ քաղել , մանք ալ , հիմնական եւ կարեւորագոյն կանոնները բթէ ի բաց թողլով , միայն շատ մը բառերով , խօսակցութիւններով եւ ուրիշ աննպաստ կանոններով ստուար հատորներ կազմած են՝ որոց մէջ աշակերտը չկարենալով գաղղիականին համար ունեցած ճաշակն յագեցնել՝ դարձեալ ուրիշ քերականութիւններ ընդունլոյ պէտքն անշուշտ կզգայ :

Մեք մերովսաննս , ուզելով սիրելի Ազգայնոցս ծառայութիւն մ'ընել եւ նոցա փութոյն նպաստել , մի քանի տարիներէ ի վեր մաքերնիս դրած ներկայ Քերականութիւնս կ'փութամք հրատարակ հանել ազգասիրաց խնդրանօք :

Սորա մէջ՝ Գաղղիարէն լեզուն հիմնովին եւ կատարեալ սովրելոյ համար պէտք եղած կանոններէն ուրիշ աւելորդ , եւ թէ Հայերէն թէ Գաղղիարէն լեզու մէջ զուգընթաց կանոններ չպիտի տեսնէ ընթերցողն՝ ոչ ալ երկարօրէն եւ տաղտուկ բացատրութիւններ որոցմէ խորշի ուսանողն : Սորա մէջ իւրաքանչիւր կանոն դիւրմբառնելի եղանակաւ մի բացատրուած է յատուկ յատուկ հրահանգներով :

Քերականութեանս բառագիտական մասին մէջ թէ քերականական կանոնաց օրինակներուն եւ թէ հրահանգներուն , աշակերտաց դիւրահասկանալի լինելոյ համար , պարզ եւ բառական թարգմանութիւնները դրինք , իսկ՝ Համաձայնութեան մէջ , այդ բանը զանց ըրինք , լաւագոյն վարկանելով որ աշակերտք իրենք իրենցմէ վարժուին թարգմանութեանց եւ դասատուին զանոնք սրբագրէ՝ հասկցնելով իրենց՝ կանոնին համապատասխանող կէտը՝ զոր թէ եւ մեք , որոշելոյ համար , մեծ գրերով դրինք :

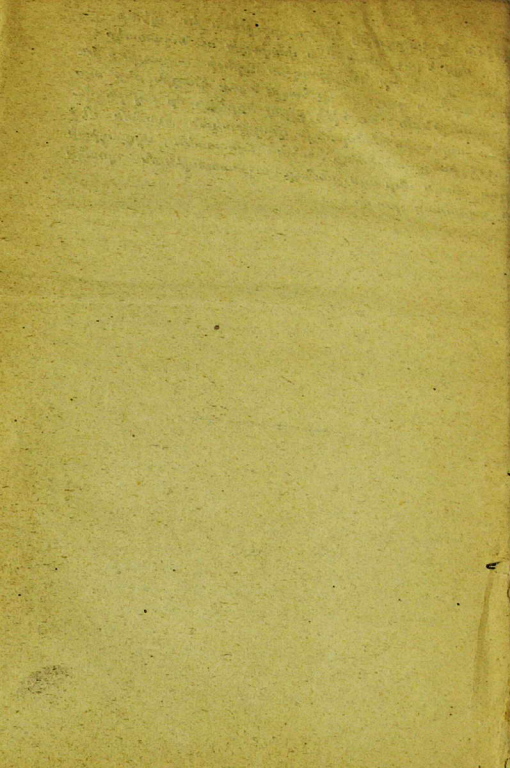
Սոյն գործոյս մէջ երբէք ըստ մեր քմաց բան մը ոչ խորհած եւ ոչ գրած եմք՝ այլ մի միայն գաղղիարէն ընտիր քերականութեանց մէջէն քաղեցինք պէտք եղած կանոններն՝ իսկ ի հետեւութիւն՝ Բօստրովէնի քերականութեան մէթօան ընտրեցինք՝ որ , ինչպէս յայտնի է , գաղղիարէն քերականութեանց մէջ ամենէն ընտրելագոյնն է :

Վերջապէս կ'ամփոփեմք խօսքերնիս ծանուցանելով թէ՝ մենք այնպիսի քերականութիւն մը աշխատասիրել ուզեցինք որ ուսանողին այլ եւս ուրիշ քերական

նութիւն մը կարդալոյ կարեւորութիւն եւ պէտք չը-
մնայ , այս եղաւ բուն մեր փափաքն ու նպատակը :

Յուսով եմք որ Գաղղիագէտ Սիրեւի ազգայինք եւ
Պատուարժան դասատուք հաշտ աչօք կնային մեր այս
աշխատութեան , եւ եթէ ըլլայ երբէք , որ սոյնին մի-
ջոցաւ ազգային մանկուոյն դաղղիական ուսման մէջ
յառաջդիմելը տեանենք , ահա , այն ատեն , այդ պիտի
ըլլայ միայն մեր այս ցամաք աշխատութեան պսակն
եւ ըղձանաց լրումը :

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՂԻԱՐԷՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

1. Գաղղիարէն քերականութիւնն երկու մասանց կբաժնուի՝ ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ (Lexicologie) և ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ (Syntaxe) :

2. Գաղղիարէն լեզուի քերականական բառերը տասն են . Անուն , կամ , Գոյական (le Nom կամ Substantif) , Յօդ (l'Article) , Ածական (l'Adjectif) , Դերանուն (le Pronom) , Բայ (le Verbe) , Ընդունելութիւն (le Participe) , Մակբայ (l'Adverbe) , Նախդիր (la Préposition) , Շաղկապ (la Conjonction) , Միջարկութիւն (l'Interjection) :

3. Վերոյիշեալ բառերէն վեցն , այսինքն Գոյականն , Յօդն , Ածականը , Դերանունը , Բայն Ընդունելութիւնը՝ քիչ-քիչ բառեր (mots variables) կկոչուին՝ վասն զի իմաստին պահանջման համեմատ եզակի կամ յոգնակի , արական կամ իգական ըլլալէն զատ՝ իրենց նշանակութիւններն ալ տարբեր ձեւերու կրնան վերածել , բայց մնացած չորսն , այսինքն , Նախադրութիւն , Մակբայ , Շաղկապ , Միջարկութիւն միշտ անփոփոխ են :

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ (LÉXICOLOGIE)

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԳՈՅԱԿԱՆ (LE SUBSTANTIF)

4. Գոյականը Գաղղիացւոց մէջ երկու յատկութիւն ունի, Սեռ (genre), Թիւ (nombre) :

5. Սեռն, ինչպէս իր նշանակութենէն յայտնի է, արուն և էգը կորոշէ : Այդ յատկութիւնը, մեր Հայերէն լեզուն, միայն շնչաւոր էակներու կպահէ, բայց Գաղղիացիք իրենց ամէն գոյականներուն՝ թէ՛ շնչաւոր, թէ՛ անշունչ՝ սեռորոշած են, ուստի soleil (օր) բառն՝ արական (masculin) է՝ իսկ lune (լուսին) բառն՝ իգական (féminin), նոյնպէս arbre (ձուռ) արական է՝ իսկ fleur (գուռ)՝ իգական, այսպէս ալ ամէն գոյական :

6. Գոյականաց սեռը ճանչելոյ համար թէ՛ և մասնաւոր ու վերջնական կանոն մը չկայ ու միայն վարժութեամբ, լեզուին ընդեւանալով ու բառգիրք նայելով կարելի կըլլայ սովորել, սակայն՝ ի դիւրութիւն, նկատել պէտք է որ՝ գոյական անունն մ'եթէ իրմէ առաջ un կամ le բառերէն մին ունի՝ արական է և եթէ une կամ la՝ իգական, ուստի un pied (ոտ) արական է une main (ձեռ)՝ իգական, և, le roi (կայսր), le monde (շինարհ) արական են. իսկ la reine (կայսրուհի), la justice (արդարադատ)՝ իգական :

ՀՐԱՀԱՆԳ Ա.

(Աշակերտք թող հետևեալ բառերուն սեռն որոշեն)

Un homme, մարդ . — une femme, կին . — le frère, եղբայր . — la soeur, քայր . — un complot, դաւաճան խուճը . — le compte, հաշիւ . — une fenêtre, պատուհան . — un conseil, խորհուրդ . — la grenade, նուռն . — une embouchure, գետնաբանուկ . — un art, արհեստ . — la digestion, մարսողութիւն . — la frétille, յարդ . — le muge, գլխան ձուկն, տէր . — le cinnamome, կինամոմն, Կարմիր . — un scombre, թիւնիկ, սուրճ . — un hochet, խաղալիկ . — le cimeterre, վաղակաւոր . — la cime, գագաթն . — une humilité, խոնարհութիւն . — la cinéraire . — մեխրատուկ . — un abat-jour, երգ . — une abbaye, արքայութիւն . — la généralité, ընդհանրութիւն . — une désolation, կործանումն . — la capacité, ընդունակութիւն . — une étoile սարդ . — la raucité, կոշտ ձայն . — la perpétuation, մշտնջենականութիւն :

7. Գոյականք քանի մը ձեւերով յոգնակի (pluriel) կըլլան, բայց ընդհանրապէս ամէն եզակի (singulier) գոյական ծայրը s գիրն առնլով յոգնակի կըլլայ՝ ինչպէս՝

Une maison տուն, des maisons տուներ . — une chambre սենեակ, des chambres սենեակներ . — le vice սուղիւն, les vices մոլութիւններ են :

8. Այն գոյականներն՝ որք եզակի ըլլալով ծայրերնին իբնէ s կամ z կամ x գրերէն մին ունին՝ յոգնակի եզած ատեննին փոփոխութիւն մը չեն կրեր, ինչպէս՝

Le succès, les succès յաջողութիւն . — un nez, des nez տէր . — une voix, des voix յայն են :

9. Au կամ eu վերջաւորող գոյականք յոգնա-

կի եղած ատեննին ծայրերնին ք կառնուն, ինչպէս՝

Un jeu, des jeux խաղ. — un marteau, des marteaux փայտեայտ կէն :

10. Ծայրերնին ou վերջաւորող գոյականներէն միայն bijou (շքեղ, գեղար), caillou (կարկանդակ), chou (կարկանդակ), genou (շունկ), joujou (խաղալիք), hibou (սպիտակ արջ), և pou (փոքր) բառերն յոգնակի եղած ատեննին ծայրերնին ք կառնուն. իսկ բոլոր միւս մնացածներն ըստ նախկին կանոնի ք կառնուն, ինչպէս՝

Un clou, des clous գոմ. — un verrou, des verrous պարզանի կէն :

11. Ծայրերնին al վերջաւորութիւնն ունեցող գոյականք՝ յոգնակի եղած ատեննին՝ իրենց այս վերջաւորութիւնն aux ի կը փոխեն, ինչպէս՝

Un tribunal, des tribunaux ատենարան. — un canal, des canaux ջրանցի կէն :

Բայց միայն aval (գէր երաշխաւորութիւն), bal (պարահանդէս), pal (1) (ցէց), régal (կարգահան), serval (վազերակող և քիչ և քիչ) և ուրիշ al վերջաւորութեամբ մի քանի գոյականք և որք գրեթէ յոգնակի այնչափ չեն գործածուիր՝ ք կառնուն :

12. Bail (վարձ) պարտք, émail (արծնի, փնի), corail (բուստ, սերման), soupirail (օդամուտ), travail (աշխատանքութիւն), ventail (փեղ) և vitrail (2) (պատկերապատկան) բառերուն յոգնակին կըլլայ baux, é-

(1) Երբեմն յոգնակին paux ալ կըլլայ.
(2) Այս բառն այնքան յոգնակի չգործածուիր :

maux , coraux , soupiraux , travaux , ventaux , vitraux . խոկնի բետայ (պարտ) բառն յոգնակի չունի պէտք եղած ատեն bestiaux կը գործածուի . Ail (խորտ) կըլլայ aulx .

ՀՐԱՀԱՆԳ Բ .

(Աշակերտք հետնեւոյ նզակի խտերն յոգնակիին եւ յոգնակիներն նզակիին վերածնն)

Jet ցոյտուի . — modestie համեստութիւն . mouche ճանճ . — panse որովայն . — propilées նախադրուիք (կան . 8) dortoirs ննջարանք . — dos թիկունք (8) . — accès մուտք (8) . — succès գեղք (8) . — ongle եղունգ . — idoles կուռք . — pou ոջիւ . — encens խունկ (8) . — funérailles յուղարկաւորութիւն (8) . — moeurs բարք (8) . — fléau պատուհաս . — neveu եղբորորդի , քեռորդի . — éventails հովահար . — bétail պաճար . — fils որդի (8) . — fil թել . — fille աղջիկ . — bestiaux պաճար . — aulx խտոր . — extrémité ծայր . — noix բնկոյզ (8) . — voie ճանչայ . — voix ձայն . — moutons ոչխար . — remords իիղճ . — riz որիզ (8) . — animaux անասուն . — incrustation ծեփ . — progrès յառաջդիմութիւն . — sens զգայարանք (8) . — sauvage վայրենի . — oiseaux թռչուն . — chapeau գլխարկ . — manoeuvre արուեստաւոր . — champs դաշտ (8) .

ԳԼՈՒԽ Բ .

807 (ARTICLE)

13. Գաղղիացւոց յոգը մէկ է և երեք ձեւ ունի , այսինքն , արական անուանց համար le , իգականաց համար la և երկու սեռի յոգնակիին համար les կգործածուի . ուստի կըսուի le roi , le succès , la voie , la jalousie , les moutons , les jeux ևն :

14. Յօդը գոյականէն անմիջապէս առաջ կը գրուի և անոր նշանակութիւնը կորոշէ, ինչպէս երբ կըսեմ *voie* հօգոյ անորոշ է, իսկ *la voie* ճամբան՝ որոշեալ :

15. Գաղղիացւոց յօդն երկու մասնաւոր փոփոխումներ ունի, և կըլլայ յօդ էօն (article élidé) յօդ փոփոխ (article contracté) :

16. Երբ *le* և *la* յօդերուն զուգընթաց բառը ձայնաւորով կամ անձայն *h* ուղ կսկսի՝ այն ատեն յիշեալ յօդերէն *a* և *e* գրերը ջնջուելով նոցա տեղ ապագարձ (apostrophe) (') նշանը կգրուի, ինչպէս՝ *l'âme* (հօգէ), *l'esprit* (փրտ), *l'homme* (հօրտ), *l'homicide* (հօրտօսող) ևն, փոխանակ ըսելու՝ *la âme*, *le esprit*, *le homme*, *le homicide* :

17. Գաղղիացիք հօլով չունին, ուստի բառերն *à* և *de* նախադրութեանց միոյն հետ *le* և *la* յօդերուն ամփոփմամբ կը հօլովին : Եթէ հօլովելի բառն արական է՝ (և բաղաձայնով սկսուած՝ այն ատեն *à*, *le* և *de*, *le* մէկտեղ կամփոփին ու կըլլան փոխանակ *à le* ի՝ *au* և *de le* ի՝ *du*, իսկ *à les* ի՝ *aux* և *de les* ի՝ *des* : Ուստի կըսեմք *au père* փոխանակ ըսելու *à le père* և *du père* փոխանակ *de le père* ի, իսկ *aux pères* փոխանակ ըսելու *à les pères* և *des pères* փոխանակ *de les pères* ի :

Այս կանոնէս կհետեւի որ *à* և *de* երբէք յոգնակի չեն ըլլար, և թէ յօդերուն յոգնակի ըլլալովն է որ *à* կըլլայ *aux* և *de* կըլլայ *des* :

18. Եթէ հօլովելի բառն արական և ձայնաւորով կամ անձայն *h* ուղ սկսուած է՝ այն ատեն

ամփոփումը միայն յոգնակի հօլովմանց մէջ կըլլայ, իսկ եզակիին մէջ նախադրութիւններն à la de իրենց բուն ձեւերովն և յօդը կըճատմամբ կը գործածուի (Կան. 16). ուստի կըսեմք եզակիին մէջ à l'âme, à l'homme և de l'âme, de l'homme ու ո՛չ թէ au âme, au homme և du âme, du homme. բայց ըստ ամփոփման կանոնի սարտիմք ըսել յոգնակի հօլովմանց մէջ aux âmes, aux hommes և des âmes, des hommes, գիտնալով որ aux և des ամփոփի յօդերուն ծայրի x և s գրերերը ձայնաւորներուն երթալով հնչման անախորժութիւնը կանհետացնեն:

19. Գարձեալ հօլովելի բառն եթէ իգական է՝ ձայնաւորով ալ սկսուած ըլլայ՝ բաղաձայնով ալ՝ միշտ ամփոփումը, գարձեալ, յոգնակի հօլովմանց մէջ տեղի կունենայ՝ իսկ եզակիին մէջ կըլլայ de la և à la, միայն թէ բառը ձայնաւորով սկսուած ատեն յօդը կկըճատուի՝ ինչպէս.

Եզակի իգական

Յոգնակի իգական

496 A	կրուի	{	à la vertu	չքուի	au vertu	բայց կրուի	{	aux vertus
	α	{	de la vertu	α	du vertu	α	{	des vertus
	α	{	à l'âme	α	au âme	α	{	aux âmes
	α	{	de l'âme	α	du âme	α	{	des ames

20. Au կամ à la կամ à l' մեր հայերէնի նախորիւ տրականին զօրութիւնն ունենալով որ հարցման սլատասխանելէ զատ կնշանակէ նաև երբեմն ԴՅԸ, իրո՞ն, և du, կամ de la կամ de l' բացառականի զօրութիւնն ունի և քիչ անգամ գործիականի ալ, իսկ հայցականը ուղղական հօլովին նման է:

21. Ծննդի օրը . — Գաղղիացւոց հոլովմանց մէջ գործիականն ընդ հանրապետս Avec ՀԵՏԸ նախադրութեամբ կշիռուի . իսկ ներգոյականն ալ (մէջը, վրան) dans ԿԷ, և sur ԷՐ նախադրութիւններով, ինչպէս՝ հայերէն՝ է Է-ը-ը (կաղամարին մէջ) բառը գաղղիարէն կըլլայ dans l'enerier, և երէն է-յ խօսքն ալ sur la terre . նոյնպէս՝ ԵՐ-ը-ը հետ կամ ԵՐ-ը-ը կըլլայ avec les enfants :

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀՈԼՈՎՄԱՆՅ

ՀՈԼՈՎՈՒԹԱՆ ԱՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆ ԱՄՓՈՓ ՅՕԴՈՎ

<i>Եզակի</i>		<i>Յոգևակի</i>	
Ուղղ.	Nominatif.	le roi. Բ-գ-ը-ը.	les rois. Բ-գ-ը-ը-երը.
Սեռ.	Génitif.	du roi. Բ-գ-ը-ը-ի.	dès rois. Բ-գ-ը-ը-եր-ու.
Տրակ.	Datif.	au roi. Բ-գ-ը-ը-ի.	aux rois. Բ-գ-ը-ը-եր-ու.
Բաց.	Ablatif.	du roi. Բ-գ-ը-ը-ի.	des rois. Բ-գ-ը-ը-եր-ի.
Հայց.	Accusatif.	le roi. Բ-գ-ը-ը.	les rois Բ-գ-ը-ը-երը.

ՀՈԼՈՎՈՒԹԱՆ ԻԳԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆ

<i>Եզակի</i>		<i>Յոգևակի</i>	
Ուղ.	la reine.	Բ-գ-ու-ց-ի.	les reines. Բ-գ-ու-ց-ի-երը.
Սեռ.	de la reine.	Բ-գ-ու-ց-ու-ի.	des reines. Բ-գ-ու-ց-ի-եր-ու.
Տրակ.	à la reine.	Բ-գ-ու-ց-ու-ի.	aux reines. Բ-գ-ու-ց-ի-եր-ու.
Բաց.	de la reine.	Բ-գ-ու-ց-ի-ի.	des reines. Բ-գ-ու-ց-ի-եր-ի.
Հայց.	la reine.	Բ-գ-ու-ց-ի.	les reines. Բ-գ-ու-ց-ի-երը.

ՀՈԼՈՎՈՒԹԱՆ ԱՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆ ԿՐՃԱՑ ՅՕԴՈՎ

<i>Եզակի</i>		<i>Յոգևակի</i>	
Ուղ.	l'esprit.	Է-ր-ի.	les esprits Է-ր-ի-ր.
Սեռ.	de l'esprit.	Է-ր-ի-ի.	des esprits. Է-ր-ի-ր-ու.
Տրակ.	à l'esprit.	Է-ր-ի-ի.	aux esprits. Է-ր-ի-ր-ու.
Բաց.	de l'esprit.	Է-ր-ի-ի-ի.	des esprits. Է-ր-ի-ր-ի.
Հայց.	l'esprit.	Է-ր-ի-ը.	les esprits. Է-ր-ի-րը.

ՀՈՒՈՎՈՒՄՆ ԻԳԱԿԱՆ ԱՆՈՒԱՆ ԿՐՃԱՏ ՅՕԳՈՎ

Եզակի

Յոզանի

Ուշ.	l'âme.	հ-գի	les âmes.	հ-գի՛նԷ
Սեռ.	de l'âme	հ-գի-ոյն	des âmes.	հ-գի՛նԷր-ան
Տրակ.	à l'âme.	հ-գի-ոյն	aux âmes.	հ-գի՛նԷր-ան
Բայ.	de l'âme.	հ-գի՛ն	des âmes.	հ-գի՛նԷԷ
Հայ.	l'âme.	հ-գի՛ն	les âmes.	հ-գի՛նԷԷ

ՀՐԱՀԱՆԳ Գ.

(Աշակերտք ըստ 13 և 16դ. կանոնաց հետևեալ գոյականներուն յոդերը գտնելով եզակիներն յոզանիի և յոզանիներն եզակի ընեն)

Loi, օրէնք (իդ.) . — faiblesse, տկարութիւն (իդ.) . — confidence վստահութիւն (իդ.) . — simplicité, պարտութիւն (իդ.) . — crime, յանցանք (ար.) . — voix, ձայն (իդ.) . — malheurs, թշուառութիւնք (ար.) . — bonheur, երջանկութիւն (ար.) . — esprit, միտք (ար.) . — asile, բնակարան (ար.) . — mensonges, ստախոտութիւնք (ար.) . — vices, մոլութիւնք (ար.) . — modération, չափաւորութիւն (իդ.) . — trou, ծակ (ար.) . — travaux, աշխատութիւնք (ար.) . — clou, գամ (ար.) . — œuvre, գործ (իդ.) . — affaire, գործ (իդ.) . — cousin; cousines, հօրեղբորորդի (ար. իդ.) . — pou, ոջիւլ (ար.) . — corbeau, ագռաւ (ար.) . — entrailles, փորտախիբ (եղ. և յոդ. ար.) . — canaux, ջրանցք (ար.) . — aveu, խոստովանութիւն (ար.) . — vœux, ուխտ (ար.) . — vogueurs, նսաւավազք (ար.) . — troupeau, երամակ (ար.) . — marteau, կռան (ար.) :

ՀՐԱՀԱՆԳ Դ.

*(Աշակերտք հետնևնայ թատերը գաղղիարկնի վերածեն
ըստ 17, 18, 19, 20, 21ր. կանոնաց)*

Մարդուն, մարդոց (homme) Կ-Ի. Կ-Ի. (ար.) . — Աշխարհիս
ձէջ (monde, ար.) . — Տղաքներէն (enfant, ար.) . — Գործերը ,
գործերուն ձէջ (affaire իգ.) . — Բարկութենէ (colère, իգ.) . —
Կրօնի (religion, իգ.) Կ-Ի. Կ-Ի. — Մանչերուն, մանչուն, ման-
չէն, մանչերէն (garçon ար.) Կ-Ի. Կ-Ի. Կ-Ի. — Չօրքերը, զօր-
քերէն, զօրքերուն, զօրքերով (soldat, ար.) Կ-Ի. Կ-Ի.
Կ-Ի. Կ-Ի. Կ-Ի. — Լուսոյ ձէջ (lumière իգ.) . — Շունը, շու-
ները (chien, ար.) . — Գորտերէն (grenouille ար.) . — Եկեղեց-
ւոյն ձէջ, յեկեղեցի (église, իգ.) . — Ի Տուն (maison իգ.) . —
Մարդով (հետ) .

ՀՐԱՀԱՆԳ Ե.

*(Աշակերտք հետնևնայ թատերուն վրայի յօրերուն փոփո-
խութեանց ձևն որոշեն)*

A l'ambition; de l'homme; aux voleurs; à la vérité; au vice; le marbre; les choux; l'interêt; la paysanne; aux pay- sans; l'excès; aux succès; les soupiraux; aux végétaux; au bétail; les bestiaux; au fils; les fils; aux filles; à la mer; de la nature; à l'élève; des garçons; aux choses; le trans- port; au travers; des âmes; de la volupté; à la manière; aux chevaux; des cheveux; au loup.

ԳԼՈՒԽ Գ .

ԱԾԱԿԱՆ (L'ADJECTIF)

22. Ածականք երկուքի կրածնուին՝ Որ-ի-ն՝ (qualificatif) որ գոյականաց որպիսութիւնը կը յայտնէ , ինչպէս՝ un père affectueux Գր-Է-Էյ Գյը Բը , un homme vertueux Գր-Է-Էյ Գյը Բը , une fille modeste Գր-Է-Էյ Գյը Բը , և՝ Որ-նէն (déterminatif) որ չորսի կը բաժնուի՝ Սո-յ-ն (possessif) , Ցո-յ-ն (démonstratif) , Թո-ն (numéral) , և , Ան-որն (indéfini) .

Ա. ՍՏԱՑԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

23. Այս ածականներն ստացիչ անձանց տեղ կգրուին և հետեւեալներն են՝

Եզակի

Յոգնակի

Ար-ն	Իբ-ն	Թե՛ Ար-ն , Իե՛ Իբ-ն
Mon	Ի .	Ma .
Ton	Ի .	Ta .
Son	Ի .	Sa .
Notre	Ի .	Notre .
Votre	Ի .	Votre .
Leur	Ի .	Leur .
		Mes .
		Tes .
		Ses .
		Nos .
		Vos .
		Leurs .

24. Երկուքի . Իգական գոյականներու քով թէպէտ եզակին յէջ ma, ta, sa ստացականները կգործածուին՝ ըսցց երբ բաւը ձայնաւորով սկսուած ըլլայ՝ հնչման քաղցրութեան համար ագական mon, ton, son գործածել պէտք է , սակայն չըսուի ma âme այլ mon âme , չըսուի ta affaire այլ ton affaire . չըսուի sa humilité այլ son humilité, ևն .

25. Mon, ton, son *և* ma, ta, sa *կգործածուին* երբոր *թէ* ստացիչն *և* *թէ* ստացեալն եզակի են, *ինչպէս* mon enfant *է՛* որչա, son livre *էր* գէրե, ma fille *է՛* աշխի, ta mère *առ* մայր, sa générosité *էր* փհանքն ինքն :

26. Notre, votre, leur *կգործածուին* երբ ստացիչն *յոգնակի* բայց ստացեալն եզակի է՝ *ինչպէս* notre vie *էր* կեանք, votre espérance *յեր* մայր, leur religion *էր* եկեց կրօնք *և* ն :

27. Mes, tes, ses *կգործածուին* երբ ստացիչը եզակի *և* ստացեալն *յոգնակի* է, *ինչպէս* mes enfants *է՛* որչա, tes cheveux *առ* մազեր, ses moutons *էր* աշխի, *և* ն :

28. Nos, vos, leurs *կգործածուին* երբ *թէ* ստացիչ *և* *թէ* ստացեալ *յոգնակի* են, *ինչպէս* nos enfants, *էր* որչա, vos cheveux *յեր* մազեր, leurs moutons *էր* եկեց աշխի, *և* ն :

ՀՐԱՀԱՆԳ Զ.

(Աջակերտք վերոգրեալ կանոնաց ողջադրոթիսն ընկալ հետեւեալ սխալներն ողղեն)

Son témérité (*էդ*) . — sa esprit (*ար*) . — nos livre . — tes cheval . — ma affaire (*էդ*) . — vos enfants . — mon fille (*էդ*) . — nos talent . — sa amitié (*էդ*) . — notre maisons . — mon chembre (*էդ*) . — ta ambition (*էդ*) . — ton gloire (*էդ*) . — sa génée (*ար*) .

ՀՐԱՀԱՆԳ Է.

(Աջակերտք վերոգրեալ կանոնաց համաձայն հետեւեալները գաղղիարեմի վերածեն)

Իմ Աստուածս (Dieu) . — Գու քրացիդ (voisin) . — Իւր աշխանակները (chandelier) . — Իրեկց կուռքերը (idôle) . — Ձեր

խոհարարը (cuisinier) . — Ձեր քահանայը (prêtre) . — Քու ,
 ձեր , իրենց , իմ դորձքերս (affaire) . — Մեր սնուկը , սնուկ-
 ները (coffre) . — Ձեր ատրճանակը (pistolet) . — Քու արամու-
 թիւնդ (tristesse) . — Ձեր ծառան (serviteur) . — Քու սպա-
 սուհիդ (servante) . — Մեր խօսքերը (parole) . — Իմ միտքս
 (esprit) . — Իւր տկարութիւնը (faiblesse) . — Իւր շնորհքը (grâce)
 . — Ձեր բարեքը (bienfait) :

29. Եթէ գոյականն մ'իրմէ առաջ ստացականն
 ածականն ունի՝ յօդ չդրուիր , գոյականն ալ նախ
 դրիւ կհարովի՝ ինչպէս ,

Եզակի

Յոգնակի

Ուղ.	Mon père.	Ի՛մ հօրս.	Nos pères.	Մ'եր հօրերս.
Սեռ.	De mon père.	Ի՛մ հօրս.	De nos pères.	Մ'եր հօրերսն.
Տրակ.	A mon père.	Ի՛մ հօրս.	A nos pères.	Մ'եր հօրերսն.
Բաց.	De mon père.	Ի՛մ հօրս.	De nos pères.	Մ'եր հօրերսն.
Հայց.	Mon père.	Ի՛մ հօրս.	Nos pères.	Մ'եր հօրերս.

Եզակի

Յոգնակի

Ուղ.	Notre cheval.	Մ'եր ձի.	} <i>Վերի հարմարան եղանակն կրն պէս</i>
Սեռ.	De notre cheval.	Մ'եր ձիս.	
Տրակ.	A notre cheval.	Մ'եր ձիսն.	
Բաց.	De notre cheval.	Մ'եր ձիս.	
Հայց.	Notre cheval.	Մ'եր ձի.	

MES Ստացականով

Ուղ.	Mes chevaux.	Ի՛մ ձիս.
Սեռ.	De mes chevaux.	Ի՛մ ձիսն.
Տրակ.	A mes chevaux.	Ի՛մ ձիսն.
Բաց.	De mes chevaux.	Ի՛մ ձիսն.
Հայց.	Mes chevaux.	Ի՛մ ձիս.

(Աշակերտք ըստ 29ր. Կանոնի վարի հրահանգը գաղղիարկնի վերածնն)

Իմերկերներու (terre) +-. և Կ-1. — Մեր դաշտերու (champs) +-. և Կ-1. — Մեր գաւառներէն (pays) . — Ձեր թշնամիէն (ennemi) . — Իրենց բարեկամին (ami) +-. և Կ-1. — Իրենց եղբայրներու (frère +-. և Կ-1. — Մեր խօսքերէն (parole) . — Իր վարժապետին (professeur) +-. և Կ-1. — Մեր շորքոտանիներէն (quadrupède) . — Իմ ստակէս (argent) . — Իր բարեկամութեանը (amitié) +-. և Կ-1. — Իրենց գիւղերէն (villages) . — Մեր քաղաքներու (ville) +-. և Կ-1. — Իրենց արուարձանէն (faubourg) . — Իրենց տետրակները (cahier) . — Ձեր էշերէն (âne) . — Իւր գանձէն (trésor) .

Բ. ՅՈՒՑԱԿԱՆ ԱՄԱԿԱՆՆԵՐ

30. Այս ածականները բան մը ցուցնելու կը ծառայեն և հետեւեալներն են ,

Ce, cet, cette, ces և կնշանակեն այ, այդ, այն .

31. CE կգործածուի այն ամէն գոյականաց քով որք արական են և բաղաձայնով սկսուած , ինչպէս ce livre այ գիրք , ce pays այս գաւառը :

32. CET կգործածուի արական՝ բայց ձայնաւոր կամ անձայն h ով սկսուած գոյականաց քով , ինչպէս cet homme այ մարդ , cet avare այ ագործ :

33. CETTE կգործածուի իգականաց քով , ինչպէս cette femme այ կին . cette nouvelle այ լուր :

34. CES կգործածուի թէ՛ արական և թէ՛ իգական յոգնակի գոյականաց քով , ինչպէս ces arbres այ ծառեր , ces paroles այ խօսքեր :

35. Յուցական ածական ունեցող գոյականաց հոլովուած ալ նախդրիւ միայն կըլլայ (տե՛ս Կան. 29) :

ՀՐԱՀԱՆԳ Թ.

(Աշակերտք հետեւեալ խառերուն սեռիմ ու թոսոյն հասն-
մաստ պէտք եղած ցոյցանիսն ստանանանքը գրեն)

Vieillard աբ. — hameau աբ. — fille իգ. — garçons աբ. —
succès աբ. — montagnes աբ. — amitié իգ. — argent աբ. —
affaire իգ. — maison իգ. — travaux աբ. — occupation իգ. —
ténébre աբ. — mouton աբ. — loups աբ. — terre իգ. — che-
vaux աբ. — lettre իգ. — miroir աբ. — hiver աբ. — prêtre աբ. —
mère իգ. — mois աբ. — jour աբ. — instant աբ. — cause իգ. —
miracle աբ. — clocher աբ. — église իգ. — paysan աբ. —
citoyen աբ. — villageois աբ. — absence իգ. — ouvrage աբ. :

ՀՐԱՀԱՆԳ Ժ.

(Աշակերտք հետեւեալ խառերը գաղղիարեկի դարձնեն
ըստ 35դ. կանոնի)

Ա.յս տունէն . — Ա.յս դրացւոյն (սեռ. և տրակ.) . — Ա.յս
աշտանակներէն . — Ա.յս հրացաններով (21) . — Ա.յս աղջկան .
— Ա.յս ագռաւներէն . — Ա.յս ջրանցքներուն (տրակ.) . — Ա.յս նա-
ւագարէն . — Ա.յս մոլութիւններէն . — Ա.յս ծակին մէջ (21)
— Ա.յս բնակարանին մէջ . — Ա.յս միտքը . — Ա.յս դամբէն . —
Ա.յս նամբուն մէջ . — Ա.յս յանցանքներէն . — Ա.յս ստակովը . —
Ա.յս գործին մէջ . — Ա.յս գիւղացիներով . — Ա.յս գաւառին մէջ .
— Ա.յս խօսքերուն, խօսքին, խօսքերէն, խօսքէն, խօսքերուն մէջ .
— Ա.յս կրօնքին (սեռ. և տրակ) :

Վերոգրեալ բառերուն գաղղիարէններն ուսանողին ծանօթ են :

Գ. ԹՈՒԱԿԱՆ ԱՄԱԿԱՆՆԵՐ

36. Երկու կերպ թուական ածական կայ .
Բացայնի (ordinal) և Դասակնի (cardinal) .

37. Բոլոր թիւերն յանհունս բացարձակ են,
ինչպէս un մէ, deux երկու, trois երեք, vingt քսան,
trente երեսուն, cent հարիւր, mille հազար և այլն .

38. Կարգ ցուցնող թիւերը դասական են՝ և, բայց ի premier — ջին, և second երկրորդ դասականներէն բոլոր մնացածներն ième կյանգին, ինչպէս՝ deuxième երկրորդ, troisième երրորդ, vingtième քսաներորդ, centième հարիւրերորդ և ըն :

39. Second և deuxième երկրորդ կնշանակեն, բայց իրարու տեղ չեն կրնար գործածուիլ :

40. Երբ որ կարգն երկրորդէն անդին չանցնի և կամ կարգի մը մէջ երկրորդը գիտողութեան արժանի ո՛ր և է բան մը յայտնէ second կը գործածուի, ինչպէս՝

Cette maison a deux étages, le premier est plus meublé que le second. Այս տունն երկու յարկունի, առաջինն երկրորդէն աւելի կահաւորեալ է :

41. Երբ կարգն երրորդ ու չորրորդն ալ ունենայ՝ այն ատեն deuxième գործածել պէտք է, ինչպէս՝

J'ai perdu le deuxième et le quatrième volume de mon Racine. Բասինի (գրուածոց) երկրորդ և չորրորդ հատորները կորուսի :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԱ.

(Աշակերտք հետեւեալ հրահանգին մէջ թոռական ու դասական սծականներն որոշեն եւ 40 եւ 41դ. կանոնաց հսկանակ եղող սխալներն ուղղեն)

La reconnaissance est un des premiers besoins d'une belle ame երախտագիտութիւնը՝ գեղեցիկ հոգւոյ առաջին պէտքերէն մին է. — Le deuxième acte de cette tragédie est incontestablement le plus beau Սոյն սղբերգութեան երկրորդ արարուածն :

առանց երկրայութեան ամենէն գեղեցիկն է . — Dans ces étages le *deuxième* est le plus beau Այս յարկերուն մէջ երկրորդն ամենէն գեղեցիկն է . — Je préfère être *second* dans Paris que le premier dans Athènes Աթէնքի մէջ առաջին ըլլալէ աւելի նախահմար կը սեպեմ՝ Բարիդի մէջ երկրորդ ըլլալ . — Nous avons deux devoirs saints à remplir, le *premier* envers Dieu, le *deuxième* envers la patrie երկու սրբազան պարտք ունիմք կատարելք : առաջինն՝ Աստուծոյ, երկրորդն՝ Հայրենեաց . — Je suis le *deuxième* sur la liste Յանկին մէջ երկրորդն եմ : — Cinq fois six font trente Հինգ անգամ վեց՝ երսուն կընէ . — Ces livres content cinq piastres chacun Սոյն գրեանց իւրաքանչիւրն հինգ դահեկան կարծեն :

Դ. ԱՆՈՐՈՇ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

42. Այս ածականք իրենց վերաբերեալ գոյականաց հանրական և անորոշ միտք մի կընծայեն և հետեւեալներն են՝

Aucun և ոչ մէկ, chaque մէն մէկ, maint քաջամ, même նոյն ինչ, անգամ, nul ոչ ոք, ոչինչ, plusieurs քաջամ, quel ոչ, որ, quelque ինչ, մէ, quelconque այն որ, tel այնպէս, tout քաջամ և ինչ :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԲ.

(Աշակերտք հետեւեալ հրահանգին մէջ անորոշ անականներն որոշեն)

Nul homme ici-bas n'est tout à fait heureux և ոչ ոք ոչ ոք չէ . — Aucun chemin de fleurs ne nous conduit pas à la vertu Յալկիւրեւ չկարգորոշեմ և ոչ մէ քաջամարդ զիչ յառաջիկային լաւութիւնք . — Chaque pays a ses agréments մէն մէ գաւառ իր հաճոյսն ունի . — On est heureux quand on est sobre երկնիկ է այն որ ժողովուրդ է . — Quelque bons traducteurs qu'ils soient ils ne comprendront pas ce passage որոշ լաւ իւր գրեանիկեր և ըստն այս հարուստեւ լոյսի հաճեալ . — Chaque condition a ses dégoûts մէն պայման իւր Գհաճեալիկներն ունի :

ԱԵԱԿԱՆԱՅ ՍԵՌՆ ՈՒ ԹԻՒՐ

43. Ածականք թէև ըստ ինքեան սեռ և թիւ չու-
նին, սակայն իրենց գոյականաց նկատմամբ արական
և իգական, եղակի ու յոգնակի կրղան, ինչպէս

Un enfant chéri . սիրուն տղայ մը :

Une fille chérie . սիրուն աղջիկ մը :

ԱԵԱԿԱՆՆԵՐՆ ԻԳԱԿԱՆԻ ՎԵՐԱՅԵԼ

44. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆ . — Ամէն արական ա-
ծական իգականի կդառնայ ծայրն անձայն e մը
առնելով, ինչպէս prudent, prudente . — un, une .
— vrai, vraie . — mauvais, mauvaise և ըն :

45. Եթէ ածական մ'ի բնէ իւր ծայրն ան-
ձայն e ունի՝ իգականին մէջ անփոփոխ կմնայ .
ինչպէս sage, ար . sage իգ . modeste ար . modeste
իգ . noble ար . noble իգ . և ըն :

46. Արականին el, eil, en, et, on վերջաւորու-
թեամբ ածականք իգական եղած ատեննին ի-
րենց ծայրի բաղաձայնն անձայն e ով մը կկրկնեն ,
ինչպէս spirituel հօգեօր ար . spirituelle իգ . —
pareil նման ար . pareille իգ . — ancien հին ար . an-
cienne իգ . — cadet կրօնի ար . cadette իգ . — bon
բարի ար . bonne իգ . Այս կանոնիս բացառու-
թիւն կրնեն միայն complet հօգեօր, concret խոյն-
ոյն, discret խօսք, inquiet ահաբեկ, replet
քեր, secret գաղտնի ածականներն որք իգական ե-
ղած ատեննին իրենց վերջընթեր e գրին վրայ
թիւն շեշտ (') accent grave մը և ծայրերնին ան-
ձայն e մը կրնգուռնին և կրղան՝ complète, con-
crète, discrète, inquiète, replète, secrète . †

47. Հետեւեալ արական անականք

Bas	ցած	} իգականին կըլլան	Basse
Epais	թանցր		épaisse
Exprés	յայանի		expresse
Gras	դարարա		grasse
Las	յողնած		lasse
Profes	ուխտաւոր		professe
Bellot	սիրուն		bellotte
Sot	սխմար		sotte
Vieillot	ծերունի		vieillotte
Gentil	աղնուական		gentille
Nul	և ոչ մի		nulle
Paysan	գիւղացի		paysanne
Yumeau	երկուորեակ		jumelle
Beau	գեղեցիկ	belle	
Nouveau	նոր	nouvelle	
Fou	յխմար	folle	
Mou	փափուկ	molle	

48. Վերջի չորս անականները beau, nouveau, fou, mou, արական և ձայնաւորով և կամ անձայն հով սկսուած դոյականի մ'անմիջապէս նախադաս եղած ատեննին՝ bel, fol, mol, nouvel կգործածուին, ինչպէս, un bel esprit գեղեցիկ գրտիք, un nouvel an կամ habit նոր գործիք, գրեւոր, un mol edredon փափուկ թռչնափետուր և ըն .

49. Մայրերնին ք և x բաղաձայներէն մին ունեցող արական անականք՝ իգականի կգառնան իրենց սոյն վերջնագրերը ve ի և se ի փոխելով, ինչպէս, vis առօրէ, vive . — neuf նոր, neuve . — jaloux նախանշոր, jalouse . — heureux երջանիկ, heureuse և ըն .

Vendeur վաճառել	vendre վաճառել	բայէն	venderesse
Exécuteur Էքզեկուտ	exécuter Էքզեկուտ	բայէն	exécutrice
Inspecteur Ինսպեկտոր	inspecter Ինսպեկտոր	բայէն	inspectrice
Inventeur Ինվենտոր	inventer Ինվենտոր	բայէն	inventrice
Persécuteur Բարձրաբան	persécuter Բարձրաբան	բայէն	persécutrice
Gouverneur Գուբերնատոր	gouverner Գուբերնատոր	բայէն	gouvernante
Serviteur Տիրուհի	servir Տիրուհի	բայէն	servante

54. Chanteur երգիչ ածականին իգականը թէպէտ chanteuse կըլլայ բայց երբ հարուր երգիչ նշանակու թեամբ առնուի կըլլայ chantatrice.

55. Այս ածականներն որք քան կըլին քանիստ իգականին կփոխուին և կըլլան trice, ինչպէս՝ consolateur Գեթեթիչ consolatrice. — protecteur պաշտպան protectrice. — conducteur արտադրիչ conductrice. — acteur գործակից, Գեթեթիչ actrice և ընդ.

Ambassadeur Գեթեթիչ կըլլայ ambassadrice.

56. Տեսակ մ'eur վերջաւորութեամբ ածականներ կան որոնք միայն մարդոց կալածականին և սովորաբար իգական չեն ըլլար, ինչպէս՝ professeur վարժարան, graveur քանդակագործ, littérateur գրագետ և ընդ.

57. Er վերջաւորութեամբ ածականը թէպէտ ծայրերնին Ե մ'առնելով իգական կըլլան՝ բայց նախորդներ Ե ին վրայ այս (') նշանը կը դրուի, ինչպէս՝ régulier արարար républicain. — entier ամբողջ entiere և ընդ.

58. Gu վերջաւորութեամբ արական ածականը ծայրերնին Ե մը կառնուն վրան կըկնակէտ (tréma) մ'ունենալով, ինչպէս՝ ambigu անհասկառ ambiguë. — contigu կից contiguë և ընդ.

59. Artisan արտադրագետ, partisan կոստից, té-

moin ձէւ, dispos կոչուած, fat նշնգէլ, grognon արն ածականաց իգականը շրջար :

60. Կան մի քանի ածականներ ալ որոնց իգականն անկանոն եղանակաւ կշինուի . ինչպէս են blanc ճերմկ, franc հարթնկ, franc քրտնէ, գրգռ, վառն, frais շէլ, ammoniac առաւելորդ, caduc իւր իսու, turc թուրք . public հարտարկոյն, grec յուն, long երկնյն, oblong երկնյնյն, bénin հարթաւոր, malin լարտեր, tiers երրորդ, favori հարթոյնկան, coi իւրաւ ածականներն որք իգականին կրղան՝ blanche, franche, franque, fraîche, ammoniacque, caduque, turque, publique, grecque, longue, oblongue, bénigne, maligne, tierce, favorite, coite.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԳ.

(Աշակերտք ըստ 43ր. կանոնի հետեւեալ հրահանգին մէջ ածականներն իրենց գոյականին սեռին թող համաձայնեցնեն)

Une *vrai* bonté ճերմկութեան շէլ . — une *juste* punition արդար պարտաւոր շէլ . — une *noble* idée ազնուական գաղափար շէլ . — une *intelligence parfait* իտարտու հանգար շէլ . — une *jeunesse apprivoisé* յտն երտարտարութեան շէլ . — la *don muette* est la plus *attendant* ապարտու իւրն ազնուն աւել տարտարան է . — une *âme in-différent* ապարտեր հոգի շէլ . — une *estime mutuel* est le *première* fondement de l'amitié բարեխոսութեան առաջին հիշ իտարտոյ յարգանքն է . — une *personne discret* իհասանայ շէլ . — les gens *désœuvré* se couchent tard et dorment habituellement la *gras* matinée ապարտն հարտի առ ի շարունակ աւելորդորդ զին յերի իտանն . — une *loi général* ընդհանրական արեան շէլ . — la tête *bas* գլուխ իտարտար . — une *bel* action զեղծի գործ շէլ . — un *beau* homme զեղծի հարտ շէլ . — *nouveau* an նոր տարտ . — la *petite* fille est *gracieux* et *gentil* իտարտի աղիւզ ընդհանրաւ առաւելական է . — une *loi primitif* նախնական արեան շէլ . — un *habit neuve* նոր հանրեր շէլ . — une *action honteux* ապարտն գործ շէլ . — une *voix doux* իտար յուն շէլ . — la cupidité

est une passion *bas et honteuse* — avec une *faux* sagesse on n'arrive qu'à une *faux* gloire — une *prudence supérieur* est le droit — les coupables *endurci* affirent tôt ou tard la foudre *vengeur* sur leur tête. — une femme *pêcheur* — une puissance *usurpateur* des vertus de sa mère, — cette *jeun* fille est *imitateur*

ԱՄԱԿԱՆԱՑ ՅՈԳՆԱԿԻՆ

61. Ամէն եզակի ածականն ծայրն ս գիրն առնլով յոգնակի կըլլայ, ինչպէս՝ bon քոթ bons. — grand Գձ grands. — petit քոթ petits.

62. Այն եզակի ածականք որք ծայրերնին ս կամ x ունին յոգնակիին մէջ անփոփոխ կմնան, ինչպէս՝ mauvais քոթ mauvais. — heureux երջանիկ heureux.

63. Eau վերջաւորութեամբ ածականք երբ յոգնակի ըլլան՝ x կառնուն, ինչպէս՝ nouveau քոթ nouveaux. — beau քեղեցիկ beaux.

64. Al վերջաւորութեամբ ածականք յոգնակիին մէջ իրենց վերջաւորութիւնն aux ի կը փոխեն, ինչպէս՝ brutal քոթ brutaux. — horizontal հորիզոնական horizontalaux. — musical երաժշտական musicalaux. ևլն :

65. Սոյն al վերջաւորութեամբ կան այնպիսի ածականներ որք արական յոգնակի այնչափ յաճախ չեն գործածուիր, ինչպէս՝ amical քոթ բարեկամական. — boréal հիւսիսական. — doctoral քոթ դոկտորական.

դիցանի . — ducal դուքանի . — fatal ապառի-
սինեբր եթէ յողնակի ըլլալ պէտք ըլլան միայն s
մը կառնուն :

66. Tout քուր ասականն յողնակիին մէջ կըլ-
լայ tous, ինչպէս՝ tout homme -մն հարդ tous les
hommes -մն հարդի :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԴ.

(Հետեւեալ ասականներն աշակերտք սնոով եւ թոռով
գոյականին համաձայնեցնեն)

La langue Français ne peut s'apprendre qu'au moyen de
nombreux exercices գլխաւորին յաւան բարձրի-
նիւնի և ինչ . — les vents glacial auront des conséquences fa-
tal քուր-ընչ հարդի գործնաւոր զիտ ինչն . — tout les
hommes sont inconstant dans leurs goûts քուր հարդի երեւ հ-
արջի հիւստիս և . — les adjectifs numéroux se divisent en
cardinal et en ordinal բաւական և ընդհանր քուր-ընչ և քուր-
իւն . — Ces dames sont très généreux քուր-ընչ ինչիս և հարդի և .
— l'Angleterre a de nombreux établissements colonial Ար-
լիս քուր-ընչ գլխաւորին բնութեւր և . — sa vie était simple et
tout ses repas frugal ինչիս քուր-ընչ և ինչիս-ընչիս և ինչիս :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԵ .

(Աշակերտք սինչեւ հիմնայ սովորած կանոնաց ուղարտութիւն
ընկերով հետեւեալ հրահանգին մէջ պատահած սխալներն
ուղղեն)

Le conscience (հդ.) est une juge (ար.) qu'on ne peut cor-
rompre. — de haut montagnes vont porter leur front glacié
jusque dans les nue. — si Dieu commande à le soleil, il arrête
sa course. — l'amour-propre est le amour de soi-même et de
tout choses (հդ.) pour soi. — le monde (ար.) est grande. il est

magnifique. — de nos maux *le plus grand* l'ignorance est la mère. — *le* Eternel partage ses dons; il dispense à *les uns* *le* science (b₇.) à *les autres* *le* esprit de *les* affaires; à *ceux-ci* *le* force (b₇.) à *ceux-là* *la* adresse, à *les autres* *le* amour de *le* travail ou *la* richesse, afin que *tout* les hommes s'entr'aident. — *les anciens* Grecs (w₇.) faisaient leur unique occupation de *la* agriculture. — l'espèce (b₇.) humain présente cinq variétés, la *premier* est la race *blanc* la *seconde* est la race *tartar*, la troisième est la race *américain*, la quatrième est la race *malai* et la cinquième, la race *négre*. — l'inventeur de *la* paratonnerre (w₇.) est le célèbre Fraclin. — les débris d'*a-* nimal (j₇.) ou de *végétal* (j₇.) trouvés dans la terre sont *le* objet de *les* recherches (b₇.) les plus *curieux*. — les eaux du mer (b₇.) ont un mouvement *générale* qui en affecte la *musse entier*, et que l'on nomme *marrée*. — la morale *reli-* gieux est la science de vivre pour *la* éternité. — chaque ville a ses spectacles (w₇.) *publiques*, l'homme laisse *au* tombe (b₇.) une cendre insensible. — *le* histoire a peint des sages dans *le* retraite (b₇.) des héros dans *la* oppression. — le foyer est la source *fécond* de *les* plaisirs. — *le* homicide cherche *les* lieu *dé-* sert, et cependant il a peur de *les* tombeaux. — l'esprit *perdue* dans cet immensité (b₇.), je me sentais avec *un* sorte (b₇.) de volupté accablé de *le* poids de *ce* univers. — il ne faut jamais faire balancer *les* homme entre *leur* intérêt et *leurs* conscience (h₇mb. 27.). — l'homme est souvent victime de *sa* propre artifice (w₇.) — il faut de *son* amis endurer quelque chose. — *tel* qu'une maison *desert*, un âme (b₇.) vide de réflexion dé- périt de jour en jour. — la langue de *le* cœur est la langue *universel*. — une *bel* action est celle qu'on peut nommer une *bon* action. — la vie humaine est *gros* d'orages. — gardez que votre âme se laisse aller à une *mou* indolence. — ce homme a la parole *bref* et le geste *prompt*. — la vanité de son nature (b₇.) est *calomniateur*. — une vanité *franc* déplaît moins qu'une *faux* modestie. — la vie la plus *long* n'est pas toujours la *meilleur*. — l'abus de *les* plaisirs rend, dès la jeunesse, la santé *caduc*. — craignez *le malin* inconstance (b₇.) de *le* sort.

ԳԼՈՒԽ Գ.

ԴԵՐԱՆՈՒՆ (LE PRONOM)

67. Հինգ կերպ դերանուն կայ՝ *անհատ* (personnel), *սեփական* (possessif), *ցուցական* (démonstratif), *յարաբերական* (relatif), և *անորոշ* (indéfini) :

Ա. ԱՆՑՆԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

68. Անձնական են այն դերանուններն որք *գէմք* (personne) մը կ'յայտնեն, անձանց կպատկանին և հետեւեալներն են՝

Je, me, moi եւ . եւ , ի՞նչ , ի՞նչ *Եզակի* Ա. *Դէմք* են արակ. և իգ. և որոց յոգնակին է nous Ռ+ :

Tu, te, toi *Դու* , *Ինչ* , *Ինչ* *Եզակի* Բ. *Դէմք* են ար. և իգ. և որոց յոգնակին է vous Ռ++ :

Il, le *Ինչ* , *Ինչ* կամ *Ինչ* *Եզակի* Գ. *Դէմք* արական են :

Elle, la *Ինչ* , *Ինչ* կամ *Ինչ* *Եզակի* Գ. *Դէմք* իգական են :

Lui, se, soi, en, y *Ինչ* , *Ինչ* , *Ինչ* , *Ինչ* և ըն. *Եզակի* ար. և իգ. Գ. *Դէմք* են :

Ils, eux *Ինչ* և *Յոգ*. Գ. *Դէմք* են արական :

Elles " " " " է իգական. իսկ՝

Les, leur, se, en, y *Յոգ*. Գ. *Դէմք* են արական և իգական :

69. Անձնական դերանունանց մէջ դիտողութեան արժանի հետեւեալ երեք պարագայները կան՝

Ա. Je, tu, il կամ elle, nous, vous, ils կամ elles միշտ բայերուն դէմքերը կորոշեն, ինչպէս՝

JE pense կեռնի, TU attends կորուտ, IL կամ ELLE meurt կորուտ, NOUS aimons կորուտ, VOUS finissez կորուտ, ILS կամ ELLES amènent կորուտ :

Բ. LE, LA, LES յօդերը le, la, les դերանունաց հետ պէտք չէ շփոթել: Le, la, les իբրեւ յօդ միշտ գոյականաց հետ կրանին, իսկ իբրեւ դերանուն միշտ բայի հետ, ինչպէս՝ les hommes sont comme les animaux; les gros mangent les petits et les petits les piquent յորդի՝ անոնց կրանին, յորդի շարիկները կորուտ և շարիկներն և զԱՆՈՆՔ կորուտ: Այս օրինակիս մէջ առջի հինգ յօդ են, վասն զի գոյականաց նախադաս են. իսկ վեցերորդ յօդն դերանուն է՝ քանզի բայի մը նախադաս է :

Գ. LEUR, LEURS թէ ստացական ածական են (23, 26) և թէ անձնական դերանուն :

Ստացական ածական են երբ գոյականաց ստացիչը կըլան, և այն ատեն միշտ գոյականէ մ'առաջ կ'անցնին, իսկ անձնական դերանուն՝ երբ իրենցմէ անմիջապէս ետքն եկող բառը՝ բայ մ'է, ինչպէս՝ LEURS argents ne LEURS SUFFISAIENT pas երեւոյ՝ կորուտ երեւոյ չէն բուտ, ինչպէս այս օրինակէս յայտ է առջի leurs ք argents գոյականին ստացիչն ըլլալով ածական է, իսկ երկրորդն՝ որ suffisaient բային նախադաս է և անձնականութիւն կ'այտնէ՝ դերանուն է :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԶ.

*(Աշակերտք հետևեալ հրահանգին մեջ անձնական
դերանուններն որոշեն)*

La bonté n'est pas le fruit de la réflexion; nous ne pouvons ni l'acquérir ni la perdre. — ne craignez pas de multiplier vos bienfaits, mais ne les reprochez jamais si vous voulez en goûter le fruit. — l'homme est si léger, que la moindre bagatelle suffit le divertir. — nous nous tourmentons moins pour devenir heureux que pour faire croire que nous le sommes. — c'est lorsque nous sommes éloignés de notre pays que nous sentons l'instinct qui nous y attache.

70. Անձնական դերանուններէն moi, toi, lui, soi, eux, nous, vous, elle նախորիւ կհոլովին, միայն տրական ու բացառական, ինչպէս՝
à moi, de moi, à toi, de toi, à lui, de lui, à soi, de soi, à eux, d'eux, à nous, de nous, à vous, de vous, à elle, d'elle.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԷ.

*(Աշակերտք հետևեալ հրահանգին մեջի գծերուն տնդ,
իմաստին պահանջման համեմատ պետք եղած անձնական
դերանունները թող դնեն)*

Etre trop mécontent — est une faiblesse. — il dépend toujours — d'agir honorablement.

դրոյնս քերականութիւնս իմաստով իմաստով իմաստով . — il dépend —
 d'être honnête. homme դրոյնս իմաստով իմաստով իմաստով . — de-
 puis que je suis éloigné — շեջմով զանձնով իմաստով . — chacun
 pens — զի իմաստով իմաստով (արակ.) իմաստով . — il est allé — pour
 lui demander pardon անոր քերականութիւնս իմաստով . — Ce
 livre appartient — զի իմաստով անունն է :

ՍՏԱՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԷ

71. Ստացական դերանունք անուն մը տեղ
 կգործածուին անոր սեռն ու թիւն առնլով,
 դէմք ունին և ստացականութեան դաղափար
 կ'ընծայեն :

72. Այս դերանուններն են՝

Ա.	դէմքի համար	LE MIEN ար. LA MIENNE իդ. LES MIENS ար-
յդ. LE LES MIENNES իդ. յդ. — կը նշանակէ,
իմ, իմանիք :
Բ.	« «	LE TIEN ար. LA TIENNE իդ. LES TIENS ար-
յդ. և LES TIENNES իդ. յդ. — կը նշանակէ,
քերականութիւնս, քերականութիւնս :
Գ.	« «	LE SIEN ար. LA SIENNE իդ. LES SIENS ար-
յդ. և LES SIENNES իդ. յդ. կը նշանակէ,
իրանիք :

Դարձեալ՝

Ա.	դէմքի համար	LE NÔTRE ար. LA NÔTRE իդ. LES NÔTRES
ար. և իդ. յդ.
Բ.	« «	LE VÔTRE ար. LA VÔTRE իդ. LES VÔTRES ար-
և իդ. յդ.
Գ.	« «	LE LEUR ար. LA LEUR իդ. LES LEURS ար. և
իդ. յդ.

73. Le mien, la mienne, le tien, la tienne, le
 sien, la sienne միշտ արական կամ իգական եզա-
 կի անունն մը տեղ կգործուին և մէկ ստացիչ կը
 յայտնեն, ինչպէս՝ au lieu de déplorer LA MORT

des autres, je veux apprendre à rendre LA MIENNE
sainte (հո-ն-ի այլոց հան ուղի-ը, կուղի-ի նախ (ԻՄ ՄԱԼՍ)
հրե-դ-ը քեզ) :

74. Les miens, les miennes, les tiens, les tiennes,
les siens, les siennes, միշտ արական կամ իգական
յոգնակի անուանց տեղ կդրուին և մէկ ստա-
ցիչ կ յայտնեն, ինչպէս՝ on voit LES MAUX d'au-
trui d'un autre œil que LES SIENS հարգու ուրիշին ին-
տերս արքեր ուր և գրիտի աս թէ էրեւելիք (ԻՐ ԱԽՏԵՐԸ) :

75. Le nôtre, la nôtre. — le vôtre, la vôtre. —
le leur, la leur միշտ արական կամ իգական եզա-
կի անուանց տեղ կդրուին և մէկէն աւելի ստա-
ցիչ կ յայտնեն, ինչպէս՝ notre maison est agréa-
ble mais LA VÔTRE est plus comode մեր տանը զուար-
ժուի է քոյց յերբ (ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՆ) աւելի յեւարդ :

76. Les nôtres, les vôtres, les leurs միշտ ա-
րական կամ իգական յոգնակի անուանց տեղ կը
դրուին և մէկէն աւելի ստացիչ կ յայտնեն, ինչ-
պէս՝ leurs REVENUS sont considérables, mais LES
NÔTRES et LES VÔTRES sont plus sûrs էրեւոյ հասոյթ-
ները շատ են, քոյց մերիւներն ու յերիւնիքը (ՄԵՐ ՈՒ ՁԵՐ
ՀԱՍՈՅԹԸ) աւելի ապահովաւ են :

77. (Մուրհա-բի-ն) Դիտել պէտք է որ երբ notre, votre, leur
ստացական ածական ըլլան առանց յօդի կդործածուին և վրանին
(^) accent circonflexe պարուկաձեւ նշանը չեն աւանուր :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԸ.

*(Աշակերտք հետնունայ գծերն իմաստիւն պահանջած ստա-
ցական դերաստուամբ շնցնեն)*

Les journaux attendent le jugement du public pour y con-
former — դ-դի-դ հասո-ի-ոյ դ-տ-ը-թի-նը իր-տի-ս-դի-ս (երեւոյք)

յոր խոսքն . — votre crainte est plus fondée que — Մէր երկիւնքս
 (գիտն) — — — — — է . — c'est de la félicité de son peuple qu'
 un roi doit faire — Բագար Տ' եր խոսքն էր երկնի — Բագար (երկնք)
 զարտի յորդորել . — vos élèves sont plus adroits que — Մէր — — —
 երդարն (անանցիններէն) — — — — — է :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԺԹ.

(Աշակերտք ըստ 73, 74, 75, 76 եւ 77 կանոնաց
 հետեանայ սխալներն ուղղեն)

Jamais crainte ne fût plus juste que les votres. — quande
 je vous aurai exposé mes raisons, il faudra bien qu'ensuite
 vous me donniez la votre. — ma lettre et le votre se sont
 croisées. — l'ambition ne touche point un cœur comme la
 mienne. — ces enfants sont plus intelligents que le votre.

ՅՈՒՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆՆԵՐ

78. Յուշական դերանուանք անուան մը տեղ
 դրուելով յուշականութեան դաղափար կ'ըն-
 ծայեն անոր և իրենց յարաբերած անուան հետ
 թուով ու սեռով կ'համաձայնին :

79. Այս դերանուններն են՝

Եզակի

Յոգնակի

Ար-կան	Իգ-կան	Ար-կան	Իգ-կան
Ce այո	—	—	—
Celui ապիս	celle	ceux	celles
Celui-ci ապի	celle-ci	ceux-ci	celles-ci
Celui-là ապի	celle-là	ceux-là	celles-là
Ceci հսո	—	—	—
Cela չսո	—	—	—

80. SE անձնական դերանունն հետ ce ցուցական դերանունը շփոթել պէտք չէ : Պէտք է գիտնալ որ SE միշտ անձնականութիւն կ'յայտնէ, իսկ CE ցուցականութիւն, ինչպէս՝

Le désir de comprendre CE qu'on ne comprend pas fait tomber dans beaucoup d'absurdités.

Մարդու՝ անհասկանալի բան ինչ հասկանալու համար անէ ցած գիտելը՝ շփոթել շար անդորոհանքի մէջ կ'էն :

L'âme qui n'a point de bût s'égare et SE perd Հոգին՝ որ նորոգել չունի կ'ուրբէ և կ'որոտէ :

Առաջին օրինակին մէջ CE ցուցական դերանունն է և կնշանակէ ո՛ր բանը որ :

Երկրորդ օրինակին մէջ SE անձնական դերանունն է և կնշանակէ շփոթել այսինքն շփոթել կ'ըն :

81. Դարձեալ CE ցուցական ածականը՝ CE ցուցական դերանունն հետ պէտք չէ շփոթել : Առաջինը, միշտ՝ կամ գոյականի մը և կամ ածականի մը նախադաս է՝ իսկ երկրորդն ÊTRE ըլլալ օժանդակ բային կը նախադասէ, միայն թէ դիտել պէտք է որ, եթէ յիշեալ օժանդակէն առաջ me, te, lui, nous, vous, leur, qui, que, quoi, dont և այլն անձնական և յարաբերական դերանուններն ըլլան, այն ատեն CE դերանունն անոնց ալ նախադաս կ'ըլլայ, այսինքն առաջ CE կ'ըրուի, յետոյ անձնական կամ յարաբերական դերանունն և յետոյ յիշեալ օժանդակ բայը, ինչպէս՝

CE qui est certain, C'est que le monde est de travers

Հոգիդ տես ինչ է որ քո սրտիս համար է :

Ահա այս օրինակիս մէջ երկու քերականութիւն կայ, երկուքն ալ դերանունն են՝ առաջինն՝ յարաբերականի մը նախադաս, երկրորդն être օժանդակին :

ՀՐԱՀԱՆԳ Ի.

(Աշակերտք ըստ 78, 80, և 81ր. կանոնաց հետեւեալ սխալներն ուղղեն)

Celui-là sont heureux qui savent ce contenter de se qui leur est nécessaire երկուքն էն Անոնք որ բնական ինքզինքնին քննուածն են որ էրկուքն էրկուքն է. — les blessures de la calomnie ce ferment, mais la cicatrice reste քերականութիւն ժողովուրդի բնականութիւնն է. — ce qui est utile mérité seul nos soins Ան որ էրկուքն է, որն էն որ էրկուքն է որ էրկուքն է. — ceux qui a un grand sens, sait beaucoup Ան որ էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — se n'est pas l'homme que je méprise, se sont ses opinions, se sont ses erreurs քերականութիւնն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — la route la plus sûre est celui de la droiture քերականութիւնն է :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԱ.

(Աշակերտք սոյն հրահանգի մէջի սկզբնական և ցոյցական դերանուններն ուղղեն և CE ցոյցականը CE դերանունէն զատեն)

Arrachez au désespoir ce malheureux père այս էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — qui est ce vieillard? քերականութիւնն է. — ce garçon est très gentil այս էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — ce que je sais le mieux, c'est mon commencement այս էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — votre grand-père est ce vieillard qui vient à nous քերականութիւնն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — pour juger, il faut avoir des principes constants auxquels tous nos jugements se réduisent քերականութիւնն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն էրկուքն է. — c'était un étranger

inconnu qui avait un air majestueux — à peine qu'il eût prononcé ces paroles, qu'il se jeta dans un petit bois épais sur le haut d'un rocher

ՅԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ

82. Յարաբերական դերանուանք ինչպէս իրենց անունէն յայտ է խօսքի մէջ անուն մը կամ ուրիշ դերանուն մը կ'յարաբերեն : Իրենց յարաբերած այս անունը կամ դերանունն՝ յարաբերական (antécédent) կըսուի :

83. Յարաբերական դերանուանք են, qui, que, quoi, dont, lequel, laquelle (իգ.), lesquels (ար. յգ.), lesquelles (իգ. յգ.), duquel (ար.), laquelle (իգ.), desquels (ար. յգ.) desquelles (իգ. յգ.) և ուն, ինչպէս՝

Il y a deux espèces d'hommes avec lesquels il ne faut avoir rien de commun: les méchants et les sots
 երկու տեսակ մարդիկ կան որոց հետ երբեք չեն կրնա ընկերանք ընելու չէ. — շարերն ու անօրինները :

Ս. յս օրինակիս մէջ lesquels յարաբերական է որ կ'յարաբերէ d'hommes, ուստի անոր հետ սեռով և թուով համաձայնած է. իսկ d'hommes է՝ յարաբերեալ :

84. Յարաբերական դերանուանց կարգին մէջ qui, que, quoi, dont և ուն սեռ և թիւ չունին :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻՐ.

(Աշակերտք հետեւեալ հրահանգիմ մեզ յարարեալսկանն ու յարարեանալը որոշեն եւ ըստ 83ր. կանոնի՝ սխալներն ուղղեն)

Nous avons fait dans toute la Suisse un très-beau voyage qui ne nous a pas coûté cher — c'est un effet de la divine Providence, laquelle est conforme à ce qui a été prédit — Phalante, à qui la honte et le désespoir donnent encore un reste de force — l'ennui est une maladie dont le travail est le remède — la Fontaine laissa un fils de l'éducation et de la fortune, de laquelle M. le président avait pris soin

ԱՆՈՐՈՇ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ

85. Անորոշ դերանուանք անորոշ գաղափար մի կրնձայեն, և, առանց առաջուց յիշուած անձի կամ իրի մը տեղը գրուելու, հանրական միտք մը կտան իմաստին և ասոնք են՝

On, autre, chacun, autrui, personne, quiconque, aucun, nul, tel, certain, quelqu'un, rien, l'un, l'autre, l'un et l'autre, les uns, les autres, les uns les autres, և ասոնց նման ուրիշ մէկ քանիներ ալ, ինչպէս՝

Ne sacrifiez PERSONNE à votre bonheur Դիւ յե բըջանկութեանը մի շահե՛ք : Ահա՛ այս օրինակիս մէջ personne անորոշ դերանունն է :

86. Անորոշ ածական մ'անորոշ գերանունէ որոշելու համար, պէտք է գիտել որ անորոշ ածականք միշտ գոյականի մը հետ կընկերակցին և անոր կպատկանին, ինչպէս՝ NULLE parure que la simplicité պարզութիւնը պարզութիւնն է, հոս nulle քաղցր ածական է քանզի parure ին կպատկանի. իսկ երբ ըսեմք nul de ceux qui m'écoutent զոնք որոնք լսելու են և ոչ ոք այն ատեն nul ք գերանուն է, քանզի թէև անորոշ միտք մը կընծայէ բայց և այնպէս անուան մը տեղ գրուած է՝ ենթադրելով թէ ոչ Յակոբը, ոչ Յօհաննէսը, ոչ այս ոք, ոչ այն ոք :

87. Chaque մէկ միշտ ածական է և նորա համանիշ գերանունն է chacun :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԳ՝

(Ազակերտք հետնանոյ հրահանգին մէջ անորոշ ածականներն ու դերասաններն որոշեն)

Ces livres content cinq francs chacun — on aime la sagesse et on blâme l'ignorance — chaque passion parle un différent langage — à chaque instant on l'entendait parler — tout fût marqué au coin de l'immortalité — les uns sont morts — le bonheur d'autrui est un poison pour l'envieux

ԳԼՈՒԽ Ե .

ԲԱՅ (LE VERBE)

88. Բայն ամէն լեզուոյ մէջ նոյնն է՝ այսինքն Է՛լ Կամ Է՛լ Լինշանակէ , խօսք մը Կամբողջացնէ և ժամանակին պարագաները կ'յայտնէ :

89. Գաղղիացւոց մէջ միայն մի բայ կայ որ է ETRE Է՛լ , վասնորոյ ԷԱԿԱՆ Կամ ԳՈՅԱԿԱՆ Բայ (verbe substantif) կոչուած է , բոլոր միւս մնացած բայերն ԱԾԱԿԱՆ բայեր (verbe adjectif) կը կոչուին և իրենց մէջ կ'պահեն ՏԷՐ ԲԱՅԻ մը , ՍՈՐՈՒԳԵԼԻ մ' և ԲԱՅ մ' որ , ինչպէս ըսինք միշտ être էակասնն է , և , արդարեւ , երբ կըսեմք j'aime Է Է՛րե՛՛ բուն բայ մը չէ , վասն զի Լինշանակէ je suis aimant Է՛րե՛՛ Է և ահա՛ յայտնի կտեսնուի որ JE Է տէր բայի է , SUIS Է՛ բայն է , իսկ AIMANT Է՛րե՛՛ ստորոգելին :

90. Իւրաքանչիւր ածական բայի ստորոգելին իւր արմատն (radical) է , բուն բայն արդէն յայտնի է , որ է être , իսկ տէր բային je , tu , il կամ elle , nous , vous , ils կամ elles անձնական դերանուններն են՝ որք անմիջապէս բային նախադաս է և մէկտեղ կ'ստնարհին (69) , ուստի երբ կըսեմք

j'aim e	Է՛րե՛՛	} Ըսելու տեղ է	} je suis aimant	
tu aim es	Է՛րե՛՛			tu es aimant
il aim e	Է՛րե՛՛			il կամ elle est aimant
nous aim ons	Է՛րե՛՛			nous sommes aimant
vous aim ez	Է՛րե՛՛			vous êtes aimant
ils կամ elles aim ent	Է՛րե՛՛	ils կամ elles sont aimant		

Այս օրինակներուս մէջ անձնական դերանուանք je, tu, il և ըն. տէր բայի են, aim կամ aimant՝ արմատն է որ է ստորոգելի, իսկ e, es, e, on, ez, ent, լծորդական և բայացուցիչ վերջաւորութիւններ (terminaison) են որ ինչպէս ամեն լեզուոյ մէջ՝ ասանկ ալ Գաղղիացուոց մէջ չորս են ER, IR, OIR, RE. Ուստի բայ մը խոնարհելը քսելը զանի լծորդել (conjuguer) ըսել է, վասն զի վերոգրեալ արմատներուն կերպ կերպ ձեւերու փոխուելովը (modification) և լծորդմամբը (conjugaison) կըլլայ, արմատը միշտ նոյնը պահելով:

91. Վերոգրեալ չորս արմատներն er, ir, oir, re բայ ըլլալու արմատին լծորդելով աներեւոյթ, կամ անորիշ դերբայ կկազմեն ինչպէս՝ aim, aimer. — fin, finir. — rece կամ recev, recevoir. — rend, rendre.

ԲԱՅԵՐՈՒՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

92. Բայերուն գործողութեան եղանակներն հինգ են՝

Ա. INDICATIF. ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ որ կսահմանէ և կհաստատէ, վասն որոյ և AFFIRMATIF, ՀԱՍՏԱՍԿԱՆ կըսուի երբեմն, ինչպէս՝

Le vice A ses progrès comme la vertu. Եւ վիշտն ալ առաքինութեան պէս էր յառաջդիմութեաննէն ունի:

Բ. CONDITIONNEL. ԹԷԱԿԱՆ՝ որ գործողութեան եղանակը թէու թեամբ կամ սրայմանով կյայտնէ:

J'ABANDONNERAIS tout si je ne savais pas réussir. — Բն բն կը ինչպէս էլ երբ յիշեցնէ յաջողութիւն :

Գ. IMPÉRATIF.

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ՝ որ կհրամայէ, փափաք կ յայտնէ և կխրախուսէ, ինչպէս՝

PENSEZ deux fois avant de parler un. Դանգամ իտեղիք առաջ երկու անգամ իտրցեցէ :

Դ. SUBJONCTIF.

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ՝ որոյ գործողութիւն թիւնն ուրիշ բայէ մը կախուածն ունենալով անոր հետ que ով կը կապուի, ինչպէս՝

il ne me plait pas QUE VOUS AL-LIEZ là. չէ՛ս ուղիք որ հոն երթուի :

Ե. INFINITIF.

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ կամ ԱՆՈՐԻՇ՝ որ ընդարձակ և անորոշ միտք մը կընծայէ, ինչպէս՝

LOUER une mauvaise action, c'est la COMMETTRE. Էրբ գործ մը գործելը շոյն գործողութիւն ընել է :

93. Սահմանական, թէական, Հրամայական և Ստորադասական եղանակները դէմք ունին և դիմաւոր (personnel) կկոչուին, իսկ Աներեւոյթը դէմք չունի՝ և անդէմ (impersonnel) կկոչուի :

ԲԱՅԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐԸ

94. Բայերուն ժամանակն (temps) երեքի կը բաժնուի՝ ներկայ (présent), անցաւ (passé), և Ազատնի (futur) :

95. ՆԵՐԿԱՅՆ՝ գործողութեան ներկայ ժամանակը կ'յայտնէ . l'argent EST comme le temps, n'en perdez pas. Սրալը ժամանակն պէտէ, թ' կ'ընենք :

96. ԱՆՅԵԱԼԸ՝ գործողութեան անցած ժամանակը կ'յայտնէ՝ Christine ABANDONNA le trône pour les beaux-arts. — Քրիստինէ իսկոյն գնաց գեղարվեստի արհեստ :

97. ԱՊԱՌՆԻՆ՝ գործողութեան ասպագայ ժամանակը կ'յայտնէ՝ les enfants qui se livrent à la vertu et aux études DEVIENDRONT un jour la gloire de leur patrie et la joie de leurs pères. Այն որոնք արհեստներն ու ուսումնասիրութիւնն և գիտութիւնն կ'ընեն՝ որ յ'ընեն հայրենեաց գոհութիւնն և հայրերուն ուրիշութիւնն :

98. Դադողիացւոց բայերուն ժամանակները կըլլան պարզ (simple) և բաղադրեալ (composé) :

99. Ժամանակը պարզ է երբ բայն իր պարզ ձեւովը կգրուի ինչպէս՝ j'aime, je rendais, je finirai, je reçus և ըն :

100. Բաղադրեալ է երբ բայն AVOIR անենալ կամ ÊTRE ըլլալ օժանդակ (auxiliaire) բայերուն միոյն օժանդակութեամբը կխոնարհի, ինչպէս՝ j'AI aimé, j'AVAIS rendu, il EST caché և ըն :

101. Բոլոր ներգործական (actif) և չեղոյք (neutre) բայերէն շատը AVOIR օժանդակով կխոնարհին, իսկ կրաւորական (passif) և դերանուանական (pronominal) բայերն՝ ÊTRE օժանդակով :

102. Այն բայերն՝ որոնց ամեն եղանակ և ժամանակներուն իւրաքանչիւր դէմքը me, te, se, nous, vous, se դերանունները կընդունին և այն :

պէս կխոնարհին՝ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ կկոչուին , ինչպէս՝ Je ME flatte, tu TE flatte, il SE flatte, nous NOUS flattons, vous VOUS flattez, ils SE flattent.

103. Տեսակ մը բայեր կան՝ որոնք՝ կամ ի բնէ անդէմ (impersonnel) եղած են և կամ ըստ սլահանջման իմաստին այդ անունը կընդունին : Այս կերպ բայեր՝ իրենց ամեն եղանակ կամ ժամանակներուն մէջ միշտ եղակի Գ. դէմք կբանին , ինչպէս՝ il neige կնէ , il pleut կնէ , il tonne կնէ : Այս բայերն ի բնէ անդէմ են , քանզի չըսուիր je neige կնէ , je tonne կնէ :

IL EST arrivé de grands malheurs

Սե՛ զժբարբիւններ հասն է :

Այս օրինակիս մէջ il est arrivé անդէմ է ըստ իմաստին սլահանջման :

104. Անդէմ բայերէն շատն avoir ով կխոնարհին :

105. Բայից avoir կամ être օժանդակով խոնարհման ժամանակներն են՝

Ա. ԱՆՅԵԱԼ ԱՆՈՐՈՉ	PASSÉ INDÉFINI
Բ. ԱՆՅԵԱԼ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ	PASSÉ ANTÉRIEUR
Գ. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ	PLUS-QUE-PARFAIT
Դ. ԱՊԱՌՆԻ ԱՆՅԵԱԼ	FUTUR ANTÉRIEUR
Ե. ԹԷԱԿԱՆ ԱՆՅԵԱԼ	CONDITIONNEL PASSÉ
Զ. ՍՏՈՐԱԳԱՍԱԿ ԱՆՅԵԱԼ	SUBJONCTIF PASSÉ
Է. ՍՏՈՐԱԳԱ. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ	SUBJ. PLUS-QUE-PARFAIT

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑ

106. PASSÉ INDÉFINI. — Այս ժամանակն առնուած մը կյայտնէ , օրինակի համար երբ կը

սեմ les ennemis ONT ABANDONNÉ la ville ինչպէս
էր ինչպէս ինչպէս , ont abandonné անցեալ անորոշ է
վասն զի յայտնի չէ թէ երբ թողուցին :

107. PASSÉ ANTÉRIEUR. — Այս ժամանակն ա-
ռաջուց անցած ժամանակ մը կ'յայտնէ , օրինա-
կի համար les habitants EURENT ABANDONNÉ la ville
bien avant que l'ennemi y entrât. Ինչպէս էր ինչպէս
էր ինչպէս ինչպէս հոն մտնելն յարաւ , eurent abandonné
անցեալ յառաջագոյն է , քանզի անցեալ ժամա-
նակէ մը յառաջ ուրիշ անցեալ մը կ'յայտնէ ի-
մացնելով թէ՛ ինչպէս մտնելն ինչպէս ինչպէս էր
էր ինչպէս էր ինչպէս :

108. PLUS_QUE_PARFAIT . — Այս ժամանակն
ուրիշ անցած քանի մը նայելով՝ անցած լմնցած
գործ մը կ'ցուցնէ , օրինակի համար on m'a dit que
VOUS AVIEZ FINI votre ouvrage. Ինչպէս էր ինչպէս
էր ինչպէս էր ինչպէս ինչպէս ինչպէս ինչպէս
էր ինչպէս էր ինչպէս ինչպէս ինչպէս ինչպէս
էր ինչպէս էր ինչպէս ինչպէս ինչպէս ինչպէս
էր ինչպէս էր ինչպէս ինչպէս ինչպէս ինչպէս :

109. FUTUR ANTÉRIEUR. — Այս ժամանակը ի-
րարմէ կախումն ունեցող երկու ապառնի ժա-
մանակ կ'յայտնէ , օրինակի համար J'AURAI FAIT
mon devoir lorsque mon maître viendra զիտի կ'ար-
բիս զարտիս երբ որեւէ զիտի գայ . j'aurai fait ապառնի
յառաջագոյն է քանզի տեղի ունենալիք ապա-
գայ գործողութեան մը յառաջագոյն ապագայի
մը պէտք ունենալը կ'յայտնէ՝ այսինքն նախ որեւէ
զիտի գայ յետոյ գործը զիտի կ'արբիս :

110. CONDITIONNEL PASSÉ. — Այս ժամանակը

անցեալ ժամանակի մէջ ըլլալիք գործողութեան մը թէ ու թիւնը կ'յայտնէ, այսինքն կիմացնէ թէ անցեալ ժամանակի մէջ բան մը կը ըլլար եթէ թէ ու թիւնը կատարուէր, ինչպէս՝ s'ils avaient suivi mes conseils je les AURAI SAUVÉS եթէ երբեք հերեմէն՝ չէրէիտէ՛ j'aurais sauvés թէ տական անցեալ է, քանզի անցեալ ժամանակի մը մէջ ըլլալիք գործողութեան թէ ու թիւնը կիմացնէ, այսինքն կ'ըստէ՛ եթէ հերեմէն :

111. SUBJONCTIF PASSÉ. — Երբ նախադասութեան մը առջի բայը սահմանական ներկայ է և կամ ապառնի՝ եթէ իր համեմատութեամբ անցած գործ մը յայտնել պէտք ըլլայ՝ այս ժամանակը կ'գործածուի, ինչպէս՝ je doute կամ je douterai QUE VOUS AYEZ LU կարդալիս կամ չէրէիտէ՛ թէ որքե՛տ կարդայ՞նք ե՞ս :

112. SUBJONCTIF PLUS-QUE-PARFAIT. — Այս ժամանակը գրեթէ վերինին նմանն է՝ միայն թէ նախադասութեան առջի բայը սահմանական անկատար, կամ անցեալ ժամանակ մը և կամ թէ տական ըլլալու է, ինչպէս՝

Սահմ. անկ.	je doutais	} que vous eussiez étudié
Կատարեալ.	je doutai	
Անց. անոր.	j'ai douté	
Գերակատ.	j'avais douté	
Թէակ. ներկ.	je douterais	
Թէակ. անց.	j'aurais douté	

Je ne croyais pas QU'ILS EUSSENT REMPLI leurs devoirs. Չէի կարծէր որ սարաքերնին կատարած ըլլան :

113. Սահմանական ներկայէն կկազմուի հրամայական, եղանակի եզակի և յոգնակի երկրորդ դէմքերը միայն je և vous դերանունները ջնջելով, ինչպէս՝ j'aime կըլլայ aime և vous aimez կըլլայ aimez, ևլն. միայն չորս բայ այս կանոնիս բացառութիւն կընեն, որոնք են՝

Ա. Լծորդութեան մէջ aller ելիւնը որոյ Սահմանական ներկան կըլլայ je vais, Հրամայականը va.

Գ. Լծորդութեան մէջ avoir աւելնը որոյ Սահմանական ներկան կըլլայ j'ai Հրամայականը aie.

Գ. Լծորդութեան մէջ savoir գիտնը որոյ Սահմանական ներկան կըլլայ je sais Հրամայակ. sache.

Դ. Լծորդութեան մէջ être ըլլնը որոյ Սահմանական ներկան կըլլայ je suis Հրամայականը sois.

114. Սահմանական անցեալէն կկազմուի Ստոր. Անկատարն ai ն asse ի փոխելով Ա. Լծորդութեան համար, ինչպէս՝ j'aimai, j'aimasse իսկ միւս Լծորդութեանց համար միայն se մ'աւելցնելով, ինչպէս՝ je finis, je finisse. — je reçus, je reçusse. — je devins, je devinsse ևայլն .

115. Աներեւելցթէն կկազմուի՝ ապառնին՝ և թէական ներկայն r կամ re ն՝ rais կամ rai ի, ինչպէս՝ aimer, j'aimerai, j'aimerais, — rendre, je rendrai, je rendrais.

Բացառու թիշնք

116. Ա. Ա. Ընդդութեան մէջ aller կըլլայ j'irai և j'irais. Բ. Ընդդութեան մէջ courir կըլլայ je courrai, je courrais. — mourir կըլլայ je mourrai, je mourrais. — acquérir կըլլայ j'acquerrai, j'acquerrais. — conquérir կըլլայ je conquerrai, je conquerrais. — cueillir կըլլայ je cueillirai, je cueillirais. — tenir և venir կըլլան je tiendrai, je tiendrais, je viendrai, je viendrais.

117. Բ. Գ. Ընդդութեան մէջ avoir կըլլայ j'aurai, j'aurais. — recevoir je recevrai, je recevrais. — échoir j'écherrai, j'écherrais. — falloir il faudra, il faudrait. — pouvoir je pourrai, je pourrais. — savoir je saurai, je saurais. — s'asseoir je m'assiérai կամ m'asseyerai և շն. — voir je verrai և շն. — valoir je vaudrai և շն. — vouloir je voudrai և շն. :

118. Գ. Դ. Ընդդութեան մէջ faire կըլլայ je ferai, je ferais. — être կըլլայ je serai և շն. :

119. Ընդդութեան թիւն ներկայէն կշինուին՝

Ա. Սահմ. ի անկատարը ant ը ais ի փոխելով, ինչպէս՝ aimant—j'aimais; finissant—je finissais : Միայն երկու բայ այս կանոնիս բացառութիւն կընէ՝ avoir բային ընդ. ներկան կըլլայ ayant իսկ անկատարը՝ j'avais. — savoir բային ընդ. ներկան կըլլայ sachant իսկ անկատարը je savais :

Բ. Սահմանական ներկայի յոգնակի երեք դէմքերը ant ը՝ ons, ez և ent ի փոխելով, ինչպէս՝ aimant կըլլայ nous aimons, vous aimez, ils aiment.

Բացառու թիշնք

120. Երբորդ Ընդդութեան մէջ ayant և sachant ընդ. ներկայները կըլլան nous avons, vous avez, ils ont. — nous savons, vous savez, ils savent :

121. Զորբորդ Ընդդութեան մէջ faire բային ընդ. ներկայն faisant որ կըլլայ vous faites, ils font. — dire բային ընդ. ներկայն

կայն disant որ կըլայ vous dites. նոյնպէս' étrefն ընդ. ներկայն
étant որ կըլայ nous sommes, vous êtes, ils sont.

121. Բայից խոնարհմունքն երկու կերպ է՝
կանոնաւոր (régulier) և անկանոն (irrégulier) :

122. Կանոնաւոր է այն բայն որ իւր լծորդու-
թեանը նկատմամբ կանոնաւորապէս կխոնարհի
վարը դրուած չորս լծորդութեանց տախտակին
հետեւելով : Սոյն տախտակին Ա. Սիւնակը կը
ցուցնէ er լծորդութեան խոնարհմունքը որոյ
վերայ կերթան ամեն er վերջաւորութեամբ կա-
նոնաւոր բայեր , Բ. Սիւնակը կցուցնէ Բ. լծորդ-
ir, Գ. ը oir, իսկ Դ. ը re որոց վրայ կերթան նոյն
լծորդութիւնն ունեցող կանոնաւոր բայեր :

ՏԱԽՏԱԿ

ՉՈՐԻՑ ԼԾՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՅԻՑ

ԵՒ

ՆՈՅԱ ԽՈՆԱՐՀՄՈՒՆԷՔԸ

Ա. ԼԾՈՐԴ. — ER Բ. ԼԾՈՐԴ. — IR Գ. ԼԾՈՐԴ. — OIR
Դ. ԼԾՈՐԴ. — RE

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Je	— e	— is	— s	— s
Tu	— es	— is	— s	— s
Il	— e	— it	— t	— d
Nous	— ons	— issons	— ons	— ons
Vous	— ez	— issez	— ez	— ez
Ils	— ent	— issent	— ent	— ent

ՍԱՀՄ ԱՆԿԱՏԱՐ

Je	— ais	— issais	— ais	— ais
Tu	— ais	— issais	— ais	— ais
Il	— ait	— issait	— ait	— ait
Nous	— ions	— issions	— ions	— ions
Vous	— iez	— issiez	— iez	— iez
Ils	— aient	— issaient	— aient	— aient

ԱՆՑԵԱԼ ՈՐՈՇԵԱԼ

Je	— ai	— is	— s	— is
Tu	— as	— is	— s	— is
Il	— a	— it	— t	— it
Nous	— âmes	— îmes	— mes	— îmes
Vous	— âtes	— îtes	— tes	— îtes
Ils	— èrent	— îrent	— rent	— îrent

ԱՊԱՌՆԻ

Je	— erai	— irai	— rai	— rai
Tu	— eras	— iras	— ras	— ras
Il	— era	— ira	— ra	— ra
Nous	— erons	— irons	— rons	— rons
Vous	— erez	— irez	— rez	— rez
Ils	— eront	— iront	— ront	— ront

ԹԵՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Je	— erais	— irais	— rais	— rais
Tu	— erais	— irais	— rais	— rais
Il	— erait	— irait	— rait	— rait
Nous	— erions	— irions	— rions	— rions
Vous	— eriez	— iriez	— riez	— riez
Ils	— eraient	— iraient	— raient	— raient

ՀՐԱՄԱՑԱԿԱՆ

<i>Եզրակի</i>	— e	— is	— s	— s
<i>Յոզրակի</i>	{ — ons	{ — issons	{ — ons	{ — ons
	{ — ez	{ — issez	{ — ez	{ — ez

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ

Que je	— e	— isse	— e	— e
Que tu	— es	— isses	— es	— es
Qu' il	— e	— isse	— e	— e
Que nous	— ions	— issions	— ions	— ions
Que vous	— iez	— issiez	— iez	— iez
Qu' ils	— ent	— issent,	— ent	— ent

ՍՏՈՐ . ԱՆԿԱՏԱՐ

Que je	— asse	— isse	— sse	— isse
Que tu	— asses	— isse	— sses	— isses
Qu' il	— at	— ft	— t	— it
Que nous	— assions	— issions	— ssions	— issions
Que vous	— assiez	— issiez	— ssiez	— issiez
Qu' ils	— assent	— issent	— ssent	— issent

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

— er — ir — oir — re

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐԿԱՑ

— ant — issant — ant — ant

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԱՆՑԵԱԼ

— é — i — u — u

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԱԴՐԵԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑ

Պարզ ժամանակք

Բադադրեալ ժամանակք

Սահմ. ներկ. j'ai	Անց էր-տան- իր-բն-ը-ը-ը- -ել-ց-ը-ը-ը-ը- էր-տան-ը-ը-ը-ը- յի ընդ. -ը-ը-ը-ը- է-ը-ը-ը-ը-ը-ը- -ը-ը-ը-ը-ը-ը- -ը-ը-ը-ը-ը-ը-	Անց. անս. j'ai aimé
Անց. որոշ. j'eus		Անց. յառ. j'eus aimé
Սահմ. անկ. j'avais		Գերակա. j'avais aimé
Ապառանի j'aurai		Ապ. անց. j'aurai aimé
Թեակ. ներկ. j'aurais		Թեա. ան. j'aurais aimé
Ստոր. ներկ. que j'aie		Ստոր. ան. que j'aie aimé
Ստոր. անկ. que j'eusse		Ստո. գեր. que j'eusse aimé
Աներկուղթ. avoir		Աներ. ան. avoir aimé
Ընդ. ներկ. ayant	Ընդ. անց. ayant aimé	

Խ Ո Ն Ա Ր Հ Ո Ւ Մ Ն

AVOIR ՈՒՆԵՆԱԼ

ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՑԻՆ

INDICATIF PRÉSENT

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Singulier

Եզակի

J'ai,
tu as,
il a,

Ունիմ,
ունիս,
ունի,

Pluriel

Յոգևակի

nous avons,
vous avez,
ils ont,

ունիմք,
ունիք,
ունին,

IMPARFAIT

J'avais,
tu avais,
il avait,
nous avions,
vous aviez,
ils avaient,

ԱՆԿԱՏԱՐ

Ունէի,
ունէիր,
ունէր,
ունէինք,
ունէիք,
ունէին,

PASSÉ DÉFINI

J'eus,
tu eus,
il eut,
nous eûmes,
vous eûtes,
ils eurent,

ԱՆՑԵԱԼ ՈՐՈՇԵԱԼ

Ունեցայ,
ունեցար,
ունեցաւ,
ունեցանք,
ունեցաք,
ունեցան,

PASSÉ INDÉFINI

J'ai eu,
tu as eu,
il a eu,
nous avons eu,
vous avez eu,
ils ont eu,

ԱՆՑԵԱԼ ՈՐՈՇԵԱԼ

Ունեցած եմ,
ունեցած ես,
ունեցած է,
ունեցած եմք,
ունեցած էք,
ունեցած են,

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus eu,
tu eus eu,
il eût eu,
nous eûmes eu,
vous eûtes eu,
ils eurent eu,

ԱՆՑԵԱԼ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ

Ունեցած եղայ,
ունեցած եղար,
ունեցած եղաւ,
ունեցած եղանք,
ունեցած եղաք,
ունեցած եղան,

PLUS_QUE_PARFAIT

ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ

J'avais eu,
tu avais eu,
il avait eu,
nous avions eu,
vous aviez eu,
ils avaient eu,

Ունեցած էի ,
ունեցած էիր ,
ունեցած էր ,
ունեցած էինք ,
ունեցած էիք ,
ունեցած էին ,

FUTUR

ԱՊԱՌՆԻ

J'aurai,
tu auras,
il aura,
nous aurons,
vous aurez,
ils auront,

Պիտի ունենամ ,
“ ունենաս ,
“ ունենայ ,
“ ունենամք ,
“ ունենաք ,
“ ունենան ,

FUTUR ANTÉRIEUR

ԱՊԱՌՆԻ ԱՆՑԵԱԼ

J'aurai eu,
tu auras eu,
il aura eu,
nous aurons eu,
vous aurez eu
ils auront eu,

Ունեցած պիտի ըլլամ ,
“ “ ըլլաս .
“ “ ըլլայ ,
“ “ ըլլամք ,
“ “ ըլլաք ,
“ “ ըլլան ,

CONDITIONNEL PRÉSENT

ԹԷԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

J'aurais,
tu aurais,
il aurait,
nous aurions,
vous auriez,
ils auraient,

Պիտի ունենայի ,
“ ունենայիր ,
“ ունենար ,
“ ունենայինք ,
“ ունենայիք ,
“ ունենային ,

COND. PASSÉ

ԹԷԱԿԱՆ ԱՆՏԵՍԼ

J'aurais eu,
tu aurais eu,
il aurait eu,
nous aurions eu,
vous auriez eu,
ils auraient eu,

Ունեցած պիտի ըլլայի,
“ “ ըլլայիր,
“ “ ըլլար,
“ “ ըլլայինք,
“ “ ըլլայիք,
“ “ ըլլային,

IMPÉRATIF

ՀՐԱՄԱՅԱԿԱՆ

Aie,
ayons,
ayez,

Ունեցիր,
ուներնանք,
ուներցէք,

SUBJONCTIF PRÉSENT
ou FUTUR

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅ
կամ ԱՊԱՌՆԻ

Que j'aie,
que tu aies,
qu'il ait,
que nous ayons,
que vous ayez,
qu'ils aient,

Որ ուներնամ,
որ ուներնաս,
որ ուներնայ,
որ ուներնամք,
որ ուներնաք,
որ ուներնան,

SUBJ. IMPARFAIT

ՍՏՈՐ ԱՆԿԱՏԱՐ

Que j'eusse,
que tu eusses,
qu'il eût,
que nous eussions,
que vous eussiez,
qu'ils eussent,

Որ ուներնայի,
որ ուներնայիր,
որ ուներնար,
որ ուներնայինք,
որ ուներնայիք,
որ ուներնային,

SUBJ. PASSÉ USՈՐ. ԱՆՅԵԱԼ

Que j'aie eu,	Որ ունեցած ըլլամ,
que tu aies eu,	“ “ ըլլաս,
qu'il ait eu,	“ “ ըլլայ,
que nous ayons eu,	“ “ ըլլա՞մք,
que vous ayez eu,	“ “ ըլլա՞ք,
qu'ils aient eu,	“ “ ըլլան,

SUBJ. PLUS-QUE-PARFAIT USՈՐ. ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ

Que j'eusse eu,	Որ ունեցած ըլլայի,
que tu eusses eu,	“ “ ըլլայիր,
qu'il eût eu,	“ “ ըլլար,
que nous eussions eu,	“ “ ըլլայինք,
que vous eussiez eu,	“ “ ըլլայիք,
qu'ils eussent eu,	“ “ ըլլային,

INFINITIF PRÉSENT

ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ՆԵՐԿԱՅ

Avoir

Ունենալ

PASSÉ

ԱՆՅԵԱԼ

Avoir eu

Ունեցած ըլլալ

PARTICIPE PRÉSENT

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹ. ՆԵՐԿԱՅ

Ayant

Ունենալով

PASSÉ

ԱՆՅԵԱԼ

Eu, ayant eu,

Ունեցած, ունեցած
ըլլալով:

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԳ՝

*(Աշակերտք հետևածալ հրահանգին մեջ բայից կղանալը ,
Ժամանակը , դիմքն ու թիւն որոշեն)*

Il n'y a que les grandes nations qui aient des armées — j'aurais eu moins de sé-
vérité s'il eût plus de douceur et de soumission — les grands ont des plaisirs, le peuple a de la joie — nous aurions moins de
peines, si nous avions moins de désirs. — il ne faut pas avoir pour amis les
ennemis de Dieu — nous n'avons jamais qu'un moment à vivre, et nous avons des
espérances pour plusieurs années

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԵ .

*(Աշակերտք հետևածալ հրահանգին մեջ գծերուն տեղ AVOIR
բային պիտք նդած ժամանակները , դիմքը , թիւը գտնեն
ու գրեն)*

Nous — (futur) peut-être plus de bonheur que nous n' —
(passé indéfini) de prudence. — Arcadius — (passé défini)
l'Orient, et Honorius — (passé défini) l'Occident — j' — (passé indéfini) toute
ma vie un goût décidé pour les ouvrages des anciens — Tu-
renne n' — (imparfait) point de vices; et peut-être que, s'il en
— (plus que parfait) il aurait porté certaines vertus plus loin

Խ Ո Ն Ա Ր Հ Ո Ւ Մ Ն

ÊTRE ՂԼԼԱԼ՝

ՕՃԱՆԴԱԿ ԲԱՑԻՆ

INDICATIF PRÉSENT

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Je suis,	Եմ,
tu es,	Ես,
il est,	է,
nous sommes,	Եմք,
vous êtes,	էք,
ils sont,	են,

IMPARFAIT

ԱՆԿԱՏԱՐ

J'étais,	էի,
tu étais,	էիր,
il était,	էր,
nous étions,	էինք,
vous étiez,	էիք,
ils étaient,	էին,

PASSÉ DÉFINI

ԱՆՑԵԱԼ ՈՐՈՇԵԱԼ

Je fus,	Եղայ,
tu fus,	Եղար,
il fût,	Եղաւ,
nous fûmes,	Եղանք,
vous fûtes,	Եղաք,
ils furent,	Եղան,

PASSÉ INDÉFINI

J'ai été,
tu as été,
il a été,
nous avons été
vous avez été,
ils ont été,

ԱՆՏԵԱԼ ԱՆՈՐՈՇ

Եղած եմ,
եղած ես,
եղած է,
եղած եմք,
եղած էք,
եղած են,

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus été,
tu eus été,
il eût été,
nous eûmes été,
vous eûtes été,
ils eurent été,

ԱՆՏԵԱԼ ՅԱՌԱՋԱԳՈՅՆ

Եղած եղայ,
եղած եղար,
եղած եղաւ,
եղած եղանք,
եղած եղաք,
եղած եղան,

PLUS-QUE-PARFAIT

J'avais été,
tu avais été,
il avait été,
nous avions été,
vous aviez été,
ils avaient été,

ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ

Եղած էի,
եղած էիր,
եղած էր,
եղած էինք,
եղած էիք,
եղած էին,

FUTUR

Je serai,
tu seras,
il sera,
nous serons,
vous serez,
ils seront,

ԱՊԱՌՆԻ X

Պիտի ըլլամ,
“ ըլլաս,
“ ըլլայ,
“ ըլլամք,
“ ըլլաք,
“ ըլլան,

FUTUR ANTÉRIEUR

ԱՊԱՌՆԻ ԱՆՑԵԱԼ

J'aurai été,	Եղած պիտի ըլլամ ,
tu auras été,	“ “ ըլլաս ,
il aura été,	“ “ ըլլայ ,
nous aurons été,	“ “ ըլլամք ,
vous aurez été,	“ “ ըլլաք ,
ils auront été,	“ “ ըլլան ,

CONDITIONNEL PRÉSENT

ԹԷԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Je serais,	Պիտի ըլլայի ,
tu serais,	“ ըլլայիր ,
il serait,	“ ըլլար ,
nous serions,	“ ըլլայինք ,
vous seriez,	“ ըլլայիք ,
ils seraient,	“ ըլլային ,

CONDITIONNEL PASSÉ

ԹԷԱԿԱՆ ԱՆՑԵԱԼ

J'aurais été,	Եղած պիտի ըլլայի ,
tu aurais été,	“ “ ըլլայիր ,
il aurait été,	“ “ ըլլար ,
nous aurions été,	“ “ ըլլայինք ,
vous auriez été,	“ “ ըլլայիք ,
ils auraient été,	“ “ ըլլային ,

IMPÉRATIF

ՀՐԱՄԱՑԱԿԱՆ

Sois,	Եղի՛ր .
soyons,	ըլլանք ,
soyez,	եղէ՛ք ,

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que je sois,
que tu sois,
qu'il soit,
que nous soyons,
que vous soyez,
qu'ils soient,

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑ

Որ ըլլամ,
որ ըլլաս,
որ ըլլայ,
որ ըլլանք,
որ ըլլաք,
որ ըլլան,

SUBJ. IMPARFAIT

Que je fusse,
que tu fusses,
qu'il fût,
que vous fussions,
que vous fussiez,
qu'ils fussent,

ՍՏՈՐ ԱՆԿԱՏԱՐ

Որ ըլլայի,
որ ըլլայիր,
որ ըլլար,
որ ըլլայինք,
որ ըլլայիք,
որ ըլլային,

SUBJ. PASSÉ

Que j'aie été,
que tu aies été,
qu'il ait été,
que nous ayons été,
que vous ayez été,
qu'ils aient été,

ՍՏՈՐ ԱՆՑԵԱԼ

Որ եղած ըլլամ,
որ եղած ըլլաս,
որ եղած ըլլայ,
որ եղած ըլլանք,
որ եղած ըլլաք,
որ եղած ըլլան,

PLUS-QUE-PARFAIT

Que j'eusse été,
que tu eusses été,
qu'il eût été,
que nous eussions été,
que vous eussiez été,
qu'ils eussent été,

ՍՏՈՐ ԳԵՐԱԿԱՏԱՐ

Որ եղած ըլլայի,
որ եղած ըլլայիր,
որ եղած ըլլար,
որ եղած ըլլայինք,
որ եղած ըլլայիք,
որ եղած ըլլային,

INFINITIF PRÉSENT	ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ ՆԵՐԿԱՑ
Être,	ԸԼԼԿԼ,
PASSÉ	ԱՆՑԵԱԼ
Avoir été,	ԵՂԿԾ ԸԼԼԿԼ,
PARTICIPE PRÉSENT	ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹ. ՆԵՐԿԱՑ
Étant,	ԸԼԼԿԼՈՎ,
PASSÉ	ԱՆՑԵԱԼ
Été, ayant été,	ԵՂԿԾ, ԵՂԿԾ ԸԼԼԿԼՈՎ,

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԶ.

*(Աշխհերոյք հնտեհեալ հրասխանգիև մեջ քայցերուն դիմքև
նա թիևն, եղանակն նա ժամանակն որոշեն)*

Dieu dit: «que la lumière soit, et la lumière fut Ա. — C'est Christophe Colombe qui a trouvé l'Amérique Գ. — Quels que soient les humains, il faut vivre avec eux. — nous aurions été moins fiers, si vous eussiez été plus humbles. — nos connaissances seront toujours bornés

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԷ.

*(Հնտեհեալ հրասխանգիև մեջ աշխհերոյք ÊTRE քայցին պիտոյք
եղաւ ժամանակներն, եղանակները, դիմքև նա թիւը գտնեն
նա զծերունն տեղ գրեն)*

Nous qui — (ind. pr.) modernes, nous — (ind. fut.) anciens dans quelques siècles

4e - 4e : 211-4 . — Rome, sous quelque gouvernement qu'elle —
 (sub. passé) , — (passé ind.) heureuse dans ses entreprises
 2-1-2, - 1e 1-1-2-2-2-2-2 2-1 2-2 1-2 2-2-2-2-2-2-2-2-2 4-1 1-2-2-2-2-2-2-2
 2-2 . — Dieu (ind. pr.) , — (passé déf.) , et — (futur) 2-2-2-2-2-2-2-2-2
 1, 1-2-2-2-2-2-2-2-2-2 . — Je — (ind. pr.) presque aussi content
 avec des sots qu'avec des gens d'esprit - 2-2-2-2-2-2-2-2-2-2 4-2 2-2-2-2-2-2-2-2-2-2

RR. Ա. ԼԵՈՐԴՈՒԹԻՒՆ . — AIMER, ՍԻՐԵԼ

INDICATIF PRÉSENT

J'aim e,	Կսիրեմ,
tu aim es,	
il aim e,	
nous aim ons,	Կսիրեմք,
vous aim ez,	
ils aim ent,	

IMPARFAIT

J'aim ais,	Կսիրէի .
tu aim ais,	
il aim ait,	
nous aim ions,	Կսիրէինք .
vous aim iez,	
ils aim aient,	

PASSÉ DÉFINI

J'aim ai,	Սիրեցի .
tu aim as,	
il aim a,	
nous aim âmes,	Սիրեցինք .
vous aim âtes,	
ils aim èrent,	

PASSÉ INDÉFINI

J'ai	aimé	Սիրած եմ,
tu as	“	
il a	“	
nous avons	“	Սիրած ենք,
vous avez	“	
ils ont	“	

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus	aimé	Սիրած եղայ,
tu eus	“	
il eût	“	
nous eûmes	“	Սիրած եղանք,
vous eûtes	“	
ils eurent	“	

[PLUS-QUE-PARFAIT

J'avais	aimé	Սիրած էի,
tu avais	“	
il avait	“	
nous avions	“	Սիրած էինք,
vous aviez	“	
ils avaient	“	

FUTUR

J'aim <i>erai</i> ,	Պիտի սիրեմ,
tu aim <i>eras</i> ,	
il aim <i>era</i> ,	
nous aim <i>erons</i> ,	Պիտի սիրենք,
vous aim <i>erez</i> ,	
ils aim <i>eront</i> ,	

FUTUR ANTÉRIEUR

J'aurai	aimé	Սիրած պիտի ըլլամ ,
tu auras	“	
il aura	“	
nous aurons	“	Սիրած պիտի ըլլամք ,
vous aurez	“	
ils auront	“	

CONDITIONNEL PRÉSENT

J'aim <i>erais</i> ,	Պիտի սիրէի ,
tu aim <i>erais</i> ,	
il aim <i>erait</i> ,	
nous aim <i>erions</i> ,	Պիտի սիրէինք ,
vous aim <i>eriez</i> ,	
ils aim <i>eraient</i> ,	

CONDITIONNEL PASSÉ

J'aurais	aimé	Պիտի սիրած ըլլայի ,
tu aurais	“	
il aurait	“	
nous aurions	“	Պիտի սիրած ըլլայինք ,
vous auriez	“	
ils auraient	“	

IMPÉRATIF

Aim <i>e</i> ,	Սիրէ' ,
aim <i>ons</i> ,	սիրեմք' ,
aim <i>ez</i> ,	սիրեցէ՛ք ,

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que j'aim <i>e</i> ,	Որ սիրեմ ,
que tu aim <i>es</i> ,	
qu'il aim <i>e</i> ,	
que nous aim <i>ions</i> ,	Որ սիրեմք ,
que vous aim <i>iez</i> ,	
qu'ils aim <i>ent</i> ,	

IMPARFAIT

Que j'aim <i>asse</i> ,	Որ սիրէի ,
que tu aim <i>asses</i> ,	
qu'il aim <i>ât</i> ,	
que nous aim <i>assions</i> ,	Որ սիրէինք ,
que vous aim <i>assiez</i> ,	
qu'ils aim <i>assent</i> ,	

PASSÉ

Que j'aie	aimé	Որ սիրած ըլլամ ,
que tu aies	“	
qu'il ait	“	
que nous ayons	“	Որ սիրած ըլլայք ,
que vous ayez	“	
qu'ils aient	“	

PLUS-QUE-PARFAIT

Que j'eusse	aimé	Որ սիրած ըլլայի ,
que tu eusses	“	
qu'il eût	“	
que nous eussions	“	Որ սիրած ըլլայինք ,
que vous eussiez	“	
qu'ils eussent	“	

INFINITIF PRÉSENT

Aim er,

Սիրել,

PASSÉ

Avoir aim é,

Սիրած ըլլալ,

PARTICIPE PRÉSENT

Aim ant,

Սիրելով, սիրող.

PASSÉ

Aim é, aim ée, (իդ).
ayant aim é,

Սիրած, սիրած ըլլալով.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԸ.

(Աշակերտք հետեւեալ յայերը գրով թո՛ղ խոնարհեն)

Travailler, ecarter, passer, éclairer, adorer, séjourner, sub-
sister, plaider, ^{ցանկ}intenter, ^{հարկ}estimer, jeter, penser, habiter, ache-
ter, épuiser, reculer, entourer, apporter, présenter, com-
mander, réclamer, remédier, arracher, accuser, abandonner,
témoigner, perfectionner, trouver, rappeler, triompher, sub-
juguer, parler, danser.

ER ՎԵՐՋԱԻՈՐՈՂ ԲԱՅԻՑ ՎԵՐԱՑ ԿԱՐԵԻՈՐ
ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

123. Աներեւոյթնին CER վերջաւորու թեամբ
բայեր, Ե դրին տակ սա (.) ստորնանշանը կըն-
դուենին երբ խոնարհման ատեն Ե էն՝ A և O ձայ-
նաւորաց հանդիպի՝ ինչպէս .

Balancer կըլլայ nous balançOus, ils balançAient և ըն.

Anoncer կըլլայ nous anonçOus, j'anonçAis և ըն՝
Prononcer կըլլայ qu'ils prononçAssent, prononçOus
և ըն՝

124. Նոյնպէս GER վերջաւորող բայեր՝ խո-
նարհման ժամանակ G բաղաձայնին քով անձայն
e մը կընդունին երբ A և O ձայնաւորաց հան-
դիպի G, ինչպէս՝

Partager կըլլայ՝ nous partagEons և ըն՝

Corriger կըլլայ je corrigEais, corrigEons, և ըն՝

Songer կըլլայ il songEa, nous songEames և ըն՝

125. Աներեւոյթին ER լծորդութեան նախըն-
թեր վանկն երբ անձայն e ով վերջանայ, ինչ-
պէս՝ sEmer, enlEver և ըն՝, խոնարհման ատեն
առաջին e ն վրան (') բութ շեշտը կընդունի,
ինչպէս՝ j'enÈlve, nous enlÈverons, qu'ils sÈment,
je promÈne և ըն՝

126. Աներեւոյթին ER վերջաւորութեան նախ-
ընթեր վանկն երբ շեշտալ È կունենայ՝ խոնարհ-
ման ատեն այդ շեշտը (') ի կփոխէ երբ անձայն e
ուներցող վանկի մը նախադաս ըլլայ, ինչպէս՝

EspÈrer կըլլայ j'espÈre,

PréfÈrer կըլլայ ils préfÈrEront և ըն՝

127. Աներեւոյթին eler, eter վերջաւորող բա-
յերուն բուն արմատն երբ խոնարհման ատեն
անձայն e ի պատահի t և l գրերը կկրկնեն, ինչ-
պէս՝ appeler, jeter և ըն՝. որք կըլլան j'appelle, ils
jettent, բայց eler, eter վերջաւորողներն այս կա-
նոնիս ենթակայ չեն ըլլար և իրենց t և l գրերն
առանց կրկնելու կխոնարհուին միայն թէ նախ-

ընթեր է ն խոնարհման ատեն 123x կանոնին համեմատ կգործածուի, քնչպէս՝ révéler որ կըլլայ je révèle: emploter որ կըլլայ ils emplotent և ըն :

128. Աներեւոյթին éer վերջաւորող բայեր՝ քնչպէս agréer, créer և ըն. իրենց կրկնա e ն կպահեն այն ամէն ժամանակներուն մէջ ուր վերջընթեր վանկն անձայն e ու կսկսի, քնչպէս՝ j'agrée, j'agréerai, que je supplée և ըն :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԹ.

(Աշակերտք հետեւեալ բայերը խոնարհեն գրով)

Jeter, appeler, rappeler, chanceler, végéter, révéler, récréer, amonceler, inquiéter, agréer, placer, forcer, renoncer, semer, espérer, ménager, envisager, obliger, ramener, dégénérer, altérer, préférer, régner, posséder, juger, corriger, dénoncer.

IR Բ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ. — FINIR ԼՄՆՅԵՆԻ

INDICATIF PRÉSENT

Je fin is,	Կլմնցնեմ,
tu fin is,	
il fin it,	
nous fin issons,	Կլմնցնեմք,
vous fin issez,	
ils fin issent,	

IMPARFAIT

Je fin <i>issais</i> ,	Կլմնցնէի ,
tu fin <i>issais</i> ,	
il fin <i>issait</i> ,	
nous fin <i>issions</i> ,	Կլմնցնէինք ,
vous fin <i>issiez</i> ,	
ils fin <i>issaient</i> ,	

PASSÉ DÉFINI

Je fin <i>is</i> ,	Լմնցուցի ,
tu fin <i>is</i> ,	
il fin <i>it</i> ,	
nous fin <i>imes</i> ,	Լմնցուցինք ,
vous fin <i>îtes</i> ,	
ils fin <i>irent</i> ,	

PASSÉ INDÉFINI

J'ai	fini,	Լմնցուցած եմ ,
tu as	“	
il a	“	
nous avons	“	Լմնցուցած ենք ,
vous avez	“	
ils ont	“	

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus,	fini	Լմնցուցած եղայ ,
tu eus	“	
il eût	“	
nous eûmes	“	Լմնցուցած եղանք ,
vous eûtes	“	
ils eurent	“	

PLUS-QUE-PARFAIT

J'avais	fini	Լմնցուցած էի ,
tu avais	“	
il avait	“	
nous avions	“	Լմնցուցած էինք ,
vous aviez	“	
ils avaient	“	

FUTUR

Je fin irai,	Պիտի լմնցնեմ ,
tu fin iras,	
il fin ira,	
nous fin irons,	Պիտի լմնցնեմք ,
vous fin irez,	
ils fin iront,	

FUTUR ANTÉRIEUR

J'aurai	fini	Լմնցուցած պիտի ըլլամ ,
tu auras	“	
il aura	“	
nous aurons	“	Լմնցուցած պիտի ըլլամք ,
vous aurez	“	
ils auront	“	

CONDITIONNEL PRÉSENT

Je fin irais,	Պիտի լմնցունէի ,
tu fin irais,	
il fin irait,	
nous fin irions,	Պիտի լմնցնէինք ,
vous fin iriez,	
ils fin iraient,	

PASSÉ

J'aurais	fini	Լմնցուցած պիտի ըլլայի ,
tu aurais	“	
il aurait	“	
nous aurions,	“	Լմնցուցած պիտ' ըլլայինք
vous auriez	“	
ils auraient	“	

IMPÉRATIF

Fin <i>is</i> ,	Լմնցուց ,
fin <i>issons</i> ,	Լմնցնենք ,
fin <i>issez</i> ,	Լմնցուցէք ,

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que je fin <i>isse</i> ,	Որ Լմնցնեմ ,
que tu fin <i>isses</i> ,	
qu'il fin <i>isse</i> ,	
que nous fin <i>issions</i> ,	Որ Լմնցնենք ,
que vous fin <i>issiez</i> ,	
qu'ils fin <i>issent</i> ,	

IMPARFAIT

Que je fin <i>isse</i> ,	Որ Լմնցնէի ,
que tu fin <i>isses</i> ,	
qu'il fin <i>it</i> ,	
que nous fin <i>issions</i> ,	Որ Լմնցնէինք ,
que vous fin <i>issiez</i> ,	
qu'ils fin <i>issent</i> ,	

PASSÉ

Que j'aie,	fini	Որ լմնցած ըլլամ,
que tu aies,	“	“
qu'il ait	“	“
que nous ayons	“	Որ լմնցած ըլլամք,
que vous ayez	“	“
qu'ils aient	“	“

PLUS-QUE-PARFAIT

Que j'eusse	fini	Որ լմնցուցած ըլլայի
que tu eusses	“	“
qu'il eût	“	“
que nous eussions	“	Որ լմնցուցած ըլլայիք
que vous eussiez	“	“
qu'ils eussent,	“	“

INFINITIF PRÉSENT

Fin *ir* լմնցնել

PASSÉ

Avoir fini լմնցուցած ըլլալ

PARTICIPE PRÉSENT

Fin *issant* լմնցնելով

PASSÉ

Fini, fini *e* (*իդ.*) ayant լմնցուցած, լմնցուց
fini ըլլալով :

ՀՐԱՀԱՆԳ Լ.

(Աղջակերտք հետեւեալ բայերը գրով թո՛ղ խոնարհեն) —

Evanouir, adoucir, affaiblir, bannir, obéir, assujettir, nourrir, établir, accomplir, ensevelir, guérir, rougir, relen-
tir, amortir, ralentir, avertir, remplir, arrondir, trahir,
choisir, assouplir, applaudir, agir, gravir, saisir.

429. Եւրօնիւն . Haïr — Եւրօնիւն սահմանակամին եղակի
երկը դէմքերէն և հրամայական երկրորդ դէմքէն զսա բոլոր ծա-
մանակներուն և դէմքերուն մէջ i դրին վերայ եր երկկեալ (tré-
ma)ն կողահէ, Եւրօնիւն je haïs, tu haïs, il haît, nous haïssons,
vous haïssez, ils haïssent. — haïs, haïssons, haïssez. — je haï-
rai, nous haïrons և չն :

ՈՐ Գ. ԼԵՈՐԴՈՒԹԻՒՆ. — RECEVOIR

INDICATIF PRÉSENT

Je reçois,	Կընդունիմ,
tu reçois,	
il reçoit,	
nous recevons,	
vous recevez,	
ils reçoivent,	

IMPARFAIT

Je recevais,	Կընդունէի,
tu recevais,	
il recevait,	
nous recevions,	
vous receviez,	
ils recevaient,	

PASSÉ DÉFINI

Je reç us,
tu reç us,
il reç ût,
nous reç ûmes,
vous reç ûtes,
ils reç urent,

Ընդուներաց ,

PASSÉ INDÉFINI :

J'ai
tu as
il a
nous avons
vous avez
ils ont

reç u,

"

"

"

"

"

Ընդունած եմ ,

PASSÉ ANTÉRIEUR :

J'eus,
tu eus
il eût
nous eûmes
vous eûtes
ils eurent

reç û,

"

"

"

"

"

Ընդունած եղայ ,

PLUS-QUE-PARFAIT

J'avais
tu avais
il avait
nous avions
vous aviez
ils avaient

reç u,

"

"

"

"

"

Ընդունած էի ,

FUTUR

Je recevrai,		Պիտի ընդունիմ,
tu recevras,		
il recevra,		
nous recevrons,		
vous recevrez,		
ils recevront,		

FUTUR ANTÉRIEUR

J'aurai	reçu,	Ընդունած պիտի ըլլամ,
tu auras	”	
il aura	”	
nous aurons	”	
vous aurez	”	
ils auront	”	

CONDITIONNEL PRÉSENT

Je recevrais,		Պիտի ընդունէի,
tu recevrais,		
il recevrait,		
nous recevriions,		
vous recevriez,		
ils recevraient,		

PASSÉ

J'aurais,	reçu,	Ընդունած պիտի ըլլայի,
tu aurais	”	
il aurait	”	
nous aurions	”	
vous auriez	”	
ils auraient	”	

IMPÉRATIF

Reç <i>ois</i> ,	Ընդունէ ,
Recev <i>ons</i> ,	Ընդունի՛ք ,
Recev <i>ez</i> ,	Ընդունեցէ՛ք ,

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que je reçoiv <i>e</i> ,	Որ ընդունի՛մ ,
que tu reçoiv <i>es</i> ,	
qu'il reçoiv <i>e</i> ,	
que nous recev <i>ions</i> ,	
que vous recev <i>iez</i> ,	
qu'ils reçoiv <i>ent</i> ,	

IMPARFAIT

Que je reçu <i>sse</i> ,	Որ ընդունէի ,
que tu reçu <i>sses</i> ,	
qu'il reçu <i>t</i> ,	
que nous reçu <i>ssions</i> ,	
que vous reçu <i>ssiez</i> ,	
qu'ils reçu <i>ssent</i> ,	

PASSÉ

Que j'aie	reç <i>u</i> ,	Որ ընդունած ըլլամ ,
que tu aies	”	
qu'il ait	”	
que nous ayons	”	
que vous ayez	”	
qu'ils aient,	”	

151. Եւրոպայի ք. Devoir & redevoir բայերը միայն ընդունելով թիւն անցեալին մէջ և ին վերայ (*) պարուկանէն նշանը կընդունի ինչպէս մն, redn.

RE. Դ. ԼԵՈՐԴՈՒԹԻԻՆ. — RENDRE

INDICATIF PRÉSENT

Je rend *s*,
tu rend *s*,
il rend,
nous rend *ons*,
vous rend *ez*,
ils rend *ent*,

Կտամ,

IMPARFAIT

Je rend *ais*,
tu rend *ais*,
il rend *ait*,
nous rend *ions*,
vous rend *iez*,
ils rend *aient*,

Կտայի,

PASSÉ DÉFINI

Je rend *is*,
tu rend *is*,
il rend *it*,
nous rend *imes*,
vous rend *ites*,
ils rend *trent*,

Տուի,

PASSÉ INDÉFINI

J'ai	rend u,	Տուած ունիմ,
tu as	”	
il a	”	
nous avons	”	
vous avez	”	
ils ont	”	

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus	rend u,	Տուած եղայ,
tu eus	”	
il eût	”	
nous eûmes,	”	
vous eûtes	”	
ils eurent	”	

PLUS-QUE-PARFAIT.

J'avais	rend u,	Տուած ունէի,
tu avais	”	
il avait	”	
nous avions	”	
vous aviez	”	
ils avaient	”	

FUTUR

Je rend rai,	Պիտի տամ,
tu rend ras,	
il rend ra,	
nous rend rons,	
vous rend rez,	
ils rend ront,	

FUTUR ANTÉRIEUR

J'aurai,	rend u,	Տուած պիտի ըլլամ,
tu auras	"	
il aura	"	
nous aurons	"	
vous aurez	"	
ils auront	"	

CONDITIONNEL PRÉSENT

Je rendrais,	Պիտի տայի,
tu rendrais,	
il rendrait,	
nous rendrions,	
vous rendriez,	
ils rendraient,	

CONDITIONNEL PASSÉ

J'aurais	rend u,	Տուած պիտի ըլլայի,
tu aurais	"	
il aurait	"	
nous aurions	"	
vous auriez	"	
ils auraient	"	

IMPÉRATIF

Rend s,	Տուր,
Rend ons,	Տանք,
Rend ez,	Տուէք,

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que je rend <i>e</i> ,	Որ տամ,
que tu rend <i>es</i> ,	
qu'il rend <i>e</i> ,	
que nous rend <i>ions</i> ,	
que vous rend <i>iez</i> ,	
qu'ils rend <i>ent</i> ,	

IMPARFAIT

Que je rend <i>isse</i> ,	Որ տայի,
que tu rend <i>isses</i> ,	
qu'il rend <i>ît</i> ,	
que nous rend <i>issions</i> ,	
que vous rend <i>issiez</i> ,	
qu'ils rend <i>issent</i> ,	

PASSÉ

Que j'aie	rend <i>u</i> ,	Որ տուած ըլլամ,
que tu aies	”	
qu'il ait	”	
que nous ayons	”	
que vous ayez	”	
qu'ils aient	”	

PLUS-QUE-PARFAIT

Que j'eusse	rend <i>u</i> ,	Որ տուած ըլլայի,
que tu eusses	”	
qu'il eût	”	
que nous eussions	”	
que vous eussiez	”	
qu'ils eussent	”	

PASSÉ INDÉFINI

J'ai	langui	Je suis	tombé
tu as	"	tu es	"
il a	"	il est	"
nous avons	"	nous sommes	tombés
vous avez	"	vous êtes	"
ils ont	"	ils sont	"

PASSÉ ANTÉRIEUR

J'eus	langui	Je fus	tombé
tu eus	"	tu fus	"
il eût	"	tl fût	"
nous eûmes	"	nous fûmes	tombés
vous eûtes	"	vous fûtes	"
ils eurent	"	ils furent	"

PLUS-QUE-PARFAIT

J'avais	langui	J'étais	tombé
tu avais	"	tu étais	"
il avait	"	il était	"
nous avions	"	nous étions	tombés
vous aviez	"	vous étiez	"
ils avaient	"	ils étaient	"

FUTUR

Je languirai	Je tomberai
tu languiras	tu tomberas
il languira	il tombera
nous languirons	nous tomberons
vous languirez	vous tomberez
ils languiront	ils tomberont

FUTUR ANTÉRIEUR

J'aurai	langui	Je serai	tombé
tu auras	”	tu seras	”
il aura	”	il sera	”
nous aurons	”	nous serons	tombés
vous aurez	”	vous serez	”
ils auront	”	ils seront	”

CONDITIONNEL PRÉSENT

Je languirais	Je tomberais
tu languirais	tu tomberais
il languirait	il tomberait
nous languirions	nous tomberions
vous languiriez	vous tomberiez
ils languiraient	ils tomberaient

PASSÉ

J'aurais	langui	Je serais	tombé
tu aurais	”	tu serais	”
ils aurait	”	il serait	”
nous aurions	”	nous serions	tombés
vous auriez	”	vous seriez	”
ils auraient	”	ils seraient	”

IMPÉRATIF

Languis	Tombe
languissons	tombons
languissez	tombez

SUBJONCTIF PRÉSENT

Que je languisse	Que je tombe
que tu languisses	que tu tombes
qu'il languisse	qu'il tombe
que nous languissions	que nous tombions
que vous languissiez	que vous tombiez
qu'ils languissent	qu'ils tombent

IMPARFAIT

Que je languisse	Que je tombasse
que tu languisses	que tu tombasses
qu'il languît	qu'il tombât
que nous languissions	que nous tombassions
que vous languissiez	que vous tombassiez
qu'ils languissent	qu'ils tombassent

PASSÉ

Que j'aie	langui	Que je sois	tombé
que tu aies	”	que tu sois	”
qu'il ait	”	qu'il soit	”
que nous ayons	”	que nous soyons	tombés
que vous ayez	”	que vous soyez	”
qu'ils aient	”	qu'ils soient	”

PLUS-QUE-PARFAIT

Que j'eusse	langui	Que je fusse	tombé
que tu eusses	”	que tu fusses	”
qu'il eût	”	qu'il fût	”
que nous eussions	”	que nous fussions	tombés
que vous eussiez	”	que vous fussiez	”
qu'ils eussent	”	qu'ils fussent	”

INFINITIF

Languir Tomber

PASSÉ

Avoir langui Être tombé

PARTICIPE PRÉSENT

Languissant Tombant

PASSÉ

Langui, languie, ayant Tombé, tombée, étant langui. tombé

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԳ.

(Աշակերտք հետևեալ չնոք քայերը խոնարհեն)

Obéir (avoir), commencer (avoir), évanouir (être), échapper (être), avancer (avoir), régner (avoir), passer (avoir), écouler (être).

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ ԲԱՑԻՑ

134. Այս բայերն ալ նախընթաց բայերուն պէս կխոնարհին իւրաքանչիւրն ըստ իւր լծորդութեան, իրենց բաղադրեալ ժամանակներն être օժանդակով կկազմեն և ամեն եղանակի, ժամանակի իւրաքանչիւր դէմքի վրայ je, tu, il և ըն. դերանուններէ վերջը me, te, se, nous, vous, se դերանունները կընդունին, ինչպէս se persuader համոզուել դերանունական բայն օրինակի համար վարը ամբողջ խոնարհեմք :

IMPARFAIT

Que je me persuadasse	que nous nous persuadassions
que tu te persuadasses	que vous vous persuadassiez
qu'il se persuadât	qu'ils se persuadassent

PASSÉ

Que je me sois persuadé	que nous nous soyons persua-	
que tu te sois	que vous vous soyez	„ dés
qu'il se soit	qu'ils se soient	„

PLUS_QUE_PARFAIT

Que je me fusse persuadé	que nous nous fussions per-	
que tu te fusses	que vous vous fussiez	suadés
qu'il se fût	qu'ils se fussent	„

INFINITIF

se persuader

PASSÉ

s'être persuadé

PARTICIPE PRÉSENT

se persuadant

PASSÉ

s'étant persuadé

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԴ.

(Աշակերտք հետևեալ խայերը խոնարհեն գրով)

S'emparrer, s'inquiéter, s'élever, se louer, se partager, s'accorder, se hâter, se confondre, se montrer, se former, se dresser, s'acquitter, se dégager, se trouver, s'accomoder, se prosterner, se renouveler.

ԱՆԴԷՄ ԲԱՅԵՐ

135. Անդէմ կոչուած բայերն ալ ճիշդ կանոնաւոր խոնարհմանց վերայ կերթան, միայն եղակի Գ. դէմք բանելով, օրինակի համար վարը խոնարհեմք neiger քեւել անդէմ բայը :

INDICATIF PRÉSENT

FUTUR

Il neige,

il neigera,

IMPARFAIT

FUTUR ANTÉRIEUR

il neigeait,

il aura neigé,

PASSÉ DÉFINI

CONDITIONNEL PRÉSENT

il neigea,

il neigerait,

PASSÉ INDÉFINI

PASSÉ

il a neigé,

il aurait neigé,

PASSÉ ANTÉRIEUR

SUBJONCTIF PRÉSENT

il eût neigé,

qu'il neige,

PLUS-QUE-PARFAIT

IMPARFAIT

il avait neigé,

qu'il neigeât,

Rome a ses droits, Seigneur, n'avez-vous pas les
votres ? Հրոյժ էր էրստանդն ունի , Տէր , շունէ՞ Գրէ
Գրու Կեր :

137. Միայն սահմանական և թէական եղանակաց
ժամանակները հարցական կրնան ըլլալ վերոգրեալ
կանոնով , իսկ միւս ժամանակներուն հարցականը
չըլլար , չըսուիր qu'aime-je ? և ըն .

138. Հարցական ըլլալիք բային եթէ առաջին
դէմքն անձայն Ե ու վերջանայ , ինչպէս j'aime,
j'eusse և ըն . այն ատեն վրան (') շեշտը կդրուի
և կըլլայ aime-je ? eusse-je ? և ըն .

139. Բայի մը Սահմանական ներկայի առաջին
դէմքն եթէ միավանկ ըլլայ , ինչպէս je rends, je
dors, և ըն . հարցական չըլլար և միայն est-ce que
հարցական ոճը կգործածուի , ինչպէս չըսուիր
rends-je ? այլ est-ce que je rends ? le dors-je ? այլ
est-ce que je dors ? և ըն .

140. Բայի մ'երրորդ դէմքը ձայնաւորով վերջացած
ատեն բային և դերանուան մէջտեղը Ե
դիրը կդրուի երկու միութեան գծերով զատուած ,
ինչպէս՝

- il a կըլլայ հարցական a-t-il ?
- il aime կըլլայ հարցական aime-t-il ?
- il aimera կըլլայ հարցական aimera-t-il ? և ըն .

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԶ.

(Աշակերտք հետեւեալներն հարցականի վերածնն)

Je trouverai. — vous arrêtez. — Je confierai. — tu auras. —
j'irai. — je confie. — vous avez. — vous êtes. — il ira. — il trou-
vera. — il aura. — j'accordai. — vous défiez. — ils eussent. — il

parle. — je concevrai — il concevra. — je trompe. — il a été choisi. — elle a été fixée. — vous rendez. — je rends. — vous dormez. — il contempera. — je perds. — ils perdront. — je man-
gerais. — ils songeraient. — ils veulent. — il voula. — je trem-
blerai.

ԱՍՏՍԱԿԱՆ ԱՍՏԵՐ

141. Բացասական բայ կկոչուին անոնք՝ որ
խօսքի մէջ բացասութիւն կյայտնեն, ինչպէս՝
je n'aime pas չէ՛ -էրեբ, je ne travaille pas չէ՛ -շ-
խորեբ :

142. Բայ մը բացասական ընելու համար je, tu
il և ըն. դերանուններէն վերջն անմիջապէս ne և
բայէն վերջն ալ pas մակբայները դնելու է,
ինչպէս՝

Je pense չէ՛-րհէ՛ je NE pense pas չէ՛ խորհեբ,
je veux կ-չէ՛ je ne veux pas չէ՛ -չէբ,
il travaillait կ-շխորեբ il ne travaillait pas չէբ -շ-
խորեբ,
qu'ils aiment -բ -էբէն qu'ils n'aiment pas -բ շէբէն,
je ferai յեբէ ընե՛ je ne ferai pas շէբէ ընե՛,
ils finiront յեբէ լիցնէն ils ne finiront pas շէբէ
լիցնէն,

je rends կորե՛ je ne rends pas չէ՛ որե . և ըն =

143. Բայց երբ բացասականն հարցական ալ
ըլլայ միանգամայն, այն ատեն նախ ne կդրուի՝
յետոյ բայը, վերջն՝ ըստ 136ր կանոնի դերանունն
և ապա pas, ինչպէս

Je veux, je ne veux pas, ne veut-il pas ?

vous contemplez, vous ne contemplez pas, ne
contemplez-vous pas և ըն :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԷ.

(Աշակերտք հետեւեալ բայերը թէ՛ բացասական եւ թէ՛ հարցական ու բացասական ձեռով գրով խոնարհեն)

Aimer, recevoir, rendre, finir, travailler, tromper, apercevoir, concevoir, répondre, accomplir, accuser, transporter, adoucir, avertir, percevoir, devoir, défendre, étendre, mordre, tondre, vendre, haïr, nourrir, obéir, habiter, habituer, trouver, estimer, donner, apporter, bannir, punir.

ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ

144. Անկանոն են այն բայերն՝ որոնք կանոնաւոր խոնարհմանց բնական կարգէն դուրս կելլեն :

145. Այս բայերն երկու կերպ են՝

Ա. Կան տեսակ մ'անկանոն բայեր՝ որք ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնով կխոնարհին միայն

տեղ տեղ բնական կարգէն շեղելով :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

Բ. Որք բոլորովին անկանոն՝ այսինքն ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ կանոնէն դուրս և ոմանք ալ պակասաւոր (defectif) են :

ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ

BOUILLIR եւալ

Je vous, nous bouillons. — je bouillais, nous bouillions. — je bouillis, nous bouillîmes. — je bouillirai. — je bouillirais. — vous, bouillons, bouillez. — que je bouille, que nous bouillions. — que je bouillisse. — bouillant. — bouilli.

PARTIR Մեկնել

Je pars, nous partons. — je partais, nous partions.
— je partirai. — je partirais. — pars,
partons. — que je parte. — que je partisse. — par-
tant. — parti.

Այսպէս կխոնարհի նաև repartir.

FUIR Փախչիլ

Je fuis, nous fuyons. — je fuyais. — je fuis, nous
fûmes. — je fuirai. — je fuirais. — fuis, fuyons. —
que je fuie. — que je fuisse. — fuyant. — fui.

SENTIR Ձգալ

Je sens, nous sentons. — je sentais. — je sentis.
— sens, sentons. — que je sente. — que je sentisse.
— sentant. — senti.

Այսպէս կխոնարհին consentir, pressentir, res-
sentir.

SERVIR Ծառայել

Je sers, nous servons. — je servais. — je servis.
— sers, servons. — que je serve. — servant. — servi.

SORTIR Դուրս ելլել

Je sors, nous sortons. — je sortais. — je sortis. —
je sortirai. — sors, sortons. — que je sorte. — que
je sortisse. — sortant. — sorti.

VÊTIR Չդեմուլ

Je vêts, nous vêtons. — je vêtais. — je vêtis. —
je vêtirai. — vêts, vêtons. — que je vête. — que je
vétisse. — vêtant. — vêtu.

Այսպէս կխոնարհին revêtir և dévêtir.

POURVOIR Հողալ

Je pourvois, nous pourvoyons. — je pourvus. — je
pourvoirai. — pourvois, pourvoyons. — que je pour-
voie. — que je pourvusse. — pourvoyant. — pourvu.

CONCLURE վերջացնել

Je conclus, nous concluons. — je concluais. — je
conclus. — je conclurai. — conclus, concluons. — que
je conclue. — que je conclusse, — concluant, —
conclu.

Այսպէս կխոնարհի նաև exlure:

CONFIRE Շարարով եփել

Je confis, nous confisons. — je confisais. — je con-
fis. — je confirai. — confis, confisons. — que je con-
fise (այս բային ստոր. անկատարը չդործածուիր)
— confisant. — confit.

COUDRE Կար կարել

Je couds, nous cousons. — je cousais. — je cousis.
— je coudrai. — couds, cousons. — que je couse.
— que je cousisse. — cousant. — cousu.

Այսպէս կխոնարհի նաև découdre, recoudre.

CROIRE *Կարծել*

Je crois, nous croyons. — je croyais. — je crus.
— je croirai. — crois, croyons. — que je croie. —
que je crusse. — croyant. — cru.

CROITRE *Աճել*

Je crois, nous croissons. — je croissais. — je crûs.
— je croîtrai. — crois, croissons. — que je croisse.
— que je crusse. — croissant. — crû.

ÉCRIRE *Գրել*

J'écris, nous écrivons. — j'écrivais. — j'écrivis,
j'écrirai. — écris, écrivons. — que j'écrive. — que
j'écrivisse. — écrivant. — écrit.

Այսպէս կիրանարհին նաև circonscire, décrire,
inscrire, prescrire, souscrire *ևլն*.

LIRE *Կարդալ*

Je lis, nous lisons. — je lisais. — je lus. — je li-
rai. — lis, lisons. — que je lise. — que je lusse. —
lisant. — lu.

Այսպէս կիրանարհին relire, élire, réélire.

METTRE *Գնել*

Je mets, nous mettons. — je mettais. — je mis. —
je mettrai. — mets, mettons. — que je mette. — que
je misse. — mettant. — mis.

MOUDRE Աղալ

Je mouds, nous moulons. — je moulais. — je moulus. — je moudrai. — mouds, moulons. — que je moule. — que je moulusse. — moulant, moulu.

NAITRE Ենանիլ

Je nais, nous naissons. — je naissais. — je naquis. — je naîtrai, nais, naissons. — que je naisse. — que je naquisse. — naissant. — né.

Այսպէս կխոնարհի renaitre.

NUIRE Անիրակլ

Je nuis, nous nuisons. — je nuisais. — je nuisis. — je nuirai. — nuis, nuisons. — que je nuise. — que je nuisisse. — nuisant. — nuí.

Այսպէս կխոնարհի նակ instruire.

PARAITRE Երեւալ

Je parais, nous paraissions. — je paraissais. — je parus. — je paraîtrai. — parais, paraissions. — que je paraisse. — que je parusse. — paraissant. — paru.

Այսպէս կխոնարհին apparaitre, disparaître և ին. connaître, reconnaître.

PEINDRE Եկարել

Je peins, nous peignons. — je peignais. — je peignis. — je peindrai. — peins, peignons. — que je peigne. — que je peignisse. — peignant. — peint.

Այսպէս կխոնարհին բոլոր aindre վերջաւո-
րու թեամբ բայեր :

PLAIR Հաճոյ բլլալ

Je plais, nous plaisons. — je plaisais. — je plus.
— je plairai, — plais, plaisons, — que je plaise, —
que je plusse. — plaisant. — plu.

Այսպէս կխոնարհին complaire, déplaire.

PRENDRE Առնուլ

Je prends, nous prenons. — je prenais. — je pris.
— je prendrai. — prends, prenons. — que je prenne.
— que je prisse. — prenant. — pris.

Այսպէս կխոնարհին apprendre, désapprendre,
comprendre, entreprendre, surprendre և ըն :

RIRE Խնդալ

Je ris, nous rions. — je riais, nous riions. — je
ris, nous rîmes. — je rirai, que je rie, — que je risse.
— riant. — ri.

Այսպէս նաև կխոնարհի sourire.

SUIVRE Հետեւիլ

Je suis, tu suis, il suit, nous suivons. — je sui-
vais. — je suivis. — je suivrai. — suis, suivons. —
que je suive, que je suivisse. — suivant. — suivi.

Այսպէս կխոնարհին նաև poursuivre և s'en-
suisvre որ թէ՛ եղակի և թէ՛ յոգնակի միշտ Գ.
դէմք կգործածուի :

TAIRE Լ.ա.Ե.Լ

Je tais, tu tais, nous taisons. — je taisais, — je tus. — je tairai. — tais, taisons. — que je taise. — que je tusse. — taisant. — tu.

VIVRE Ա.պր.Ե.Լ

Je vis, nous vivons. — je vivais. — je vécus. — je vivrai. — vis, vivons. — que je vive. — que je vécusse. — vivant. — vécu.

Ա. յայլէս կ'ստնարհին revivre, survivre.

*(Աշակերտք վերոգրեալ խոյնքը գրով ամբողջապէս խոնարհեն
ու յերևոց սովորին)*

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԿԱՆՈՆԵՆ ԽՈՏՈՐՈՂ
ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԵՐ

147. Ա. ԼԾՈՐԿՈՒԹԻՒՆ

ALLER Երթ.ա.Լ

Je vais, tu vas, il va, nous allons, vous allez, ils vont. — j'allai. — j'irai. — va, allons. — que j'aïlle. — que j'allasse. — allant. — allé.

ENVOYER Ղ.բ.Ե.Լ

J'envoie, nous envoyons. — j'envoyais. — j'envoyai. — j'enverrai. — envoie, envoyons. — que j'envoie. — que j'envoyasse. — envoyant. — envoyé.

ACQUÉRIR Ստանալ

J'acquiers, nous acquérons. — j'acquerais. — j'acquies. — j'acquerrai. — acquiers, acquérons. — que j'acquière. — que j'acquiesse. — acquérant. — acquis.

Այսպէս կհստնարհին conquérir, reconquérir, requérir, s'enquérir.

ASSAILLIR Յարձակել

J'assaille, nous assaillons. — j'assaillais. — j'assaillis. — j'assaillirai. — assaille, assaillons. — que j'assaille. — que j'assaillisse. — assaillant. — assailli.

Այսպէս կհստնարհի tressaillir.

GOURIR Ընթանալ

Je cours, nous courons. — je courais. — je courus. — je courrai. — cours. — que je coure. — que je courusse. — courant. — couru.

CUEILLIR Ժողովել

Je cueille. — je cueillais. — je cueillis. — je cueillerai. — cueille. — que je cueille. — que je cueillisse. — cueillant. — cueilli.

Այսպէս կհստնարհին accueillir, recueillir.

FAILLIR Միալել

Այս բայը միայն կգործածուի կարելու je faillis, բաղադրեալ ժամանակներուն մէջ, և աներեւոյթ faillir, faillant, failli.

FÉRIR Խոցել

Այս բայը միայն աներեւոյթ ժամանակ կգործածուի և հետեւեալ խօսքին մէջ

Sans coup férir գիւրտ, արանց կրուոյ :

GÉSIR Անկեալ դնել

Այս բայը միայն կգործածուի հետեւեալ կերպիւ, ci-gît ար հանգեալ և il gît, nous gissons, vous gisez, ils gisent. — je gisais և լն. — gisant.

MOURIR Մեռնել

Je meurs, nous mourons. — je mourais. — je mourus. — je mourrai. — meurs, mourons. — que je meure. — que je mourusse. — mourant. — mort.

OUIR Լսել

Այս բայը միայն ընդ. անցեալ ouï և աներեւոյթ ouïr կգործածուի. իսկ միւս ժամանակներն՝ այսինքն j'ouis, nous oyous. — j'oyais. — jouïs, nous ouïmes միայն ռամկական ասացուածոց մէջ կգործածուին :

OUVRIR Բանալ

J'ouvre. — j'ouvrais. — j'ouvris. — j'ouvrirai. — j'ouvrirais. — que j'ouvre. que j'ouvrisse. — ouvrant. — ouvert.

RÉPARTIR Բաշխել, բաժնել

Je répartis. — je répartissais. — je répartis. — j'ai réparti. — je répartirai. — répartis. — que je répartisse. — que je répartisse. — répartissant. — réparti.

TENIR Բռնել

Je tiens, nous tenons. — je tenais. — je tins. — nous tîmes. — je tiendrai. — tiens, tenons. — que je tienne. que je tinsse. — tenant. — tenu.

Այսպէս կխոնարհին appartenir, s'abstenir, soutenir, maintenir, obtenir, venir, revenir.

149. Գ. ԼԾՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

S'ASSEOIR Նստիլ

Je m'assieds, nous nous asseyons, ils s'asseient. — je m'asseyais, nous nous asseyions. — je m'assis. — je m'assiérai. — assieds-toi, asseyons-nous. — que je m'asseye. — que je m'assisse. — s'asseyant. — assis.

CHOIR Անկանիլ

Այս բայը միայն աներեւոյթ կգործածուի, և երբեմն ռամկական խօսից մէջ ընդ. անցեալը՝ chu.

DÉCHOIR Տկարանալ, անկանել

Je déchois, nous déchoyons. — je déchus. — je décherrai. — déchois, déchoyons. — que je déchoie. — que je déchusse. — ընդ. ներկայ չունի. — déchu.

DEVOIR Պարտել

Je dois, nous devons. — je devais. — je dus. — je devrai. — dois, devons. — que je doive. — que je dusse. — devant. — dû.

ÉCHOIR Վեճակել

Դիմազուրկ : il échoit, ils échoient կամ il échet, ils échéent. — il échut. — il écherra. — qu'il échoie. — qu'il échût. — échéant. — échu.

FALLOIR Պէտք բլլալ

Դիմազուրկ : il faut. — il fallait. — il fallut. — il a fallu. — il faudra. — qu'il faille. — qu'il fallût. — ընդ. ներկայ չունի. — fallu.

MOUVOIR Շարժել

Jé meus, nous mouvons. — je mouvais. — je mus. — je mouvrai. — meus, mouvons. — que je meuve. — que je musse. — mouvant. — mû.

Այսպէս կխանարհին émouvoir, s'émouvoir.

il sied, ils siéent. — il séyait. — il siéra. — il siérait. — qu'il siée. — séyant.

SURSEOIR Յարսողել

Je sursois, nous sursoyons. — je sursoyais. — je sursis. — je surseoirai. — sursois. — que je surseoie. — que je sursisse. — sursoyant. — sursis.

VALOIR Արժել

Je vaux, nous valons. — je valais. — je valus. — je vaudrai. — Հրամայական չունի. — que je vaille. — que je valusse. — valant. — valu.

VOIR Տեսնել

Je vois, nous voyons. — je voyais. — je vis. — je verrai. — vois, voyons. — que je voie. — que je visse. — voyant. — vu.

VOULOIR Ուզել

Je veux, nous voulons. — je voulais. — je voulus. — je voudrai. — veux, voulons. — que je veuille. — que je voulusse. — voulant. — voulu.

Բարեհաճեցե՛ք նշանակութեամբ Հրամայական միայն veuille, veuillez կգործածուի :

ABSOUÐRE Ազատել

J'absous, nous absolvons. — j'absolvais. — կա-
տարեալ չունի. — j'absoudrai. — absous, absolvons.
— que j'absolve. — absolvant. — absous աբ. իսկ
իդ. absoute.

Այսպէս կխոնարհի dissoudre.

BOIR Բուրել

Je bois, nous buvons. — je buvais. — je bus. — je
boirai. — bois, buvons. — que je boive. — que je busse.
— buvant. — bu.

BRAIRE Զռալ

Դիմազուրկ : il brait. — ils braient. — il braira.
— il brairait. — qu'il braie. — brayant. — միւս
ժամանակները չեն գործածուիր :

BRUIR Դղրել

Այս բայը միայն աներեւոյթ եղանակ կգոր-
ծածուի և հետեւապէս երբեմն
il bruit. — il bruyait.

CLORE Փակել

Je clos, tu clos, il clôt յոգնակի չունի. — je clo-
rai. — հր. clos. — que je close. — ընդ. անց. clos
à huis clos, արեւ քիւլէ.

DIRE ընել

Je dis, nous disons, vous dites, ils disent. — je disais. — je dis, nous dismes. — je dirai. — dis, disons. — que je dise. — que je disse. — disant. — dit.

Այսպէս կխոնարհի redire. իսկ contredire, dédire, interdire, médire, prédire բայերուն սահմաներկայ յողնակի բ. դէմքերը կըլլան՝ vous contredisez, clédisez, interdisez, médisez, prédisez. իսկ հրամայականին մէջ dire բային կհետեւին = maudire բայը սահման. ներկայի մէջ կըլլայ nous maudissons և ըն. և հրամայականին մէջ maudis, maudissons, maudissez, իսկ ընդ. ներկայն maudissant.

FAIRE ընել

Je fais, nous faisons, vous faites, ils font. — je faisais. — je fis. — je ferai. — fais. — faisons, faites. — que je fasse. — que je fisse.

Այսպէս կխոնարհին contrefaire, défaire, refaire, satisfaire և surfaire.

FRIRE Տաղկել

Այս բայն հետեւեալ ժամանակներուն մէջ կգործածուի : je fris, tu fris, il frit յողնակի չունի. — je frirai, nous frirons. — je frirais, nous fririons. — fris. — frit ընդ. անցեալ :

il est frit կործանուի է :

LUIRE Փայլել

Je luis, nous luisons. — je luisais. — *կատարեալ չունի*. — je luirai. — je luirais. — *հրաճայական չունի*. — que je luise. — luisant. — lui.

Այսպէս կհոնարհի նաև reluire.

OINDRE օծել

J'oins, tu oins, il oint, nous oignons *ևլն*. — j'oignais. — j'oignis. — j'oindrai. — oins. — que j'oigne. — que j'oignisse. — oignant. — oint.

PAITRE Արածել

Je pais, nous paissons. — je paissais. — *կատարեալ չունի*. — je paîtrai. — pais, paissons. — que je paisse. — paissant. — pu.

Նոյնպէս կհոնարհի repaître բայց ասիկայ կատարեալ ունի je repus *ևլն*.

TRAIRE կթել

Je trais, nous trayons. — je trayais. — *կատարեալ չունի*. — je trairai. — trais. — que je traie. — trayant. — trait.

Այսպէս կհոնարհին abstraire, distraire, soustraire *և* rentrer.

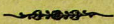
VAINCRE Յաղթել

Je vaincs, tu vaincs, il vainc, nous vainquons. —

je vainquais. — je vainquis. — je vaincrai. — vaincs.
vainquons. — que je vainque. — que je vainquisse.
— vainquant. — vaincu.

Այս բայը խոնարհման ատեն իւր Ե գիրը ձայնաւորի առջեւ միշտ զսի կփոխէ :

(Աշակերտք վերոգրեալ բայերը քերական սովորոյն նա գրով գրելոյն նն)

ԳԼՈՒԽ Զ.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ (PARTICIPE)

151. Ընդունելու թիւնը թէ՛ բայի և թէ՛ ածականի զօրութիւն ունի :

152. Ընդունելու թիւն մը բայի զօրութիւն կունենայ երբ գործողութիւն կ'յայտնէ, ինչպէս.

Le roi a AGUERRI ses troupes

Թագաւորն էր շքեքը պարեպալի լարժեցոյ :

153. Ածականի զօրութիւն կունենայ երբ գոյականի մ'որպիսութիւնը կ'յայտնէ, ինչպէս՝

Il trouva de Macédoniens non-seulement AGUERRIS, mais encore TRIOMPHANTS.

Ո՛չ ինչ միայն պարեպալի լարժեցոյ, այլ նաև յաղթող ճակատացիներ գրաս :

154. Արդէն բայից խոնարհման մէջ սովորեցանք՝ որ երկու ընդունելութիւն կայ՝ ընդուններկայ (participe présent) և ընդունանցեալ (participe passé) :

155. Հնդ. ներկայն միշտ ant կվերջանայ՝ ընդ. անցեալը՝ բայից լծորդութեան նկատմամբ իւր վերջաւորութիւնն ալ կփոխէ :

156. Հնդ. անցեալն առանց avoir օժանդակի գործածուելու՝ ածական է և իրեն վերաբերեալ գոյականին հետ սեռով և թուով կհամաձայնի՝ ըստ կանոնի ածականաց համաձայնութեան, ինչպէս՝

Les hommes de génie sont des VICTIMES COURONNÉS de fleurs et *devoués* au salut du genre humain. Հանճարել տրտէի՝ ծաղիկներով պսակուած զմեք էն և նորեկներ է գրեթէմ տրտայն տեղի :

157. Հնդ. անցեալն être օժանդակին հետ միանալով դարձեալ ածական է և տէր բային հետ կհամաձայնի, ինչպէս՝

Ma SOEUR EST ALLÉE à la promenade.

Գործը գործելու գնաց :

158. Հնդ. ներկայն միայն այն ատեն ածական է և կհամաձայնի, երբ գոյականին վիճակն ու որպիսութիւնը կը յայտնէ, ինչպէս՝

Les savants sont des livres vivants.

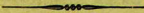
Գիտնականները կենդանի գրքեր են :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԸ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ սխալներն ուղղելի)

Les étoiles paraissantes et disparaissantes nous remplissent de joie et de terreur. — տեղի էրիւրէ և տեղիւրէն լի էր և տրտայնութիւնով և տրտայնութիւնով կը յայտնէ. — la terre *trablante* comme

si elle eut été ébranlé jusqu'en ses fondements, semble nous menacer de nous engloutir. *Իրերն ի հիմնոց անտէրու դուրսն իւրեանքն իւրեանքն իւրեանքն* . — tous ont été sanguinaires et barbares, *պատճառակալ և սպանակալ եղանքն* . — la mer *մղմղող* ressemblait à une personne qui ayant été trop longtemps irrité, n'a plus qu'un reste de trouble. *Ինչպէս ծովը, որ երկար ժամանակ անդադրեալ էր խռովուած* . — la mer *մղմղող* nous menaçait de nous faire périr. *Ինչպէս ծովը ծովը ծովը* :

ԳԼՈՒԽ Է.

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ (LA PRÉPOSITION)

159. *Նախադրութիւնն ըստ ինքեան մասնաւոր նշանակութիւն մի չունենալով, իրեն յետագաս եղող բառին նշանակութիւնը կորոշէ և զայն իրեն խնդիր կընդունի .*

160. *Նախադրութիւնները կ'յայտնեն տեղւոյ, ժամանակի, յարաբերութեան և այլն պարագայները, որք են՝*

de, en, chez, sur, sous, vers, avant, après, depuis, pendant, avec, selon, à, envers, pour, attendu, vu, excepté, hors, sauf, contre, malgré, voici, voilà *և ըն-*

161. *Երբեմն երկու երեք բառ իրարու քով դրուելով մէկտեղ մէկ նախադրութիւն կկազմեն՝ որք կըսուին նախդրական սոսցուածք (locutions prépositives), ինչպէս՝ à coté de *կողքէ, à cause de *պատճառաւ, à l'égard de *նկատմամբ, autour de *տուր*,****

բարեբախտ , vis-à-vis de արեւելք , quant à էն , en fa-
veur de էնպէս ԼԷՆ :

AVANT DE chercher À te faire des amis, com-
mence PAR devenir le tien.

Գրուած է , թէ Բարեբախտը ընդհանրապէս յարմար է
բնակչութեան ընդհանրութեան :

162. Երբեմն ո՛ր և է բառ՝ ըստ պահանջման
օճոյն , նախադրուածեան պէս կբանին , ինչպէս
են attendant որ , կէ որ atténir գործը Բային ընդ .
ներկայն է , concernant գործը որ concerner գոր-
ծը Բային ընդ . ներկայն է , sauf բայ է որ sauf
պարտաճականն է , vu ընդ որ voir գործը Բային
ընդ . անցեալն է Լայն : Այս օրինակ նախա-
դրուածեանց անուն կտան գործընկեր յարմարու-
թեան (prepositions accidentelles) .

Toute la ville, *sauf* le faubourg, a été réduite en
cendre. Բարեբախտ , բայ յարմարութեան , յոյսեր գործընկեր :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԼԹ.

*(Աշակերտք հետեւեալ հրահանգին մեզ նախդրաներն
են ճոյս տեսակն որոշեն)*

Le feu de l'amitié échauffe le cœur sans le consumer. Բարեբախտութեան հարցն արեւելքն էնպէս ընդհանրապէս . — l'humanité
consiste à faire le bien qu'on peut. Բարեբախտութեան ըստ արեւելքն բարեբախտ
էնպէս ԳԷ ԽԵՆԵՆ . — les plus beaux génies s'affaiblissent a-
vec l'âge. Գործընկեր հարմարութեան հարցն ԳԷ ԽԵՆԵՆ . — té-
moignez votre affection par des effets plutôt que par des pa-
roles. Մեր արեւելքն արեւելքն էնպէս ընդհանրապէս . — on ne monte
à la fortune que par degrés. Բարեբախտութեան Բարեբախտ ԼԷ ԿԵՆ
էն . — agir sans avoir réfléchi, c'est se mettre en voyage

sans avoir fait de préparatifs. — tous les anciens physiciens ne sont rien auprès des modernes. — parmi les cris du sang l'amour en vain murmure. — viens, que je t'apprenne à aimer la vie. — dites toujours en vous-même: que je fasse encore une bonne action avant de mourir.

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՄԱԿՔԱՅ (L'ADVERBE)

163. Մակբայը միշտ անհամաձայն է , և կամբայ մը , կամ ածական մ'և կամ ուրիշ մակբայ մը կյարաբերէ , ինչպէս՝

Il faut TOUJOURS agir avec franchise, si l'on veut être SINCEREMENT vertueux. Գեղարտ է միշտ համարձակութեամբ զարմարել ելիկ մարտ կողմնակցութեան արտակարգ քաջութիւն :

Այս օրինակիս մէջ toujours և sincèrement մակբայ են՝ առաջինն agir բայը կյարաբերէ , երկրորդը՝ vertueux ածականը :

164. Մակբայներն երեք կարգի կբաժնուին՝ Ա. Կան մակբայներ որք ի բնէ ածական են , բայց բայի վրայ դրուելով իբրև մակբայ կբաժնին :

Rire haut est un ridicule et une sottise .

Բարձր խորհրդով արտասանելու է :

Բ. Կան՝ որ բուն մակբայ են (adverbes essen-

tiels) *ինչպէս* , déjà *որտե՛ն* , demain *էնչ* , jadis *երբե՛ն* , dehors *որտե՛ն* , ensemble *է մտն* , encore *որտե՛ն* , hier *երեկ* , jusque *մինչե՛ն* , là *որտե՛ն* , jamais *երբե՛ն* , comment *ինչպէ՛ս* , *որտե՛ն* , cependant *որտե՛ն* *և ընչ* :

Գ. *Կան նաև որ մի քանի բառ մէկտեղ գալով մահբայական զօրու թիւն կունենան և որք կը կոչուին հիշյալն* *սուսուս* (locutions adverbiales) *ինչպէ՛ս* , d'où , en avant , du moins , au moins , sans doute , ni plus ni moins , nulle part , une fois , du reste , en sus , de là , de ça , au reste , d'ici , de même , jusque là , ci-joint , ci-inclus , péle-mêle , par hasard , peut-être *և այլն* :

ՀՐԱՀԱՆԳ Խ .

*(Աշակերտք վարի օրինակաց մէջ մահբայանքն եւ
lingua unkuahն որոցն)*

Ici périt Cicéron , là fût assassiné César. — *որտե՛ն* *կիտե՛ն* , *որտե՛ն* *կիտե՛ն* . — voulez-vous savoir comment il faut donner ? Mettez-vous à la place de celui qui reçoit. — *ի՛նչ* *պէ՛ս* *է* , — *ինչպէ՛ս* *որտե՛ն* *է* . — il y a peu de gens qui valent mieux que leur réputation. *ի՛նչ* *պէ՛ս* *է* *որտե՛ն* *որտե՛ն* *է* . — de ma vie je n'ai entendu des voix de femmes monter si haut. *ինչ* *պէ՛ս* *է* *որտե՛ն* *է* :

ԳԼՈՒԽ Թ .

ՇԱՂԿԱՊ (LA CONJUNCTION)

165. Շաղկապ *ե՛ն* et , ou , ni , mais , car , *և ընչ* :

166. Երբ *մէկ քանի բառ մէկտեղ գալով շաղ*

կապի պաշտօն կվարեն կրսուին ՇԱՂԿԱՊԱԿԱՆ
— — — — — (locutions conjonctives) Ինչպէս են au
contraire բնութիւն, ou bien կամ թէ, au moins
քանի, au surplus — — — — — և ըն :

N'éprouvez pas vos ami SI vous voulez les con-
server բարեկամներէդ թէ փրկէ՛ք եթէ զանոնք կուզէ՛ք պահել.
—

J'étudie parceque je travaille.

Կուզէ՛ս լուսն ղէ կուշտարէ՛ս :

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ (L'INTERJECTION)

167. Միջարկուածիւնը մարդուս սրտին յուզ-
մունքն թէ՛ ուրախուածիւն, թէ՛ տրտմուածիւն,
թէ՛ ցաւ, թէ՛ փափաք և ըն. յայտնող բառերը
են, ինչպէս՝

ah ! eh ! vivas ! pouf ! ho ! hola ! aïe և ըն :

168. Երբեմն երկու բառ մէկտեղ միջարկու-
ածիւն կկազմեն, ինչպէս՝

Juste ciel — — — — — երկնք, grand Dieu Աստուծոյ թէ՛ :

169. Երբեմն մինչեւ անգամ բայ մը միջար-
կուածիւն կրնայ ըլլալ, ինչպէս՝

Allons ! (aller բայէն) օն — — — — — , plait-il ? (plaire
բայէն) հրահրե՞՞ և ըն :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԱ.

(Աշահերար հետեւեալ պարբերովթիւնը գրով լուծեն՝ որոշելով խրատանիւր բառիւ սենը, թիւը, տեսակը, դարանոսանց եւ բայից դեմքը, անցա տեսակը, ժամանակը, եղանակը, դեմքը եւայլն :

ORGUEIL

L'orgueil est le défaut le plus commun et le plus tenace de notre nature déchuë. Tous les hommes ont à le combattre, et à le combattre pendant toute leur vie. Il apparaît dès l'enfance; et c'est alors surtout qu'il importe de ne pas le laisser se développer; car il ne tarderait pas à pousser de si profondes racines et à prendre un tel accroissement, que plus tard l'âme hésiterait peut-être à y porter la hache et perdrait même jus. qu'au désir ou à l'espérance de le détruire.

C'est le défaut qui fait commettre le plus de sottises, quoi. qu'il en empêche beaucoup: car il y a une infinité d'hommes qui sont ridicules, extravagants, méchants, lâches et hypocrites par ce qu'ils se laissent dominer par l'orgueil; mais il y en a certainement d'autre, qui doivent eu partie à l'amour-propre leurs bonnes manières, leur politesse, leur savoir-faire et leurs succès; et cependant, il faut le dire, l'amour-propre, qui ne saurait jamais remplacer le vrai mérite, ne remplace pas d'a. vantage la vertu.

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԳՍՂՂԻԱՐԷՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

CYNTAXE FRANÇAISE

THÉORIQUE ET PRATIQUE

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ (SYNTAXE)

ՆԵՐԱՇՈՒԹԻՒՆ

170. Համաձայնութիւն կըսուի բառերուն կամ նոնաւոր կերպով իրարու քով շարուիլը :

171. Ամէն խօսք ըստ ինքեան ՆԱԻԱԴԱՍՈՒԹԻՒՆ կամ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ (proposition) կկազմէ՝ որ դիմաւոր բայէ մը, տէր բայիէ (sujet) և ստորոգելիէ (attribut) մը կկազմուի, ինչպէս՝

Le soleil est pur, ուրիշ գոյնն է .

Այս խօսքը նախադասութիւն մ'է : le soleil տէր բային է, est բայն է իսկ pur՝ ստորոգելի :

172. Բայն՝ ինչպէս առաջին մասին մէջ ըսինք միշտ être էական բայն է, ուստի երբ բայ կը սեմք մտքով être պիտի իմանամք :

173. Խօսքի մը մէջ սրբան դիմաւոր բայ կայ այնքան ալ նախադասութիւն կայ :

La défiance BLESSE l'amitié le mépris la TUE

Ահա այս օրինակիս մէջ երկու դիմաւոր բայ կայ blesse և tue ուստի և երկու նախադասութիւն : Առաջինն է՝ la défiance blesse l'amitié և

Երկրորդը՝ le mépris la tue: տէր բային է l'amitié, բայն է est իսկ ստորոգելին blessant, և l'amitié որ դործողութեան առարկան է սեռի խնդիր (complément direct) կհոչուի: Նոյնպէս երկրորդ նախադասութեան մէջ le mépris տէր բայի է, est բայն՝ իսկ ստորոգելին է tuant որոյ սեռի խնդիր է la դերանունը:

174. Նախադասութիւնը կըլլայ տրամաբանական (logique) և քերականական (gramatical):

175. Տրամաբանական է նախադասութիւնն երբ միայն բայ մը (être), տէր բայի և ստորոգելի մ'ունի, ինչպէս՝

Dieu est juste

176. Քերականական է նախադասութիւնն երբ տէր բայի, բայ և ստորոգելի իրենց ուրիշ բառ մը խնդիր կառնուն այնպէս որ եթէ մին վերայ խօսքին մէջէն՝ նախադասութիւնը չկրնար ըստ ինքեան որոշ միտք մ'ընծայել, ինչպէս՝

La raison est la base de la vertu

Այս օրինակիս մէջ la raison est la base էր... հիմն է խօսքն ամբողջ իմաստ մը չստիտի կրնար տար եթէ de la vertu խնդիրը չըլլար, վասն որ... հիմն է՝ ինչ բանի, — de la vertu... ուստի de la vertu բառը՝ base բային նշանակութիւնն ամբողջացնելուն համար սնոր խնդիրն եղաւ և հետեւապէս նախադասութիւնն ալ՝ քերականական: Այսպէս երբ ըսեմ je parle կիտի՝ տրամաբանական նախադասութիւն մ'է վասն զի ըսել է je suis parlant

ե- ե՛՛ս ի-տա՛ւ, իսկ երբ կըսեմ՝ je vous parle ՚ե- ՚կ-
-ե՛՛ս նախադասու թիւնը քերականական կըլլայ :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻՅ.

(Աշակերտք հետեւեալ օրինակներուն մէջ նախադասութիւն-
ները բաժնեն, տեսակն որոշեն եւ լուծեն ըստ վերոգր-
եալ կանոնաց)

L'indolence est le sommeil des esprits. — la sagesse est la
connaissance et l'amour du vrai bien. — la delicatesse est la
fleur de la vertu. — l'homme est raisonnable. — la netteté é-
pargne les longueurs. — la necessité apprend à souffrir cons-
tamment les adversités. — la bourse du sage est facile à ouv-
rir. — toutes les querelles se réduisent à ceci.

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԳՈՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԳՈՅԱԿԱՆԱՅ ՍԵՌԸ

177. AIGLE եթէ պարզապէս «բն» նշանակէ
ըստ սեռոյն արական կամ իգական է :

Le grand et le petit AIGLE sont chacun d'une
espèce isolée.

Une AIGLE ne pond qu'un œuf.

Եթէ դրոշ, շինուշն է «բն» ստորագրուել նշանա-
կէ՝ միշտ իգական է :

Pourquoi, malgré nos chaînes, Avons-nous com-
battu sous les AIGLES ROMAINES ?

178. AUTOMNE *աշուն արական է ուրիշ եղանակաց անուներն արական ըլլալուն համար :*

L'AUTOMNE a été universellement BEAU et SEC.

179. ORGUE *Երգեմ եղակի՛ արական և յոգնակի՛ իգական կգործածուի :*

un BEL ORGUE. — de BELLES ORGUES.

180. AMOUR *էր եղակիին մէջ արական՝ յոգնակիին իգական է :*

L'AMOUR de la patrie est COMMUN à tous les hommes.

Il n'y a d'AMOURS survivant au tombeau que CELLES qui sont NÉES au berceau.

181. DÉLICE *հեշտութիւն եղակիին մէջ արական՝ յոգնակիին մէջ իգական է :*

Un GRAND DÉLICE. — TOUTES ces DÉLICES.

182. Foudre *կայծակ նշանակութեամբ միշտ իգական է. իսկ այլաբանական ասից մէջ արականն ընտրելի է :*

LA Foudre silonne les nues.

Il lançait çà et là des regards terribles comme des Foudres VENGEURS.

Բայց երբ մէկու մ'իբր նմանութիւն կտրուի՛ միշտ արական է :

Je suis donc UN Foudre de guerre?

183. HYMNE *երբ եկեղեցւոյն երգեցողութիւն նշանակէ՛ միշտ իգական է, ուրիշ ո՛ր և է նշանակութեամբ արական է :*

UNE HYMNE de l'église. — UN HYMNE GUERRIER.

184. QUELQUE CHOSE երբ բան է նշանակէ ա-
րական է՝ իսկ եթէ • և է բան է նշանակէ՝ իդա-
կան :

QUELQUE CHOSE est PROMIS.

QUELQUE CHOSE qu'il m'ait DITE.

185. GENS հաւաքական անուն մ'է որ hommes
հարդի բառին տեղ կգործածուի, ինքը բնակա-
նաբար արական է, բայց իրմէ առաջ դրուող
ածականներն ըստ հետեւեալ կանոնաց երբեմն
արական և երբեմն ալ իգական կդրուին :

Ա. Այն ամէն ածականներն որ անմիջապէս
gens ին նախադաս են և որոց արականն անձայն
e ուլ չյանգիր՝ իգական կդրուին :

Je vois CERTAINES gens. — TOUTES gens.

Բ. Երբ որ gens երկու ածականաց մէջտեղը
դրուի՝ առաջին ածականն՝ իգական, իսկ վեր-
ջինն արական կդրուի :

Les VIEILLES gens sont SOUPCONNEUX.

Գ. Երբ gens ին նախադաս ածականն իր ծայ-
րը բնականաբար անձայն e ունենայ նոյն ածա-
կանին նախադաս tout ն արական կդրուի :

TOUS les HONNÊTES gens.

Դ. Երբ gens իրմէ ետքը de նախադրու թեամբ
գոյական մ'ունենայ՝ նախադաս ածականն արա-
կան կդրուի :

CERTAINS gens D'affaires.

(Աշակերտք հեռանալ սխալներն ուղղել)

Du côté de l'Asie était Vénus, c'est-à-dire, les *faux* amours et la molesse. — Les *premiers* orgues qu'on ait *vus* en France furent *apportés* par les ambassadeurs de l'empereur Constantin Copronyme, qui les offrirent au roi Pépin. — *Quelle* délice ne cause pas une bonne action! — Ô véritable religion, que *tes* délices sont *puissants* sur les cœurs! — l'aigle *noire* n'est qu'une variété dans l'espèce de l'aigle *brune* ou aigle *commune*. — je me représente *cette* automne *delicieuse*. — le foudre en grondant roulait dans l'étendue. — *toutes* les gens *gaies*. — les *folles* honnêtes gens sont *celles* qui déguisent leurs défauts aux autres et à *elles* mêmes; les vraies honnêtes gens sont *celles* qui les connaissent parfaitement et les confessent. — les *vraies* gens de lettres et les vrais philosophes ont beaucoup plus mérité du genre humain que les Orphée, les Hercule et les Thésée. — les *anciens* hymènes de l'église ont le mérite de la simplicité, mais *ils* n'ont que celui-là. — Seigneur, *quelles* hymnes sont dignes de vous? —

ԳՈՅԱԿԱՆԱՑ ԹԻՒՐ

186. AIEUL ն-ի-հ-ոյք նշանակու թեամբ՝ յողնակիին մէջ կըլայ aïeux.

Nos AIEUX vivaient longtemps.

Եթէ հոյք (հօօր կամ մօրը հայրը) նշանակէ՝ կըլայ aïeuls.

Ses deux AIEULS vivaient encore.

187. AIL Ի-ո-ր-ի իւր պարզ նշանակու թեամբ յողնակի կըլայ aulx.

il y a des AULX cultivés et des AULX sauvages,
Բուսաբանական իմաստներու մէջ՝ կըլլայ AILS.

il cultive des AILS de plusieurs espèces.

188. CIEL պարզապէս երկն + նշանակու թեամբ՝
յոգնակի կըլլայ CIEUX.

les CIEUX annoncent la gloire de Dieu.

Այլաբանական իմաստից մէջ, կամ արեւոյ տար-
րու և կամ գործերէ շէ Գլէ երկն + նշանակելու ը-
լայ՝ կըլլայ CIELS.

les CIELS de lit. — Ce peintre fait bien les CIELS.

189. OEIL արք նշանակու թեամբ յոգնակի կըլ-
լայ YEUX.

le bandeau de l'erreur aveugle tous les YEUX.

un fromage qui n'a point d'YEUX (ձուրի) :

Երբ նմանեցուցիչ պարագայներու մէջ գոր-
ծածուի և կամ իրմէ վերջը DE նախադրու թեամբ
միացեալ բառ մ'ըլլայ՝ որոյ հետ մէկ բառ կազ-
մէ՝ այն ատեն կըլլայ յոգնակի OEILS.

on ne plante jamais les dalhias avant que les
OEILS aient paru. — les OEILS DE chat (կշտ) :

190. TRAVAIL արհեստ, երբ լուրջ, յետա-
դիմում և յոգնում նշանակէ յոգնակի կըլլայ
de TRAVAUX.

qu'a-t-il-cherché, ce grand Alexandre par tant
TRAVAUX et de peines.

Երբ հաշուոյ վերաբերեալ աշխատութիւն և
կամ ձիերը պայտելու գործիքն հասկցուի՝ կըլլայ
TRAVAIS.

ce ministre a eu plusieurs TRAVAIS cette semaine avec le roi.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԴ.

(Աշակերտք վերի կանոններուն միտ ղներով հետևեալ սլուարներն ուղղեն)

Il faut choisir du fromage sans œils. — le ministre a des travaux importants à soumettre au roi. — la forme des ciel de lit change tous les six mois. — la chronologie et la géographie sont les deux œils de l'histoire. — ses deux aieux ont rempli les deux premières charges. — les œils de chat sont des pierres précieuses chatoyantes. — jouissez sans fracas de fruit de mes travaux.

191. Թուականները , մակբայները , շաղկապներն ու միջարկուծիւններն իբրեւ գոյական գործածուած ատեննին դարձեալ յոգնակի չեն կրնար ըլլալ :

Trois un de suite font cent onze en chiffres arabes.

Plusieurs peu font un beaucoup.

192. Օտար լեզուներէ առնուած բառերն հետեւեալ երեք պայմաններով յոգնակիին մէջ անփոփոխ կմնան՝

Ա. Երբ երկու կամ երեք բառ մէկտեղ դալով մէկ բառ կազմեն , ինչպէս՝

des Te-Deum շէշ Աստուծոյ օրհնութիւն ,

des ecce-homo Քրիստոս ժողովուրդս , զուեալս ,

des ex-voto Նստեք ստեղծի ,

des fac-simile Նմանօրինակ ,

des in-folio Գ-Ն-Լ (†††) ,

des auto-da-fe Գ-Ն-Լ հ-հ-հ-հ-հ , ԼԼՆ :

Բ. Երբ աղօթքի վերաբերեալ լատինական
բառեր ըլլան՝ զօրօրինակ

- des Ave,
- des Alleluia,
- des Benedicite,
- des Confiteor,
- des Credo,
- des Magnificat,
- des Miserere,
- des Pater, ԼԼՆ .

Գ. Երբ գաղղիական բառերու կարգն անցած
չըլլան , ինչպէս՝

- alibi Գ-Ն-Լ Գ-Ն-Լ ԼԼԼԼԼ ,
- allegro Գ-Ն-Լ Ե-Բ ,
- crescendo Գ-Ն-Լ Ե-Բ ,
- maximum Գ-Ն-Լ Ե-Բ Գ-Ն-Լ ,
- minimum Գ-Ն-Լ Ե-Բ Գ-Ն-Լ .

193. Բայց այն օտար բառերն որք յաճախ
գործածուած թեամբ գաղղիացած են՝ ըստ կանոնի
քերականութեան յոգնակիին մէջ 8 գիրը կըն-
դունին , ինչպէս՝

des altos, des ladys, des macaronis, des pen-
sums, des placets, des reliquats, des frios, des zéros,
des factums, des folios ԼԼՆ .

194. Օտար լեզուներէ առնուած տեսակ մը
գոյականներ ալ կան որք իրենց լեզուոյն օրի-
նացն համաձայն յոգնակի կըլլան , ինչպէս՝

carbonaro	կըլլայ	carbonari
dilettento	”	dilettenti
lazarone	”	lazaroni
quintetto	”	quintetti և ըն :

195. Յատուկ անուանք բնականաբար յոգնակի չեն ըլլար, բայց կան յատուկ անուանք որք հիննալով ցեղի անուն եղած են, և կան նաև որք այլոց համար իբր նմանութիւն կգործածուին, այսպիսիներ յոգնակի կըլլան և ծայրերնին 5 կառնուն, ինչպէս՝

La France a eu ses CesarS et ses PompéeS

Գողթնն ունեցաւ իբ կեռորներն ու Պոմպէտներն՝ այսինքն — կեռորի և Պոմպէտի նման ճարտէիներ :

196. Երբ հեղինակին անուամբը զուրցուած գրքերու համար կըսուի՝ յոգնակիին մէջ անփոփոխ կմնայ :

on m'a fait présent de deux TÉLÉMAQUE.

Ինչէ երկու Տէլէմա (գիր) ընծայ ըրա :

il m'a donné deux HOMÈRE et trois VIRGILE.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԽԵ .

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ հրահանգին միջ յոգնակիի Աշակերտը ընջեն կամ դնեն)

Les Elzévir_s (ցեղ) sont toujours très_estimés; les Barbou_s (ցեղ) le sont beaucoup moins qu'autre fois. — J'ai acheté dans une vente trois Attala_s, dix Paul_s et Virgine_s et autant de Voltaire_s. — Entre toutes les familles royales celle des Stuart_s et celle des Bourbon_s ont été sans contredit les plus malheureuses. — les mauvais écoliers sont accablés de pensum_s et privés d'exeat_s. — j'entends éclater des bra.

vo-s imprévus. — les si-s, les pourquoi-s sont bien vigou-
reux. — on a jouit à l'édition des œuvres de Malherbe publiées
à Cæn plusieurs fac-simile-s de son ecriture. — les verso-s et
les recto-s de ce volume sont tous macalés.

197. Երկու բառով միացեալ բաղադրեալ գո-
յականք հետեւեալ կանոններով յոգնակի կըլլան:

198. Ա. — Երբ բաղադրեալ գոյականաց եր-
կու բառն ալ գոյական ըլլան, յոգնակիին նշանը
միայն նշանակութիւնն որոշող գոյականը կառ-
նու, ինչպէս՝

un appui-main, des APPUIS-mains յերփէ յեմ-
բաներ,

un garde-côte, des GARDES-CÔTES, սահմանադահի.

199. Բ. — Երբ բաղադրեալ գոյական մ'ածա-
կանէ և գոյականէ շինուած է, յոգնակիին նշանն
երկուքն ալ կընդունին, ինչպէս՝

un basse-cour, des BASSES-COURS շայրփայտի
հասոց:

Ա. յս կանոնիս բացառութիւն կընեն հետեւե-
լալ բառերը.

un blanc-seing, des blanc-seings ճերմակ լիլի շրջ
պորփրոփէն,

un terre-plein, des terre-pleines սրբաբլուր,

un cheveau-léger, des cheveau-légers լիլիւնի հե-
ծելուքը,

un courte-haleine, des courte-haleines շանջը իւրճ

une grand' mère, des grand' mères մեծ մայր,

une grand' messe, des grand' messes յայնասոր պա-
տարփ,

une grand' rue, des grand' rues *մեծ հասիւթայ, ար-
շարայ :*

200. Գ. — Եթէ բաղադրեալ գոյականի մը բա-
ռերէն մին՝ այնպիսի բառ մ'ըլլայ՝ որ մինակ չը
գործածուելով՝ իբրեւ տծական առնուած ըլ-
լայ, այն աստէն երկուքն ալ յոգնակիի նշանը
կընդունին, ինչպէս՝

- un loup-garou, des loups-garous,
- un porte-cochère, des portes-cochères,
- un pie-grièche, des pies-grièches,
- un loup-cervier, des loups-cerviers, *և ըն :*

201. Դ. — Երբ բաղադրեալ գոյական մ'եր-
կու գոյականէ շինուած ըլլայ և մէջտեղը նա-
խադրուածին մը գտնուի՝ յոգնակիին նշանն ա-
ռաջինը միայն կընդունի, ինչպէս՝

- un chef d'œuvr, des chefs D'œuvre,
- une lettre-de-change, des lettres-DE-change,
- un arc-en-ciel, des arcs-EN-ciel,
- un ver-à-soie, des vers-Á-soie,
- une belle-de-nuit, des belles-DE-nuit *և ըն :*

*այց՝ coq-à-l'âne անիմաստ խօսք, pied-à-terre իջե-
ն և tête-à-tête խօսակցութիւնն յոգնակիին մէջ
նպաստիս կմնան :*

202. Ե. — Երբ բաղադրեալ գոյական մ'ան-
պաստիս բառէ, այսինքն, նախադրուածնէ, մակ-
այէ, և կամ, բայէ մը կազմեալ է՝ միայն գո-
ականն յոգնակի կըլլայ, ինչպէս՝

- un garde-robe, des garde-ROBES,
- un contre-coup, des contre-COUPS,

une arrière-saison, des arrière SAISONS.

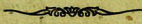
Բայց առանց յոգնակիի կգրուին՝
des abat-jour,
des chasse-marrée,
des coupe-gorge,

203. Երբ բաղադրեալ գոյականը կազմող բառից երկուքն ալ անփոփոխ բառեր ըլլան երկուքն ալ յոգնակիի նշանը չեն ընդունիլ, ինչպէս՝
un ouï-dire, des ouï-dire
un passe-debout, des passe-debout
un passe-passe, des passe-passe
un pour-boire des pour-boire
un qu'en-dira-t-on, des qu'en-dira-t-on

ՀՐԱՀԱՆԳ ԽԶ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետևեալ սխալներն ուղղեն)

Les *chou-fleurs*, les *chou-raves*, et les *chou-navets* sont des variétés de la même famille. — dans toutes les grandes villes de l'Europe on a fondé des *hotel-Dieu*. — les *porc-epics* peuvent vivre et se multiplier dans les pays moins chauds. — les *blancs-seings* sont des armes perfides dans les mains d'un fripon. — les gens de mauvais foi sont des *pieds-bat* en affaire. — les *chauve-souris* sont des vilains oiseaux. — il va toujours à la grand'messe avec sa grand'mère et ses deux *grands-papas*. — on ne doit ni se moquer, ni s'inquiéter de *qu'en dira-t-ons*.

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՅՕԴԻ ՎՐԱՅ

204. Որոշեալ դոյականներն յօդ կառնուն :

LES HOMMES sincères sont rares.

205. Երբ դոյական անուն մ'ընդարձակ գա-
լափար կտայ, յօդ չառնուր =

un homme sans COEUR

Այս օրինակիս մէջ cœur առանց յօդի է՝ զի
էր ըսելով ս և է սեռ կամ տեսակ մը չյայտներ :

206. Երբ դոյական մը մասնականութիւն՝ այ-
նքն՝ ամբողջէն մաս մը կ'յայտնէ du, de la, des
առնու :

quand on a DE L'ESPRIT on se tire d'affaire.

Այս օրինակիս մէջ de l' մասնականութիւն կը
ուցնէ՝ իբրեւ թէ եղած ըլլար quand on a quel-
te esprit

Գարձեալ այս օրինակին հետեւելով պիտի ը-
մք il a DU pain ցուցնելու համար թէ ցոյն
ս'ունի :

207. Երբ մասնական դոյականէն առաջ ածա-
ն կայ, այն առեն պարզապէս de կգործածուի :
il a DE BON pain և ոչ թէ du bon pain.

յնպէս պիտի ըսեմք DE VRAIS sentiments և
թէ des vrais sentiments.

208. Երբ իրմէ առաջ ածական ունեցող գա-
կաններն որոշաբար առնուի, դարձեալ du, de
des կգործածուի :

il y a DES MAUVAIS EXEMPLES qui sont pires que des crimes. Չ-ր արև-իներ Կ-ն՝ ար+ արևերե-
-տեմ Լ-ր-դ-ն՝ են :

209. Bien, la plupart, le plus grand բառերէն յետոյ du, de la, des գործածելու է :

LA PLUPART DES hommes. — BIEN DU sang aura coulé ce soir.

210. Բայց սակայն բայի մը սեռի խնդիրն յօդ չառնուր և յօդի տեղ միայն de կգործածուի :

je N'AI PAS D'amis.

Բայց երբ սեռի խնդիրն իրմէ ետքն ածական ունենայ, այն ատեն յօդ դնել պէտք է :

je N'AI PAS DES amis SINCÈRES.

211. Plus, mieux, moins մակբայներէն առաջ յօդ կդրուի երբ խօսքին մէջ բաղդատու թիւն կայ :

les amitiés qui nous paraissent LES PLUS fortes ne sont souvent que des intérêts réciproques.

212. Բայց երբ խօսքի մէջ բաղդատու թիւն չըլլայ՝ սակայն իրողութեան մը վերջին ծայր վիճակն յայտնել պէտք ըլլայ՝ այն ատեն՝ թէ՛ եզակի, թէ՛ յոգնակի, թէ՛ արական և թէ՛ իգական միշտ և կգործածուի :

LES OBJETS qui lui étaient LE PLUS AGRÉABLES étaient ceux dont la forme était unie et la figure régulière.

ՀՐԱՀԱՆԴ ԽԷ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետևեալ սխալներն ուղղեն)

Je ne vous dis pas ici *de choses vagues*. — ne donne pas à ton ami les conseils *le plus agréables* mais *le plus avantageux*. — celui qu'on aime n'a point *des défauts*. — il paraît que c'est celle de toutes qui a été *le plus vertueuse* qui a été aimée *la plus* tendrement. — un peuple que protègent *des* bonnes lois n'est pas inquiet. — les soldats d'Aratus étaient pour la plupart *les* jeunes gens et *de* jeunes gens pauvres. — les plus grandes âmes sont celles qui s'arrangent *les mieux* dans la situation présente et qui dépensent *les moins* en projets pour l'avenir.

ԿՐԿՆՈՒԹԻՒՆ 80ԴԻ

213. Իբրեւ տէր բայի և իբրեւ խնդիր գործածուած ամէն գոյականաց, և, et շաղկապով կապուած երկու ածականաց վրայ յօդը կկըրկնուի եթէ այս երկու ածականները միևնոյն գոյականին իրարու հակառակ որպիսութիւնները յայտնեն, ինչպէս՝

LE cœur, L'esprit, LES mœurs tout gagne à la culture.

LES nouveaux ET LES anciens citoyens.

214. Բայց երբ երկու ածականներ այնպիսի որպիսութիւններ յայտնեն որ միևնոյն գէպքի մէջ միևնոյն գոյականին կրնան միանգամայն պատկանիլ, այն ատեն մէկ յօդ դնել բաւական է :

LES BELLES ET FERTILES plaines

Գեղեցիկ և բերրաւոր դաշտեր :

Յայտ է որ դաշտերն արգաւանդ և միանգամայն գեղեցիկ կրնան ըլլալ, բայց չպիտի կրնանք ըսել les bonnes ou mauvaises conversation, վասն զի խօսակցութիւն մը բարի միանգամայն և չար չկրնար ըլլալ :

215. Երբ խօսքին աւելի ուժ մը տալ ուղեմք, այն ատեն երկու ածականաց մէջէն et շարհապը կ'ընջեմք և յօդն իւրաքանչիւրոյն վրայ կ'կրկնեմք :

Voltaire, LE digne, LE continuel, LE passionné administrateur de Racine.

216. Երբեմն ալ, զնդհակառակն բառերու վրայէն յօդը բողբոջին կ'ընջուի իմաստն աւելի սաստիկ ցուցնելու համար :

talent, goût, esprit, bon sens, choses différentes. femmes, enfants tous sont massacrés.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԻԸ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ հրահանգին մէջ ո՛ր որ պէտք է յօդ դնեն)

—feu,—air et—eau semblaient s'être déclaré—guerre.— On ne doit pas juger de—bon ou de—mauvais naturel d'une personne par—traits de son visage.—Le grand et—petit épagnoul.—Bossuet,—grand,—sublime orateur Chrétien.—Allez,—vils combattants,—inutiles soldats.— —longs et—grands travaux.— —bonne et—jolie maison.— Une de — plus essentielles et de —plus nobles fonctions des souverains, c'est de rendre — justice à—pauvres.— —légéreté,—rapidité,—petitesse,—grace, et —riche parure, tout appartient à ce petit favori.

ԳԼՈՒԽ Գ.

Ա Մ Ա Կ Ա Ն

ՈՐԱԿԱԿԱՆ ԱՄԱԿԱՆՔ

217. Աճականն որ գոյականին որ պատկանի անոր սեռն ու թիւը կընդունի :

218. Երբ ածական մը մէկէն աւելի գոյականաց պատկանի յոգնակի կդրուի :

Chacun croyait sa VIE et son BONHEUR ATTACHÉS au succès.

219. Աճական մ'եթէ տարբեր սեռէ գոյականաց վերաբերի՝ թէպէտ յոգնակի կդրուի՝ բայց՝ արական :

Vous avez DEUX FILS et DEUX FILLES très-SPIRITUELS.

220. Եթէ տարբեր սեռէ երկու կամ աւելի գոյականներ ըլլան՝ լաւ կըլլայ որ ածականին մօտ արական գոյականը դրուի :

221. Հետեւեալ երեք դիպուածներու մէջ ածականը՝ վերջը դրուած գոյականին հետ կը համաձայնի :

222. Ա. — Երբ խօսքի մէջ ըսուած գոյականներն՝ իրարու մօտ նշանակուածին ունենան :

Toute sa vie n'a été qu'un TRAVAIL, qu'UNE OCCUPATION CONTINUELLE.

223. Բ. — Երբ գոյականները զատելով մը կառնուին :

Ulysse était D'UNE CIRCONSPÉCTION, D'UNE PRUDENCE ÉTONNANTE.

224. Գ. — Երբ վերջը դրուող գոյականն աւելի ուշադրութեան արժանի ըլլայ :

le sourire est une marque de bienveillance, d'applaudissement et de SATISFACTION INTÉRIEURE.

225. OU Հաղկապով կապուած երկու գոյականաց վերջինին կհամաձայնի ածականն եթէ մէկը կամ միւսը հասկցուի : Իսկ եթէ երկուքն ալ հասկցուելու ըլլայ այն ատեն յոգնակի կդրուի :

Երկուքն ալ որն է :

La perception OU L'IMPRESSION OCCASIONNÉE dans l'âme par l'action des sens, est la première opération de l'entendement.

Une personne sensible ne peut voir UN VIEILLARD OU UNE FEMME PAUVRES et SOUFFRANTS sans être vivement émue.

226. De նախադրութեամբ միացեալ երկու գոյականներէ վերջը դրուող ածականը՝ նոյն գոյականաց որոն որ աւելի կպատկանի՝ նորա սեռն ու թիւը կընդունի : Ինչպէս՝

on a trouvé une PARTIE DE PAIN MANGÉE.

Այս օրինակիս մէջ mangée ածականն աւելի քան թիւն գոյականին կվերաբերի քան թէ նորա հասցին թան է : Բայց երբ ըսեմք՝

on a distribué UNE PARTIE DU PAIN DESTINÉ aux pauvres.

Այն ստեղծն *destiné* ածականը ոչ թէ *partie* ին այլ *pain* ին կղատկանի, քանզի *destiné* հոգնակն հոգնակն է և ոչ հոգնակն, այսինքն հոգնակն հոգնակն հոգնակն :

227. NU հոգնակն ածականն երբ անմիջապէս իր գոյականին նախադաս ըլլայ՝ անհամաձայն կրանի :
il était NU-tête et NU-jambes.

228. Երբ NU ածականին վերաբերող գոյականն յօդ ունենայ, թէ և ու գոյականին անմիջապէս նախադաս՝ սակայն կհամաձայնի :
LA NUE PROPRIÉTÉ d'un bien.

229. NU գոյականին անմիջապէս յետադաս միշտ կհամաձայնի սնոր :
accoutumez vos enfants à demeurer, été et hiver, jour et nuit, toujours TÊTE NUE.

230. DEMI կէ ածականն իր գոյականին նախադաս երբ ըլլայ երբէք չհամաձայնիր :
on ne gouverne pas une nation par des DEMI-mesures.

Բայց երբ գոյականին յետադաս ըլլայ՝ միայն սեռով կհամաձայնի իսկ թուով՝ ոչ :
on viendra vous chercher à dix heures et DEMIE.

231. DEMIE իբրեւ գոյական գործածուելով միշտ իգական է և յոգնակի կրնայ ըլլալ :
deux DEMIES font un entier.

232. FEU հոգնակն ածականն եթէ գոյականին անմիջապէս նախադաս ըլլայ կհամաձայնի :
la FEUE reine.

Եթէ միջտեղն յօդ կամ որոշիչ ածական մը մտնէ՝ անհամաձայն կրանի :
FEU votre MERE . FEU la REINE.

(Աշակերտք վերի կանոններուն միտ ղնելով հետեանայ
սխալներն ուղղեն)

Paul et Virginie étaient *ignorantes* comme des créoles, ils ne savaient ni lire, ni écrire. — les habitants du détroit de Davin mangent leur poisson ou leur viande *cru*, — ils étaient *nues_têtes, nus_pieds* et *nus_bras*. — Opinius paya la tête de Caius Gracchus dix-sept livres et *demies* d'or. — Cette pendule n'as pas sonné la *demi* parce qu'elle ne sonne pas les *demis*. — En Egypte, les jeunes filles de la campagne ont les jambes et les bras *bien-fait*. — La société d'un véritable ami nous procure chaque jour des puissances et des agréments *nouveau*. — J'ai ouï dire cela à *feue* ma sœur. —

233. Այն ածականներն որք բայի մը կվերաբերին՝ մակբայ կըլլան և չեն համաձայնիր :

Ces livres coutent CHER.

234. Ածականներ կան՝ որ գոյականէն առաջ կամ ետքը դրուելով տարբեր նշանակութիւններ կտան . այսպէս՝

un BON homme	կնշանակէ	պարզամտ մարդ՝ իսկ
un homme BON	"	բարի մարդ :
un BRAVE homme	"	հարուստ մարդ՝ իսկ
un homme BRAVE	"	թաղ մարդ :
un PAUVRE homme	"	խեղճ , անմտ մարդ՝ իսկ
un homme PAUVRE	"	ազատ մարդ :
un GRAND homme	"	հանճարելի մարդ՝ իսկ
un homme GRAND	"	մեծ, բարձրահասակ մարդ :
une SAGE femme	"	դասեակ՝ իսկ
une femme SAGE	"	խմաստուն կին :

ԱՅՍԱԿԱՆԱՅ ԽՆԴԻՐԸ

233. Կան այնպիսի ածականներ որք իրենց նշանակութիւնը խնդրի մը միջոցաւ կամբողջացնեն և այդ խնդիրը նոյն ածականին բնութեան խնդիրը (complément indirect) կըլլայ :

236. Խնդրառու ածականք նախադրութեանց միոյն միջոցաւ կընդունին իրենց խնդիրներն :

237. Կան ածականներ որք à նախդրիւ խնդիր կընդունին, ինչպէս են՝

Accessible, commun, exact, favorable, habile, impénétrable, nuisible, odieux, précieux, rebelle, supportable, terrible, utile, adhérent, conforme, formidable, hardi, inaccessible, préférable, antérieur, apre, ardent, assidu, assortissant, attenant, convenable, inébranlable, injurieux, inexorable, infatigable, inférieur, insensible, invincible, préjudiciable, prêt, prompte և շն :

Կան ոմանք՝ որ de նախդրիւ խնդիր կառնուն, ինչպէս՝

Affamé, capable, dédaigneux, enchanté, fier, glorieux, honteux, impatient, jaloux, las, mécontent, orgueilleux, pleine, tributaire, vide, affranchi, chéri, désireux, envieux, fort, gonflé, inconnu, libre, voisin, approchant, complice, dénué, fou, gros, inconsolable, connu, furieux, inséparable, ivre, couronné, և շն :

Ոմանք avec նախադրութեամբ, ինչպէս՝ compatible, incompatible, inconciliable, և շն :

Ոմանք pour նախադրութեամբ, ինչպէս՝ alarmant, bienveillant, consolant, dangereux, և շն :

Ոմանք en ուլ . ինչպէս՝

abondant, célèbre, fécond, fertile, ignorant, riche

և ըն :

Իսկ ոմանք ալ envers ուլ . ինչպէս՝

charitable, élément, cruel, miséricordieux, officieux, reconnaissant, responsable և ըն :

Եստ ածականներ ալ կան որոնք dans, par, sur, sous, à l'égard de, auprès de և այլ նախադրու-
թեանց միջոցաւ խնդիր կառնուն :

238. Կան նաև ածականներ որ անձանց և ի-
րաց վերաբերելով տարբեր նախադրու-թեամբ
խնդիր կառնուն, ինչպէս են redevable, respon-
sable, prodigue, reconnaissant և ըն . ածականները :

Tout citoyen est REDEVABLE À sa patrie, de
ses talents, et de la manière de les employer.

239. Կան նաև ածականներ՝ որք բայից անե-
րեւոյթ ժամանակներու պատահելով ուրիշ նա-
խադրու-թեամբ իսկ գոյականի պատահելով տար-
բեր նախգրիւ խնդիր կառնուն :

il est NÉCESSAIRE À l'honneur DE travailler.

240. Երկու ածական միևնոյն խնդիրը կրնան
առնուլ եթէ խնդիր եղող բառը միևնոյն նա-
խադրու-թեամբ նոյն ածականաց կրնան պատ-
կանիլ ուստի կըսուի՝

il est UTILE et CHER À sa famille.

Վասն զի utile և cher ածականք à նախադրու-
թեամբ խնդիր կառնուն իրենց՝ բայց չեմք կըր-
նար ըսել

il est utile est chéri de sa famille

ՅՈՒԱԿԱՆ ԱԾԱԿԱՆՆԵՐ

242. Կարգ ցուցնող դասական ածականք իրենց վերաբերեալ գոյականաց սեռն ու թիւը կրնդ ունին :

les PREMIERS Chrétiens. — les PREMIERES affaires.

243. Բացարձակ թուականք միշտ անհամաձայն կբանին թէ՛ և գոյականաբար առնուին :

Voici Mélitus le chef des ONZE.

244. Թուական ածականաց մէջ vingt և cent. երբ իրենց նախադաս ուրիշ թուական ածական ունենան՝ յոգնակի կդրուին :

TROIS CENTS ans. — QUATRE-VINGTS soldats.

Բայց երբ յիշեալ թուականներն ուրիշ երկու թուականաց մէջտեղը գտնուին՝ անփոփոխ կմնան :

TROIS CENT DIX personnes. — QUATRE-VINGT DIX soldats.

Նոյնպէս անփոփոխ կմնան երբ vingtième և քսաներորդ centième հարիւրերի մասը առնուին :

numéro DEUX cent, այսինքն centième.

numéro QUATRE-VINGT, այսինքն vingtième.

245. CENT երբոր centaine հարիւր հար նշանակէ՝ գոյական է և յոգնակի կրնայ ըլլալ :

deux CENTS de fagots այսինքն

deux centaines de fagots. և չն.

246. MILLE հարիւր թուականն երկու կերպ կը գրուի :

247. MILLE կգրուի երկու 1 ուղ երբ հաշու կնշ-
չանակէ և յոգնակի չըլլար :

dix MILLE font un million

248. MIL կգրուի Քրիստոսի թուականին մէջ :

MIL huit cent soixante treize.

249. Երկուսուսու. — Երբ Քրիստոսի թուականէն ուրիշ թուա-
կան մը յայտնէ ա՛յն ասոնն mille կգրուի :

l'an deux MILLE de la création.

250. MILLE երբ հըն նշանակէ գոյական է և
յոգնակի կըլլայ :

à deux MILLES d'ici vous avez six MILLE hommes.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԵԱ.

*(Աշակերտք հետեւեալ հրահանգին մէջ թողանշանները
գրով գրեն)*

A la bataille de Salamine, la flotte des Grecs était composée de 580 voiles, et celle de Xercès de plus de 1500; Hérotode dit que l'armée des Perses était de 5285200 hommes. — C'est en l'année 480 avant Jésus-Christ qu'a été livré le combat des Thermopules. — Charlemagne fût proclamé empereur d'Occident le jour de Noël en 800. — André Doria vécut jusqu' à 94 ans. — L'Allemagne était dès l'an 1500 divisée en dix cercles. — Le Gange se jette dans la mer après avoir parcouru de 1800 mille (250). — le premier voyage autour du monde a été fait par François Drack en l'an 1580.

ՍՏԱՅԱԿԱՆ ԱԵԱԿԱՆՆԵՐ

251. Երբ խօսքի մը մէջ արդէն ստացականու-
թեան գաղափարը պարզուած է, այսինքն, երբ
խօսքին իմաստէն յայտնի կըլլայ թէ ստացեալն

ուրիշ ստացիչի մը չկրնար վերաբերիր , այն ատեն փոխանակ ստացական անականի յօդ կգործածուի :

j'ai mal à LA tête

Ահա այս օրինակիս մէջ la յօդն որ ma ստացականին տեղ գրուած է tête գոյականին անորոշ միտք մը չընծայէր , քանզի j'ai բայն արդէն կ'որոշէ թէ է՛ տէ՛տէ՛ն , ուստի քերականութեան դէմ սխալ մը պիտի ըլլար եթէ ըսէինք՝ j'ai mal à MA tête , վասն զի յայտնի է որ ուրիշին գըլխուն մէջ ցաւ չեմ կրնար ունենալ որ ma ստացականով որոշելու հարկն զգացուի . բայց երբ խօսքի մէջ ստացիչը չկրնար որոշուիլ ուրիշ ո՛ւն է բառովմը՝ այն ատեն ստացականին գործածութիւնն անհրաժեշտ է , օրինակի համար երբ ըսեմ ,

je vois que LA jambe enfle

այս օրինակիս մէջ la յօդն ո՛ւն է ստացականի տեղ չկրնար գործածուիլ քանզի յայտնի չէ ո՛ւն է բառով մը թէ որո՞ւն որո՞նք է իմ . քո՛ւ թէ անոր , ուստի սոյն շփոթը փարատելու համար պէտք է ըսել je vois que MA կամ TA կամ SA jambe enfle որ է՛մ , կամ , տու , կամ , ինչ որո՞նք է :

252. Թէ՛ւ ստացիչն յայտնի ըլլայ՝ երբեմն ստացական անական կգործածուի խօսքին ուժ տալու համար .

le commendant Phénicien, arrêtant SES yeux sur Télémaque, croyait se souvenir de l'avoir vu.

Այս օրինակիս մէջ եթէ ses ին տեղ les գործածուէր՝ իմաստին ուժը պիտի կորսուէր :

253. Երբ սովորութիւն եղած բան մը մէջ բերուի, այսինքն եթէ մէկն իրեն սովորական եղած մէկ ախտն ու կամ ո՛ր է մէկ իրողութիւնն յայտնել ուղէ, ստացական ածական գործածել պէտք է : Չբտուիր LA migraine m'a reprit, այլ MA migraine m'a reprit քիչ քիչ գործելու էր, իմացնելու համար թէ ցար գիպուածական չէ այլ իրեն սովորութիւն եղած ախտ մը :

254. LEUR ստացականն երբ ընդհանուրին ստատկանող գոյականի մ'ածականն ըլլայ, եղակի կմնայ :

La plupart des hommes emploient la première partie de LEUR VIE á rendre l'autre misérable :

Այս օրինակիս մէջ leur եղակի է . բանզի vie կեանք գոյականն ընդհանուրին կտատկանի :

255. Բայց երբ իւրաքանչիւրին կեանքն որոշել հարկ ըլլայ, այսինքն եթէ այդպիսի գոյականն երբ զատ զատ առնուին, այն ատեն leur յոգնակի կգրուի :

Je vous ai dit un mot sur aristide et sur Épaminontas; mais je vous ferai connaitre LEURS VIES

Այս օրինակիս մէջ LEURS յոգնակի է՝ վասն ի թէ՛ aristide ին է թէ՛ Epaminontas ին կեանքը զատ զատ հանդիսան կծատ այէ :

256. Նոյնն է նաեւ երբ leur իւրաքանչիւր ստացիչի ստացեալն որոշելու ծառայէ ,

Tous ces maries étaient au bal avec LEURS FEMMES

leurs յոգնակի է քանզի կորուչէ թէ է-ր-տ-ն-ի-տ
-տ-ն-ի էր քնն-ն հանդերձ արհեստ-տ-ն էին : Եթէ ընդ-
հակառակը leur եզակի ըլլար իմաստը կփոխուէր :

ՀՐԱՀԱՆԳ ՄԲ.

(Աշակերտք հետեւեալ սխալներն առդնն վերի կան-
նաց ուղ դնելով) :

L'homme généreux met sous LES pieds les faveurs qu'il ac-
corde et sur le cœur celle qu'il reçoit. — baissez votre (256)
yeux vers la terre. — Le malheureux rougit, baissa (ses, les)
yeux sans répondre.— les grandes joies durent peu et laissent
notre âmes épuisées.— les sciences ont des racines amères mais
leurs fruits sont doux.— les enfants qui avaient égorgé leur
père et leur mère souffraient moins que ces hypocrites.— Pa-
ris est une ville très agréable j'admire sa beauté.— elle a été
mise sur la terre pour partager ma bonne ou mauvaise for-
tune (214).

ԱՆՈՐՈՇ ԱՄԱԿԱՆՆԵՐ

257. TOUT թէ' ածական է թէ մակբայ :

258. TOUT ածական է երբ entier բառը նշանա-
կու թիւնն ունի և այն ատեն սեռով և թուով
կհամաձայնի իր գոյականին :

TOUTE NATION est capable de grandes choses.

le plus précieux de TOUS LES DONNS que nous
puissions recevoir du ciel est une vertu pure et sans
tache.

259. TOUT մակբայ է երբ մակբայի մը կամ ա-
ծականի մը նախադաս ըլլայ , և այն ատեն ան-
համաձայն կբանի :

La vertu est TOUT AUTREMENT douce que la gloire.

La valeur, TOUT héroïque, quelle est, ne suffit pas pour faire des héros.

260. Բայց երբ tout ին յետադաս ածականն ի դականն և բաղաձայնով և կամ հնչեալ ի ով սկսուած ըլլայ՝ այն ատեն ներդաշնակութեան համար պէտք է որ համաձայնի :

La vanité est sortie TOUTE PARÉE de la tête des femmes.

261. TOUT դարձեալ մակբայ է երբ — ԳԻԵՒՆ , ԲՆԵՐՎԷՆ նշանակէ :

on a trouvé la femme tout en pleurs.

այսինքն tout à fait en fleurs.

262. Quelque երբ դերանունէ կամ գոյականէ մ'առաջ անցնի ածական է, մէկ բառ կգրուի, և իր գոյականին հետ կհամաձայնի թուով, ինչպէս՝ un railleur s'attire toujours QUELQUES MAUVAISES affaires.

263. QUELQUE երբ ածականէ կամ ընդունելութենէ մ'առաջ անցնի և անոնց վերաբերի այն ատեն մակբայ է և անփոփոխ :

QUELQUE BONS soldats que soient les nôtres, ils ne pourront résister leurs nombreux ennemis:

Այս օրինակիս մէջ quelque մակբայ է՝ վասն զի «բոն» ընդ նշանակութիւն ունի, փոխանակ ըսելու si bons soldats qu'ils soient . . .

264. QUELQUE մակբայի մը նախադաս ըլլալով դարձեալ անփոփոխ է :

QUELQUE HEUREUSEMENT doués que nous soyons.

265. Թուական ածականաց նախադաս ըլլալով ալ *quelque* դարձեալ չհամաձայնիր և մակբայ է, կնշանակէ չէ, քրիթ :

Alexandre perdit QUELQUE TROIS CENTS hommes այսինքն environ կամ à peu près trois cents hommes.

266. QUELQUE բայի մը նախադաս ըլլալով, երկու բառ կդրուի, *quel que*, այն ատեն միայն *quel* իբր ածական՝ տէր բային կհամաձայնի. իսկ *que* անփոփոխ կմնայ և շողկապ է :

QUELLES que SOIENT LES OPINIONS qui nous troublent dans la société.

267. Երբ բայն et ու կապուած երկու տէր բայի ունենայ *quel* յագնակի կդրուի բայց միշտ արական :

QUELS que soient son culte et sa patrie:

268. Բայց երբ տէր բայիներն ou ու կապուած ըլլան այն ատեն նախադաս գոյականին կհամաձայնի սեռով և թուով :

QUELLE que fût sa fortune ou son merite.

269. MÊME ածական է և մակբայ :

270. Ածական է երբ գոյակալի մը որպիսու թիւնը կյայտնէ և կհամաձայնի անոր : Ածական է նաև երբ գերանուան մը նշանակու թիւնը կը կատարելագործէ :

à la ville et à la cour, MÊMES PASSIONS, MÊMES BROUILLERIES dans les familles.

les grands ne semblent nés que pour EUX-MÊMES.

271. Նոյնպէս ածական է մեմե երբ միայն մէկ գոյականի մը յետագաս ըլլայ :

Les GRECS MÊMES sont las de servir sa colère.

Այսպիսի պարագայի մէջ մեմե նոյն էն է, առէ՛ք կնշանակէ :

272. MÊME մակբայ է երբ յայտնի կամ զօրութեամբ իմացուած բայի մ'որպիսութիւնը կը յայտնէ :

Exempts de maux réels, les hommes s'en FORGENT MÊME de chimeriques.

273. MÊME Պարձեալ մակբայ է երբ շատ մը գոյականներու յետագաս է :

j'ai tout à craindre de leurs larmes, de leurs soupirs, de leurs plaisirs MÊME.

274. MÊME որ պարագայի մէջ որ անհամաձայն երթայ միշտ ալ, նախ նշանակութիւն կ'ուայ :

275. CHAQUE ածական է և միշտ գոյականի մը նախագաս կրլլայ :

CHAQUE PASSION parle un différent langage.

276. CHAQUE իբր գերանունն *chacun* ի տեղ չը գործածուիր. չըսուիր ces livres coutent cinq francs chaque այլ *chacun*.

277. AUCUN և NUL միշտ գրեթէ եզակի են և յոգնակի չեն ըլլար :

aucun chemin de fleur. — nulle route, nulle communication, nul vertige.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԵԳ.

(Աշտիերայ ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ սխալներն ուղղեն)

La liberté de l'Inde est *tout* entre mes mains.— Notre patrie est *tout* où sont nos affections.— L'homme tenant de Dieu *tout* sa gloire doit la lui rapporter *toute* entière.— Ces fleurs sont *toute* aussi fraîche qu'hier.— *quelques* bien écrits que soient ces ouvrages, ils auront peu de succès.—

Et *quel âge avez-vous ? vous avez bon visage!*

Eh! *quelques soixante ans.*

Quelque soit le but ou l'avantage d'une chose, lorsqu'elle porte un cahet d'infamie, on ne saurait la faire sans en recevoir l'empreinte.— Ceux qui ne sont contents de personne sont ceux *même* dont personne n'est content.— ses remords ont paru *mêmes* aux yeux de Narcisse.— Les vertus font des envieux, les bienfaits *mêmes* font des ingrats.— un malheur instruit mieux qu'*aucunes* remontrances.— Salomon avait 12000 (գրով գրելու է) écuries de dix chevaux *chaque*.— *Chacune* condition a ses dégoûts, a *chacun* état sont attachées des amertumes.— Nous vîmes arriver, aux deux bouts de la terrasse, une multitude de chars attelés *chaque* de quatre chevaux.

ԳԼՈՒԽ Դ.

Դ Ե Ր Ա Ն ՈՒ Ն

278. Դերանուները խօսքի մէջ այնպէս գործածելու է որ իմաստին երկմտութիւն չտայ, ինչպէս երբոր ըսեմք, Virgile a imitié Homère dans tout ce qu'IL a de beau. իմաստն երկմտ է, քանզի յայտնի չէ՝ թէ il գերանուներ Virgile ինչ

կվերաբերի թէ Homère ին . սոյն երկմտութիւնը փարատելու համար պարտիմք ըսել կամ Virgile a imité Homère en tout ce que ce dernier.

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ

279. Անձնական դերանուանք երբ տէր բայի ըլլան սովորաբար բայէն առաջ կդրուին :

JE parle, TU contemple, IL neige, NOUS aimons, VOUS savez, ILS reçoivent և ըն :

280. Անձնական դերանուանք տէր բայի ըլլալով բայից յետադաս կըլլան՝

Ա. Երբ խօսքն հարցական կամ զարմացական ըլլայ ,

Où suis-JE ? Êtes-VOUS malade ?

Բ. Երբ բայն առանց que շաղկապն ունենալոյ ստորադասականի միտք յայտնէ .

peut-être ai-je eu fort de dire le fond de ma pensée, այսինքն que j'ai eu.

Գ. Երբ նախադասութեան մը մէջ ուրիշին խօսքը մէջ բերուի .

oui, DIT-ELLE, blessé; mais blessé tout de bon.

Դ. à peine, aussi, au moins, du moins, combien և ասոնց նման քանի մը բառերէ երբ յետադաս ըլլայ բայը :

A PEINE la saison est ELLE-PASSÉE.

281. Տէր բայի եղող անձնական դերանուանք իմաստին ու ժ տալու համար ամէն բայի քով կը կրկնուին :

IL s'écoute , IL se plait , IL s'aime :

282. Երբ խօսքի մը մէջ երկու դիմաւոր բայ կայ որոյ առաջինը բացասական է և երկրորդն ստորասական, դերանուն տէր բայիներն երկուքին վրայ ալ կրկնել հարկ է :

TU n'as point d'aile et TU veux voler .

Բայց երբ առջի բայն ստորասական ըլլայ դերանունն ազատ է կրկնուելու կամ չկրկնուելու :

JE l'ai vu et JE n'en puis croire mes yeux .

JE crains DIEU , cher Abner et N'AI point d'autre crainte .

283. Et , ou , ni , mais , շաղկապներէն զատ ամէն շաղկապներէ վերջն եկող բայերուն վրայ դերանուն տէր բայիները միշտ կկրկնուին :

IL était aimé PARCE QU'IL était bienfaisant.

ELLES sont aisées à porter et ne doivent paraître trop pesantes qu'aux esprits vains et légers.

284. Բայ մ'եթէ տարբեր դէմքերով քանի մը անուն բայներ ունենայ՝ կարգաւ առաջ եղող դէմքին համաձայն դերանունն՝ իբրեւ տէր բայի բային վրայ կկրնուի աւելագրու թեամբ :

vous et MOI NOUS sommes chéris.

285. Հրամայական եղանակի բայ մ'եթէ ստորասար գործածուած է , անձնական դերանունը խնդիր եղած ատեն անմիջապէս բայէն վերջը կդրուի միջանկեալ գծով մը զատուելով :

rendez-MOI à mon père.

Բայց երբ բայը բացասական է՝ այն ատեն խընդիրը կնախադասէ :

ne TE reproches jamais.

286. Երբ բայ մ'երկու գերանունն իրեն խըն-
դիր առնու մին սեռի և միւսը բնութեան՝ սե-
ռի խնդիրն առաջ կդրուի :

ne LES leur dites pas.

Si vos amis commettent de fautes graves, repro-
chez-les-leur franchement.

287. Երբ y գերանունը բնութեան խնդիր ըլ-
լայ՝ ոճին բարեձեւութեան համար սեռի խըն-
դրէն առաջ կանցնի .

attends-Y-toi.

Չըսուիր, attends-t'y կամ attends-toi-y.

288. Դիմաւոր բայէ մը վերջը դրուած անե-
րեւոյթի մը խնդիր եղող գերանունը՝ դիմաւոր
բայէն առաջ կդրուի :

Je TE viens VOIR. փոխանակ ըսելու՝
je viens TE VOIR.

289. Խօսքի մը մէջ գտնուած պարզ ժամանակ-
ներու վերաբերեալ միւսնոյն գերանունն խնդիրն
ամէն բայի վրայ կկրկնուի .

il détourne les yeux, LE PLAINT et LE RÉVERE.

290. Եթէ բայերը բաղադրեալ ժամանակի ըլ-
լան , խնդիրն ազատ է կրկնուելու կամ չկրկնուե-
լու , միայն թէ նկատելու է որ եթէ կրկնուե-
լիք խնդիրները մին սեռի և միւսը բնութեան
է այն ատեն կրկնութիւնն անհրաժեշտ է :

vos frères SE querellent et SE font une guerre
continuelle.

Այս օրինակիս մէջ երկրորդ se ն բնութեան
խնդիր է :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԾԴ.

(Վերոգրեալ կանոնաց միտ դնելով աշակերտք հետևեալ
սխալներն ուղղեն)

Vous_avez reçu le pain et le sel de sa main ? — s'il n'est pas fort riche du moins *il a* de quoi vivre.— Molière a surpassé Plaute dans tout ce qu'il a fait de merveilleux (277). — Hypéride a imité Démosthène en tout ce qu'il a de beau.— j'inventais des couleurs, *armais* la calomnie. — il n'avait rien fait pour empêcher que le malheur n'arrivât et s'étonne que soit arrivé, vous, votre mère et votre sœur, avez versé tant de larmes que la source en doit être tarie. — ne *reproche_toi* jamais l'assistance que tu auras donnée à un malheureux. — reste dans le jardin et *t'y* promènes un moment.

LE, LUI, ELLE, LEUR, EN, Y, SOI

ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՆ ՊՈՐՄԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

291. LE գերանունն իր յարաբերած բառին սեռին ու թուոյն կհամաձայնի :

Etes-vous la MERE de ces enfants ? — je LA suis
Etes-vous les Prisonniers ? — nous LES sommes .

292. Բայց երբ ածական մ' և կամ ածական նաբար գործածուած գոյական մը կ'յարաբերէ LE միշտ անփոփոխ է :

Etes-vous PRISONNIERS ? — nous LE sommes ' .

Êtes-vous mère ? — je le suis .

293. LE անփոփոխ է նաեւ երբ ամբողջ նախադասութիւն մ' և կամ աներեւոյթ մը յարաբերէ :

Heureux mère , VOS ENFANTS SONT LA GLOIRE DE LA PATUË , — ils LE sont en effet .

294. LE , LA , LES իբրեւ ստորոգելի կրնան գործածուիլ երբ CE տէր բայի ըլլայ :

Est-ce là votre épée ? — oui , ce LES sont .

295. LE , LA , LES ի տեղ LUI , EUX , ELLES կը գործածուին երբ նախադասութեան մը տէր բայի ըլլայ CE և ուրիշ նախադասութիւն մ'ալ խնդիր :

C'est ma lethargie qui m'a ôté la mémoire , — c'est ELLE en effet .

Այս օրինակիս մէջ c'est ma lethargie նախադասութիւն մ'է որ իրեն խնդիր ունի qui m'a ôté la mémoire ուրիշ նախադասութիւն մ' և ce առաջին նախադասութեան տէր բային է :

296. Եթէ lui , eux , elle , elles անձնական գերանուներէն անմիջապէս առաջ á le de նախադրութիւնները դրուին , միայն անձանց կամ անձնացեալ իրաց համար կ'գործածուին , ինչպէս՝

On ne saurait dire si Esope eût sujet de remercier la NATURE , ou de se plaindre D'ELLE .

297. Նոյնպէս եթէ lui , leur գերանուանք à lui , à elle , à eux , à elles գերանուանց տեղ գործածուին՝ միշտ անձանց կամ անձնացեալ իրաց կպատկանին :

Les passions des HOMMES sont autant de chemins ouverts pour aller A EUX .

298. Երբ de lui , d'elle , d'eux , d'elles իրաց համար գործածուին , այսինքն երբ իր մը յարա-

բերեն՝ իրենց տեղ en դերանուներ կգործածուի թէ՛ եզակի , թէ՛ յոգնակի թէ՛ արական և թէ՛ իգական :

il est moins aisé de se guérir de L'AMBITION que de S'EN préserver փոխանակ ըսելու que de se préserver d'elle.

299. Y դերանունն անձանց կամ անձնացեալ իրաց տեղ կդրուի երբ անոնք ընդհանրական գաղափար մը կտան :

plus on connait le PEUPLE plus on s'Y attache փոխանակ ըսելու s'attache à lui.

Այս օրինակիս մէջ peuple ընդհանրական գաղափար կընծայէ :

300. Y դերանունը միշտ à lui, à elle և ըն . ի տեղ կդրուի և ո՛չ թէ de lui, d'elle ի և ըն .

301. Այս դերանունն երբեմն ուրիշ դերանուն տեղ ալ կդրուի զայն չկրկնելու համար :

quoique je parle beaucoup de VOUS, j'y pense encore davantage. այսինքն՝ je pense à vous.

302. SOI անձնական դերանունն՝ սրերկու սեռի համար նոյնն է միշտ chacun, on, personne, quiconque, և celui qui, tout homme, և ասոնց նրման ընդհանրութիւն յայտնող անորոշ դերանուններն ու գոյականները կյարաբերէ :

CHACUN pense à SOI

AUCUN n'est prophète chez SOI

TOUTE GUERRE après SOI traîne tant de malheurs.

303. Երբ նախադասութիւն մ'աներեւոյթով և կամ անդէմ բայով կ'սկսի և նախադասու-

Թիւնն ինքնին ընդարձակ մտք մը կ'ստանէ
դարձեալ soi կգործածուի :

S'OUVRIR à son ami c'est penser avec SOI.

IL DÉPEND toujours de SOI d'agir honorablement.

304. Գիտել պէտք է որ եթէ այսպիսի գիտ-
ուածոց մէջ soi գործածելով իմաստին մթու-
թիւն մը պատճառի՝ lui, eux գործածել պէտք
կըլլայ : Եթէ ըսեմք՝

CHACUN trouve à redire en autrui ce qu'ON trouve
redire à SOI, այս օրինակիս մէջ SOI մթութիւն
կտայ իմաստին : Աւելի բացայայտ ընելու հա-
մար խօսքը պիտի ըսեմք՝

chacun trouve à redire en autrui ce qu'on trou-
ve redire en lui.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԾԵ.

(Աշակերտք վերողրեալ կանոնաց միտ ղնելով հետեւեալ
սխալներն ոտղեն և իսկագծի մէջ դրուած ղերանոննե-
րեն մին ըստ կանոնի գործածեն)

Etes-vous les trois Romains qu'on a choisis pour le combat ?
— nous (le, les) sommes. — Etes-vous députés de Paris ? —
nous (le, les) sommes. — Etes-vous les députés ? — nous (le,
les) sommes. — Vous devez trembler à l'ouverture de cette
lettre ou plutôt vous (le, la, les,) deviez lorsque vous souffritez
sa perfidie. — pourquoi les riches sont-ils si durs envers les
pauvres ? c'est qu'ils n'ont pas peur de (le, la, les) devenir.
— Brûler un livre de raisonnement, c'est dire: nous n'avons
pas assez d'esprit pour répondre à lui. — Si l'on veut rendre
la critique utile, il faut avoir grand soin de donner à lui la
loinge pour passe-port. — on me parle de vous très-souvent,
et je ne cherche point long-temps mes réponses, car je pense

à vous à l'instant même. — Ce divin modèle que chacun porte avec (lui, soi), nous enchante. — Peu d'amitiés subsisteraient, si chacun savait ce que son ami dit de (lui, soi) lorsqu'il n'y est pas. — la sagesse après (lui, elle, soi) laisse un long souvenir.

ՅԱՐԱՔԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ

305. Յարաքերական դերանունն իր յարաբերեալին քովը դնելու է միշտ որ իմաստին շփոթութիւն չպատճառէ :

nous avons fait UN TRES BEAU VOYAGE dans toute la Suisse QUI ne nous a couté cher.

Այս օրինակիս մէջ յարաքերականը QUI իւր յարաբերեալէն հեռացած է և աւելի Suisse ին կվերաբերի քան թէ իւր բուն յարաբերեալին որ է un très beau voyage. ուստի ուղղելու համար պիտի ըսեմք՝ nous avons fait dans toute la Suisse un très beau voyage qui

306. Կրնայ ըլլալ որ QUI, QUE յարաքերականներն իմաստին երկմտութիւն տան, ուստի՝ այսպիսի դիպուածի մէջ յարաքերականն իր յարաբերեալին համապատասխանելու համար պէտք է lequel, laquelle, duquel և ըն. գործածել յարաբերեալին սեռին ու թուոյն համեմատ :

la fille de notre voisin QUI est très-modeste.

Այս օրինակիս մէջ յայտնի չէ թէ qui զո՞վ կը յարաբերէ, la fille ը թէ voisin ը : Բացորոշ ընելու համար պէտք է ըսել՝

LA FILLE de notre voisin, LAQUELLE est très-modeste.

307. Հարցական խօսքերու մէջ անձանց համար միայն qui կգործածուի՝ իսկ quel անձանց ալ կգործածուի իրաց ալ :

QUEL est donc votre père que vous cherchez ?

Ces messieurs, QUI sont ils ?

Ce village, QUEL est il ?

308. Նախադրու թեամբ գործածուած qui յարարերականն անձանց կամ անձնացեալ իրաց համար միայն կգործածուի : je n'ai que VOUS A QUI je puisse me plaindre.

309. Lequel, laquelle ևլն . նախադրու թեամբ որ բանին իրաց համար ալ կըսուի անձանց ալ :

soutiendrez-vous un FAIX sous LEQUEL Rome succombe ?

L'homme A QUI կամ AUQUEL vous vous adressez.

310. Dont գերանունը duquel ի տեղ չկրնար գործածուիլ , վասն զի dont , որ գոյականին որ խնդիր սիտի ըլլայ անկից առաջ կանցնի . իսկ duquel յետագաս է անոր :

les imbéciles, DONT L'AME est sans action, révent comme les autres hommes.

La Fontaine laissa un fils DE L'EDUCATION et DE LA FORTUNE DUQUEL M. le Président de Harlay avait pris soin.

511. ԾՆՈՒՄՆԻՆ . DUQUEL կգործածուի իբրև յարարերական այն գոյականաց որմբ նախադրու թեամբ գործածուած են , ինչպէս վերոգրեալ կանոնին երկրորդ օրինակին մէջ յայտնի կը տեսնուի :

312. Տեղէ մը դուրս ելլելու համար D'OU կը գործածուի իսկ ուրիշ պարագաներու մէջ DONT.

le LIEU D'OU je sors.

la FAMILLE DONT je sors.

313. QUE յարաբերականը սեռի խնդիր ըլլալով երբեմն հարցական խօսքերու մէջ à quoi, de quoi, en quoi դերանուանց տեղ կգործածուի :

QUE sert votre mauvaise humeur ? փոխանակ ըսելու à quoi sert ?

ՀՐԱՀԱՆԳ ԵԶ.

(Աշահիրտք հետեւեալ սխալներն որդին ըստ կանոնի)

Il y a une foule d'usages dans ces provinces qui sont ridicules.— c'est un effet de la divine providence qui est conforme à ce qui a été prédit.— Venez à mon secours car il y a plusieurs pages dans vos manuscrits qui sont illisibles.— Philippe fût assassiné par Pausanias auquel il n'avait pas rendu justice.— le doute est une mère agitée, la religion (dont, duquel) est l'unique port.— une âme insensible est un clavecin sans touches (duquels, dont) on cherchait en vain à tirer des sons. je m'arrêtai un peu pour voir (dont, d'où) il sortait.— l'homme de génie fait sortir un fleuve de la même source (dont, d'où) le talent ne tirerait qu'un ruisseau.— La maison (d'où, dont) il sortait était une des plus illustres fammilles de l'Ytalie.

ՅՈՒՑԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԻՔ

314. IL, ILS, ELLE, ELLES անձնական դերանուանց տեղ CE կգործածուի իբրեւ տէր բայի նախադասու թեան մը երբ ուղղական խնդիրը գոյական ըլլայ :

chez eux, ces hommes sont des despotes, à la cour CE sont des VALETS:

315. Գաղղիարէնի յատուկ եղած ոչ մ'է être բային վերայ CE դնել խօսքին աւելի ուժ տալու համար :

la première et la plus rare des qualités sociales, C'EST l'abnégation de soi-même.

316. Նոյնպէս երբ être ին նախադասս և յետադասս աներեւոյթ դերբայներ գտնուին՝ ce կը դրուի բային վրայ :

ÉPARGNER les plaisirs, C'EST les MULTIPLIER.

317. Երբ նախադասութիւն մը ce qui կամ ce que ով կսկսի՝ իրմէ վերջն եկող նախադասութեան էական բային վրայ CE կդրուի և խօսքն աւելի ազդու կըլլայ :

CE QUE je sais le mieux, C'est mon commencement.

318. CELUI, CELLE, CEUX, CELLES կգործածուին անուն մը խօսքի մէջ չկրկնուելու համար . ուստի փոխանակ ըսելու l'EMPIRE des Perses et l'EMPIRE de Syrie ne furent jamais si forts que l'EMPIRE des Parthes. — empire գոյականին անախորժ կրկնութեանց տեղի չտալու համար՝ կըսեմք

l'empire des Perses et CELUI de Syrie ne furent jamais si forts que CELUI des Parthes.

319. Celui, celle միշտ իրենց յարաբերեալին սեռին ու թուոյն կհամաձայնին :

j'ai joint à ma LETTRE_CELLE qui a été écrite par le prince.

320. Celui-ci, celle-ci մօտ բան մը ցոյց տալու կծառայեն, իսկ celui-là, celle-là հեռուն եղող բան մը :

L'accessoire, chez Cicéron, c'était la vertu; chez Caton, c'était la gloire: CELUL-CI (Cicéron) voulait sauver la république pour elle-même, celui-là (Caton) pour s'en vanter.

321. Ceci, cela, ça այս երեքն ալ տարբեր գործածութիւններ ունին :

322. CELA առաջուց յիշուած միտք մը կը յայտնէ :

j'aime cette maxime chinoise: *L'âme n'a point de secrets que la conduite ne révèle*, CELA est vrai à Paris comme à Pékin.

323. CECI ետքի գալիք խօսքին կվերաբերի :

Dis-leur CECI en mon nom: AH! INSENSÉS, POUR QUOI GARDEZ-VOUS SOIGNEUSEMENT CET OR . . . ?

324. Ça դերանունը cela ին կրճատն է և ընտանեկան խօսակցութեանց մէջ կգործածուի միայն :

Donnez-moi ÇA այսինքն cela.

ՀՐԱՀԱՆԳ Ե Է.

(Ածականոք հետեւեալ հրահանգին մէջ ըստ 314—317 կանոնաց ո՛ր որ պէտք է CE դնեն, և, ըստ 318—323 կանոնաց, փակագծի մէջ նշանակողաւ ցուցականներէն մին գործածեն նոյն օրինակին մէջ)

Les plaies du corps se ferment, (ceux, celles, celui) de l'âme restent toujours ouvertes.— C'est une belle prière que (celui-ci, celle-ci, celui-là, celle-là): Mon Dieu, gardez-moi

de moi-même.— quand vous ne m'écriviez que dix ou douze lignes, (ceci, cela) me fera toujours plaisir.— quant aux riches, dis leur (cela, ceci) : vous devez secourir les pauvres.— ce qui importe à l'homme, est de remplir ses devoirs sur la terre.— ce qu'on souffre avec le moins de patience, sont les perfidies, les trahisons, les noirceurs.— Le dernier degré de perfection de l'esprit humain, est bien connaître sa faiblesse, sa vanité et sa misère.

ՍՏԱՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒՆԵՐ

325. LE MIEN, LE TIEN, LE SIEN, LE NOTRE, LE VOTRE, LE LEUR գոյականաբար կգործածուին, և, առաջուց յիշուած անուն մը չկրկնելու համար անոր տեղ կգրուին, սեռով համաձայն իրենց յարաբերած գոյականին .

Vos sœurs sont plus jeunes que LA MIENNE (ma sœur) .

Jamais CRAINTE ne fût plus juste que LA VOTRE (votre crainte) .

ԱՆՈՐՈՇ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆՔ

326. ON գերանունն ի բնէ արական և եղակի է, բայց երբ խօսքը կնոջ մը վրայ ըլլայ՝ իրեն վերաբերեալ ածականն իգական կգրուի : Նոյնպէս եթէ ON շատ մը գոյականներ յարաբերէ ածականն յոգնակի կգրուի .

quand ON est JEUNES, RICHES et JOLIES comme vous, MESDAMES, ON n'en est pas REDUITES à l'artifice.

Այս օրինակիս մէջ jeunes, riches, jolies, réduites

ածականներն յոգնակի են, վասն զի խօսքն յոգնակիի վրայ է. իսկ իգական են՝ զի ON իգական գոյականաց՝ այսինքն mesdames ին տեղ գրուած է:

327. ON երբոր et, ou, si և ասոնց նման միավանկ բառերէն անմիջապէս վերջը գրուի L'ON կգործածուի:

OU L'ON vit, SI L'ON sait, ET L'ON dira և ըն:

328. CHACUN ԵՐբ բային սեռի խնդրին յետադաս ըլլայ son, sa, ses կպահանջէ, երբ նա խադաս ըլլայ՝ leur, leurs.

les langues ont CHACUN LEURS BIZARRERIES.

ils ont apporté DES OFFRANDES au temple CHACUN selon SES moyens et SA dévotion.

329. L'UN, L'AUTRE, LES UNS, LES AUTRES, զատ զատ գործածուելով թի և թիւ, մեկ և մի կնշանակեն:

la jeunesse est présomptueuse et la vieillesse est timide. L'UNE (la jeunesse) veut vivre, L'AUTRE (la vieillesse) a vécu.

330. L'UN ET L'AUTRE մէկտեղ իբր մէկ բառերէն կնշանակէ, և թէև մտքով յոգնակի՝ սակայն իրմէ վերջն եկող գոյականն եզակի կգրուի բայց բայն՝ յոգնակի:

L'UN ET L'AUTRE CONSUL SUIVAIENT ses etendards.

331. L'UN L'AUTRE, LES UNS LES AUTRES թիւի կնշանակեն և թէպէտ մէկտեղ կբանին սակայն առաջինն՝ այսինքն l'un տէր բայի է և l'autre սեռի խնդիր:

Dans ce monde il se faut secourir L'UN L'AUTRE.

332. QUICONQUE -'Ն ու կնշանակէ և արական է բայց եթէ կնոջ մը համար ըսուի իրեն համապատասխանող ածականն իգական կգրուի :

QUICONQUE attend un malheur certain peut se dire MALHEUREUX.

QUICONQUE de vous, *Mesdames*, ne fera pas son devoir, sera *privée* de recreation.

ՀԻԱՀԱՆԴ ԾԸ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ սխալներն ուղղեն)

Alors, si on se convenait, l'on se touchait la main et on était *ami* pour toujours.— à votre âge, ma fille, on est bien *curieux*.— les abeilles bâtissent chacun *ses* cellule.— quiconque sera assez *fort* pour encourager son epoux et ses fils à combattre sera *honoré* et *béni* à jamais.— la condamine a parcouru (l'un l'autre, l'un et l'autre) hémisphère.

ԳԼՈՒԽ Ե.

Բ Ա Յ

333. Բայը սորվեցանք առաջին մասին մէջ : Նոյնպէս համաձայնութեանս մէջ ալ տէր բայիի վրայ քիչ շատ տեղեկութիւն ստացանք :

334. Ամեն բայ թուով ու դէմքով պարտի համաձայնիլ իր տէր բայիին :

JE SUIS jeune, TU ES habile, IL EST intelligent.

335. Et ով ni ով կապուած երկու տէր բայիներու բայն յոգնակի կդրուի :

NI l'or, NI la grandeur ne nous rendent heureux.
le mien ET le tien ne s'accordent guère.

Ասցառնոթիշնք

336. Ա. — Երբ երկու եզակի տէր բայիներ համանիշ ըլլան՝ բայն եզակի կդրուի :

L'AMOUR du travail, le GOUT de l'étude EST un bien .

337. Բ. — Երբոր երկու երեք տէր բայիներու մէջ շաղկապ մը չգտնուի, բայը դարձեալ եզակի կդրուի :

CE SACRIFICE, VOTRE INTÉRÊT, VOTRE HONNEUR, DIEU nous le commande.

338. Գ. — Երբոր մի քանի տէրբայիներէ վերջնայնակիսի տէր բայի մը գտնուի որ միւս տէրբայիներուն իմաստը յիշեցնէ բայը եզակի կդրուի :

VOISINS, AMIS, PARENTS, CHACUN PRÉFÈRE leur intérêt à celui de tout autre.

339. Դ. — Երբ տէր բայիներն ou, comme, ainsi que, aussi bien que և ին. բառերով կապուած ըլլան, բայն եզակի կդրուի :

la philosophie, COMME la religion, nous enseigne qu'on ne peut être heureux que par la vertu.

340. Երբ տարբեր դէմքերով մի քանի տէր բայիներ գտնուին խօսքին մէջ բայը թէպէտ յոգնակի կդրուի՝ բայց կարգաւ որ դէմքն որ առաջին է՝ անոր դէմքին համաձայն կդրուի :

VOUS et votre mari VOUS ÉTIEZ heureux.

341. Ni ով կապուած տէր բայիներուն բայը՝ թէ
 և Յողնակի կը դբուի ըրինք, սակայն երբ մէկը
 կամ միւսը կը հասկցուի՝ այն ատեն բայն եղա-
 կի պէտք է դնել:

NI votre père NI le mien ne sera nommé à la
 place vacante à l'Académie Française.

342. Օս ով կապուած տէր բայիներուն բայն
 եղակի դնել պէտք է, բայց երբ ամէնքը մէկանց
 հասկցուի՝ Յողնակի:

L'ignorance OU l'erreur peuvent quel-que fois ser-
 vir d'excuse aux méchants.

ՀԲԱՀԱՆԳ ԵՔ.

(Ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեանալ հրահանգին մէջ
 թայերն իրենց տեր թայիներուն համաձայնեցնելոս հ.)

Athéniens, ne soyez pas surpris que Démosthènes et moi ne
 (être Ստոր. ներկ.) pas du même avis.— La douceur, la beau-
 té du grand Henri (être Աջ. —ն.) célébrée de mille louanges.
 —Il faut que cet homme ou moi (abandonne, abandonnions) la
 ville. —Au moment de votre mort, votre raison, votre éléva-
 tion, la force de votre esprit, votre prétendue Philosophie tout
 vous (abandonner Ա.Գ.) . —Le roi, la reine, la cour, le peuple
 tout (être Սհմ. ներկ.) abattu, tout (être Սհմ. ներկ.) désespéré.

343. Իրեն խնդիր ունեցող Հաւաքական ա-
 նուն մը եթէ տէր բայի ըլլայ՝ կրնայ ըլլալ որ բա-
 յը կամ հաւաքականին և կամ անոր խնդրին հա-
 մաձայնի:

LA PLUPART des orateurs nous DONNE en lon-
 gueur ce qui leur manque en profondeur.

Une troupe de nymphes couronnées de fleurs.

344. Բայց երբ հաւաքականն ընդհանուր է՝ այն ատեն բայն ընդհանուր հաւաքականին կը համաձայնի, վասն զի բուն խօսքն անոր վրայ կըլլայ. իսկ երբ հաւաքականը մասնական ըլլայ, այսինքն՝ եթէ այս ինչ կամ այն ինչ իրերէն մաս մ'առնելով հաւաքականութիւն յայտնէ՝ այն ատեն խնդիրն հետ կը համաձայնի : Վարը երկուքին ալ օրինակները տեսնենք :

Une multitude D'ANIMAUX placés dans ces belles retraites RÉPANDENT l'enchantement et la vie.

LA TOTALITÉ des enfants SACRIFIE l'avenir au présent .

Առջի օրինակին մէջ une multitude հաւաքականը մասնական է, քանզի թողոց խազմոթիւն մը կը յայտնէ. ուստի բայը répandent Յոգնակի գրուեր է իր խնդրին (d'animaux) համաձայնելով, իսկ երկրորդին մէջ la totalité հաւաքականն ամբողջութիւն նշանակելով, ընդհանուր է. ուստի բայն ալ sacrifie անոր համաձայնած է :

345. Դերբայներն եթէ la plupart, une infinité, un grand nombre և ասոնց նման հաւաքականներն ըլլան՝ բայը միշտ իրենց խնդրին կը համաձայնի. թէև խնդիրը զօրութեամբ իմացուած ըլլայ :

UN GRAND NOMBRE ESPÉRAIENT faire fortune փոխանակ ըսելու un grand nombre d'hommes .

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց, հետեւեալ սխալներն ուղղեն) .

Une multitude de passion *divise* les hommes visifs dans les villes. — La quantité de fourmis *étaient* si grandes qu'elle detruisait tous les biens que l'on confiait à la terre. — Une troupe de montagnards *ecrasa* la maison de Bourgogne. — Le peu de jours *que* les dieux me destinent encore à passer sur la terre *sera* environné de gloire et d'honneurs. — La plupart des hommes *meurt* sans savoir vivre .

346. Բայի մը տէր բային եթէ qui յարաբերականն ըլլայ՝ բայը թուով ու դէմքով կը համաձայնի անոր, զոր qui ն կը յարաբերէ :

C'est VOUS QUI DONNEZ de pareilles exemples.

Այս օրինակին մէջ qui տէր բայի է որ կը յարաբերէ VOUS ուստի բայն այս վերջինին համաձայնած է :

347. Ceին յետադաս être բայն Յոգնակի կը դրուի երբ սասորդելին յոգնակի է և երրորդ դէմք :

Ce FURENT les PHÉNICIENS qui, les premiers, inventèrent l'écriture .

348. Բայց երբ մի քանի եղակի ուղ. խնդիրներ ըլլան՝ այն ատեն être բայն եղակի կը դրուի :

C'EST ELLE et LUI qui nous invitent .

349. Երբ être բային նախադաս ce Դերանունը յոգնակի գոյական մը յարաբերէ այն ատեն բայն յոգնակի կը դրուի :

Les plus grands POETES dont la France se glo-
rifie CE SONT Corneille, Racine, Molière et La Fon-
taine .

350. Երբ երկու աներևոյթներ տէր բայի են ,
եթէ ուղ. խնդիրն յոգնակի ըլլայ՝ բայը յոգնակի
կը դրուի, իսկ եթէ Ուղ. խնդիրն եզակի է՝ բայն
ուղ. խնդրին կը համաձայնի :

L'IRE trop et LIRE trop peu SONT DEUX DE-
FAUTS.

Bien ÉCOUTER et bien REpondre EST UNE des
plus grandes perfections qu'on puisse avoir dans la
conversation .

Աւջի օրինակին մէջ Ուղ. խնդիրը deux défauts
յոգնակի ըլլալով բայն ալ յոգնակի է, իսկ երկ-
րորդին մէջ ուղ. խնդիրն une եզակի ըլլալով՝ բայն
ալ եզակի դրուած է :

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԱ.

(Աշակերտք ըստ վերոգրեալ կանոնաց հետեւեալ հրա-
հանգին մէջ փակագծով նշանակուած բայերն հա-
մաձայնեցնեն Եզակի կամ Յոգնակի) .

Nous sommes au milieu de l'Italie, comme des enfants aban-
donnés qui (errer ՄՀՄ. ներկ.) parmi les ruines de (nos. leurs.)
aïeux.—C'est toi, mon cher ami, toi seul qui (avoir ՄՀՄ. ներկ.)
compris ma douleur et toi seul qui l' (avoir) partagé. —Il ap-
pelle à lui les quatre courriers qu'il des tinaut au message;
c' (être ԱՆԿ.) l'âme, le chien, le corbeau et le pigeon. —Quand
les vices nous quittent, nous nous flattons de la créance que
ce (être ՄՀՄ. ներկ.) qui les quittons .

351. Բայ մը միայն մէկ Սեռի և մէկ Բնու թեան
խնդիր կրնայ առնուլ :

Dans les malheurs publics un monaque économe,
Doit-il PRODIGUER L'OR AUX BESOINS d'un seul homme?

Ահա այս օրինակիս մէջ l'or սեռի՝ իսկ aux
besoins . . . բնութեան խնդիրներ են prodiguer
բային՝ ուստի կանոնի դէմ է երբ Ռասին կրտէ՝

Ne VOUS informez pas CE QUE je deviendrai. և
Պօալօ՝ թէ

C'est à vous à qui je veux parler.

Առաջինին մէջ երկու սեռի խնդիր կայ vous և
ce que. Իսկ երկրորդին մէջ երկու բնութեան
խնդիր à vous և à qui ուստի առաջինն ըստ կա-
նոնի պարտի ըլլալ՝

Ne vous informez pas DE CE QUE je deviendrai
եւ երկրորդն c'est à vous QUE je parle.

352. Բայ մը կրնայ երկու կամ աւելի Սեռի
կամ Բնու թեան խնդիրներ առնուլ, եթէ՝ ա-
ռանց իմաստին մթութիւն պատճառելու՝ նոյն
խնդիրները նոյն բային կրնան վերաբերիլ: Նոյն
պէս երկու կամ աւելի բայեր միայն մէկ կամ
աւելի սեռի կամ բնութեան խնդիրներ կրնան
առնուլ նոյն թէութեամբ :

Le soleil ÉCHAUFFE et ANIME TOUT

Այս օրինակիս մէջ tout սեռի խնդիր է éch-
auffe և anime բայերուն զի երկուքն ալ միևնոյն
սեռի խնդիրը կ'պահանջեն :

On doit HONORER SON PÈRE et SA MÈRE. այս օրինակիս մէջ ալ son père et sa mère սեռի խընդիրներ են honorer բային :

353. Երկու բայ միևնոյն խնդիրը չկրնար առնուլ եթէ երկուքն տարբեր խնդիրներ կը պահանջեն, չբուսիր՝

Il sut connaître et ce servir de tous ses avantages. վասն զի connaître բայը de tous ses avantages ը իրեն սեռի խնդիր կ'ուզէ և se servir նոյն տարբերութիւնն իրեն բնութեան խնդիր կ'ընդունի, ուստի նոյն խօսքն ըստ քերականական կանոնի հետեւեալ ձևով պարտիմք ըսել :

Il sut connaître tous ses avantages et s' EN seron

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿՐ.

(վերոգրեալ կամոնաց միտ դնելով հետեւեալ սխալներն ուղղելու հ).

Les paquebots à vapeur vont et revient d'Angleterre à New-York. — Plus de soixante vaisseaux Américains sont depuis quinze jours entrés ou sortis de notre port. — Le souverain Créateur préside et règle les mouvements des astres. — Le souvenir des bonnes actions embellit et répand un parfume délicieux sur la vie.

354. Բայ մ'երբ գործողութիւն կը յայտնէ՝ avoir ու կը խոնարհի, իսկ երբ վիճակ կը յայտնէ՝ être ու :

La procession A PASSÉ sous mes fenêtre. La foi du charbonnier est passée en proverbe.

Առջի օրինակին մէջ a passé գործողութիւն մը կը յայտնէ, վասն զի կը նշանակէ թէ թատիորն

իմ սյառանհաններու տակին անցիր *h*, այսինքն գործողութիւն մ'եղեր է, իսկ երկրորդին մէջ *est passé վիճակ կը*. յայտնէ, վասն զի կ'նշանակէ թէ՛ անխործին հասարակ տուածի կարգ անցիր *h*:

355. Կան շատ մը չեղոք բայեր որոնք միշտ Avoir օժանդակով կը խոնարհին և կան ալ որ Être ուլ:

AVOIR ուլ

Courir, Dormir, Contrevenir, Languir, Périr, Marcher, Paraître, Subvenir, Succéder, Succomber և շն:

ÊTRE ուլ

Aller, Arriver, Choir, Décéder, Éclorre, Entrer, Mourir, Naître, Venir, Intervenir, Parvenir. և ն:

356. Կան նաև բայեր որոնք երբեմն գործողութիւն կը յայտնեն երբեմն վիճակ՝ որով երբեմն avoir ուլ և երբեմն être ուլ կ'խոնարհին. ինչպէս են՝ Accourir, Apparaître, Cesser, Croître, Descendre, Disparaître, Entrer և ասոնց նման բայեր՝ որոց գործածութեան եղանակն աւելի գիւրջ կարգալով կ'սովորուիք քան թէ քերականութեամբ:

ԲԱՅԵՐՈՒՆ ԵՂԱՆԱԿԱՅ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

357. Սահմ. ներկայն անցեալ ժամանակի տեղ կը գործածուի՝ իմաստին աւելի սաստիկութիւն և կենդանութիւն տալու համար:

On **CHERCHE** Vatel; on **COURT** à sa chambre, on

HEURT, on ENFONCE sa porte, on le TROUVE noyé dans son sang *փոխանակ ըսելու՝*

On chercha . . . on courut . . . *ևն՝* .

358. Սահմանականն՝ անկատարի տեղ կը գործածուի՝ իմացնելու համար թէ գործողութիւն մը նոյն իսկ խօսած ատեն կ'ըլլայ :

Ma belle maman m'a dit que vous me DEMANDEZ այսինքն՝ demandiez .

359. Անցեալ անորոշը Գերակատարի տեղ երբէք չը գործածուիր, չըսուի՛ր՝ je n'ai pas su QUE VOUS-AVEZ QUITTÉ la France, այլ՝ que vous-aviez quitté .

360. Ստորադասականն այն ատեն կը գործածուի՝ երբ նախադասութեան մէջ երկիւղ, տենջանք, կամք և այլն յայտնող ուրիշ բայի մը վերաբերի :

Je DÉSIRES QUE VOUS-SOYEZ heureux .

361. Croire, Penser, Expérer, s'Attendre, Doubter, se Doubter, s'Imaginer, Présumer, Supçonner և ասոնց նման բայեր եթէ հայցական կամ բացառական ըլլան՝ իրենց վերաբերած բայն ստորադասական կը դրուի :

JE NE CROIS PAS QU'IL VIENNE
CROYEZ-VOUS QU'IL VIENNE?

362. Il faut, il importe, il convient, il est impossible, il semble և ասոնց նման անդէմ բայերէն վերջն ստորադասական կը գործածուի :

IL FAUT que le lecteur m'ait gâté le sonnet.

363. Qui que, quoi que, quelque que, quel que, si

que բառերէն վերջը բայն Ստորադասական կը գործածուի :

SI faible QUE SOI un ennemi il est cependant à craindre .

364. Tout . . . que էն վերջը եկող բայը Սահմանական կը գրուի :

TOUT infailibles qu'ILS SONT;

365. Afin que , à moins que , avant que , encas que , bien que , encore que , de crainte que , jusqu'à ce que , loin que , nonque , pour que , pour peu que , pourvu que , quoi que , sans que , soit que , supposé que շաղկապներէն վերջը բայն ստորադասական կը գրուի :

L'amour propre vit et règne absolument en nous A MOINS QUE dieu N'AIT DÉTRUIT son empire en versant un autre amour dans notre cœur.

366. Si , à moins que , avant que , afin que , de ce que , quoi que , soit que , sans que բառերուն տեղ գործածուած զաղկապէն վերջն ալ ստորադասական կը գործածուի :

Je ne vous quitte point, seigneur, QUE mon amour N'AIT obtenu ce point.

367. C'est assez que , ce n'est pas que , c'est peu que , c'est bien le moins que խօսքերէն վերջն ստորադասականի գործածութիւնն անհրաժեշտ է :

C'EST ASSEZ QU'IL SOIT heureux pour que je prenne son parti .

368. Qui , que , dont , où , բառերէն վերջը Սահմանական կը գործածուի :

La sagesse est la seule chose DONT la possession EST certaine .

369. Le seul, le premier, le dernier, le meilleur, le moindre, le plus, le moins, le mieux էն վերջը գարձեալ սահմանական կը գործածուի երբ խօսքն հաստատական և կամ սկզբունք մը յայտնելու նպատակաւ է :

LE PLUS grand mal que FAIT un ministre sans probité, c'est la mauvais exemple qu'il donne.

Ուրիշ պարագաներու մէջ ստորագասական կը գործածուի :

L'omme est LE SEUL animal qui sache qu'il doit mourir.

370. Վերջսուէս՝ Սահմ. ապառնի՝ և Ապառնի անցեալէն վերջն ստորագասական կը գործածուի :

Je veux	} que tu vien.
Je voudrai	
(quand) j'aurai voulu	

371. Անկատարէն, Կատարեալէն, Անցեալ ուրոշեալէն, Գերակատարէն, Թէականէն և Թէական անցեալէն վերջն Ստորագասական անկատար կը գործածուի :

Je voulais	} que tu vinsses
Je voulus	
J'ai voulu	
J'avais voulu	
Je voudrai	
J'aurais voulu	

372. Ներկայ, անցեալ անորոշ, ապառնի և ապառնի անցեալէն յերջն ալ կրնայ նսև Ստոր. անցեալ գործածուիլ:

Je veux

J'ai voulu

Je voudrai

J'aurai voulu

} que tu aies écrit

373. Անկատարէ, կատարեալէ, անց. անորոշէ, անց. յառաջագոյնէ, գերակատարէ, թէականէ, և թէական անցեալէ յերջն՝ ստորագասական գերակատար կը գործածուի:

Je voulais

Je voulus

J'ai voulu

J'eus voulu

J'avais voulu

Je voudrais

J'aurais voulu

} que tu fusse venu

374. Բայից աներևոյթն իբրև տէր բայի, իբրև խնդիր և իբրև ստորոգելի կրնայ գործածուիլ:

Voiloir TROMPER le ciel, c'est folie à la terre.
S'ENTRETENIR avec son ami, c'est PENSER tout haut.

375. Ստորագասականի տեղ աներեւոյթ գործածելը խիստ լաւ է, միայն թէ նայելու է որ իմաստն երկմտութիւն չտայ:

Dieu nous donne des richesses pour FAIRE des heureux.

Ահա այս օրինակիս մէջ faire թէպէտ ստորագասականի տեղ գործածուած է, սակայն իմաստն

Երկմտութեան ենթարկած է , քանզի յայտնի
 է՛ թէ Բայբա աներեւոյթը Դիւն ին թէ nous ին կը
 վերաբերի , սոյն երկմտութիւնը փարատելու
 համար պիտի ըսեմք ,

Dieu nous donne des richesses pour QUE NOUS
 FASSIONS des heureux.

Բայց խիստ գեղեցիկ կերպով կընայ ըսուիլ

Dieu t'a fait pour l'AIMER et non pour le COM-
 PRENDRE փոխանակ ըսելու pour QUE TU L'AIME
 et non pour que TU le COMPRENNE.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԳ .

(Աշակերտք փակագծի մէջ ստեղծած խայերն իմաստիկ հա-
 մեմստ պէտք եղած ժամանակներով գործածեն)

Une poëte (placer) la critique à la porte du temple du gout
 comme sentinelle des beaux arts.— Dès que le bruit des armes
 (se faire) entendre, dès que le son du cor ou la voix du chas-
 seur (donner) le signal d'une guerre prochaine, le chien (mar-
 quer) sa joie par les plus vifs transports.— Dieu (créer) le
 genre humaine, et en le créant il ne (dédaigner) pas de lui en-
 seigner le moyen de le servir et de lui plaire.— je ne savais
 pas que vous (perdre) un de vos fils et que vous (désespérer)
 longtemps de la santé de sa mère.— il n'y a si petit état qui
 né (pouvoir) nourir un grand homme.— quelque effort que
 (faire) les hommes, leur néant parait partout.— les évêques tout
 successeurs des apôtres qu'ils (être) semblent moins l'être que
 les missionnaires.— il semble qu'on (jurer) de ne jamais s'en-
 tendre, pour avoir le plaisir de disputer toujours.— on a sou-
 vent bien des qualités (sans qu'on possède, posséder) celles
 de son état.— les gens de qualité savent tout sans (qu'ils
 aient, avoir) rien appris.— les richesses sont comme le temps;
 on peut les posséder sans (qu'on en juisse, en jouir).— je
 n'entrerais point dans une discussion où je serais contredit quel-
 que parti que je (prendre) .

ԳԼՈՒԽ Զ.

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ՆԵՐԿԱՅ ԵՒ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԱՆՑԵԱԼ

376. Ընդ. ներկայն ինչպէս առաջին մասին մէջ ալ խօսեցանք, երբ գործողութիւն կը յայտնէ. այսինքն՝ երբ կրնայ ու է շողկապի մը կամ qui յարաբերական գերանուան միջոցաւ դիմաւոր բայց դառնալ, այն ատեն անփոփոխ է :

Toutes les planetes CIRCULANT autour du soleil paraissaient avoir été mises en mouvement par une impulsion commune .

Այս օրինակիս մէջ circulant անփոփոխ մնացեր է. վասն զի գործողութիւն կը յայտնէ և կրնայ դիմաւոր բայի վերածուելով ըսուիլ toute les planetes qui circulent autour . . . :

377. Իսկ երբ իբրև ածական՝ գոյականի մը որ պիտութիւնը կամանոր հանգամանքը կը յայտնէ՝ բուն ածական է և գոյականին սեռին և թուոյն կը համաձայնի :

Ils ont eu la témérité de s'engager sur cette MER MUGISSANTE.

378. Երբ ընդ. ներկայն իրեն նախադաս NE բացասականն ունի միշտ անփոփոխ է :

C'est une personne d'un naturel doux, NE GRONDANT, NE CONTREDISANT, NE DÉSOBLIGEANT jamais.

379. Ընդ. ներկայն դարձեալ անփոփոխ է երբ իրմէ վերջը սեռի խնդիր ունի :

On n'entendit plus les coups des terribles marteaux FRAPPANT L'ENCLUME.

380. Առաջին մասին մեզ այս կանոններուս նկատմամբ պետք եղած հրահանգը որած ըլլալեռոս՝ աշակերտք զայն աչքի անցնեն :

381. Առանց օժանդակի գործածուած ընդ. անցեալն իբրև ածական սեռով և թուով կը համաձայնի իր գոյականին :

J'ai ou LA FOIE des contrats BANNIE, les LOIS les plus saintes ANÉANTIES.

382. Ընդ. անցեալներէն attendu, excepté, ouï, passé, supposé, vu ևն. գոյականէ առաջ անցնելով անփոփոխ կը մնան :

EXCEPTÉ l'équipage et moi.— VU les charges,

383. Էտր օժանդակով գործածուած անց. դերբայն ածական է և բային տէր բային հետ կը համաձայնի սեռով և թուով :

C'est là que LA FAIM est RASSASSIÉE et que L'AFFLICTION est CONSOLÉE.

384. Avoir ով խոնարհուած անց. դերբայն իր սեռի խնդրին կը համաձայնի եթէ ունի, ապա թէ ոչ անփոփոխ է :

Անփոփոխ Combien ils ont SOUFFERT, GÉMI, PLEURÉ
Խոնարհ համաձայն quels paisibles jours nous eussions coulés ensembles.

385. Եթէ սեռի խնդրն անցեալ դերբայէն յետադաս ըլլայ՝ այն ատեն անհամաձայն կ'երթայ ինչպէս՝

Nous avons COULÉ ensembles de PAISIBLES JOURS.

386. Աներեւոյթէ մը նախադաս եղող և avoir ով
խոնարհուած անցեալ դերբայն կ'համաձայնի ե-
թէ իրեն սեռի խնդիր ունենայ նախադասո que
յարարերականը :

Les avocats QUE j'ai ENTENDUS plaider ont com-
promis leurs causes .

Այսպիսի պարագայի մէջ աներեւոյթն իբր ընդ-
ներկայ կառնուի խօսքին մէջ, ինչպէս վերի խօս-
քը՝ les avocats que j'ai entendus PLAIDANT ըսուե-
լու տեղ է :

387. Բայց երբ que աներեւոյթին պատկանի
այն տտեն ընդ. անցեալն անփոփոխ կ'մնայ :

Les accusés QUE j'ai ENTENDU CONDAMNER ont
écouté leur sentence avec calme .

388. Երկու que ի մէջ գտնուող անցեալ դեր-
բայն անփոփոխ է :

La lettre QUE j'ai PRÉSUMÉ QUE vous recevriez,
est enfin arrivée .

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԴ.

(Աշակերտք հետեւեալ պիտաներն ըստ կսկնոնի ոտղնն)

Que de scandales évité ! que de crimes prévenu ! que de maux
publics arrêté ! que de faibles conservé ! que de justes affermi !
que de pécheurs rappelés ! que d'âmes retérés du précipice !
—Il est certaines âmes que Dieu a crée pour être maîtresses des
autres.—Toutes les religions ont eues la raison naturelle pour
guide: les seuls chrétiens ont été atteint à prendre leurs règles
hors d'eux-mêmes et à s'informer de celle que Jésus-Christe a
laissé aux enciens pour être transmis à leurs successeurs.—La
plante mis en liberté garde l'inclinaison qu'on l'a forcé à prendre.
—Guillaume se rendit maître de cette ville de la même mani-
ère qu'il l'avait vu prendre .

ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

389. PRÈS DE Երբ աներևոյթի մը նախադաս
ըլլայ՝ կը նշանակէ sur le point de այսինքն գործա-
ղուծիւն մը որ ըլլալու կհոտիմ վրայ է .

Le feu est toujours PRÈS DE CONSUMER son
vaisseau .

390. PRÊT A աներևոյթի մը նախադաս՝ կը նշա-
նակէ բան մ'ընելու կամ ըլլալու պատրաստ ըլլալ .

Sylla cria tout haut, qu'il était PRÊT A RENDRE
compte de sa conduite .

391. PRÈS DE, AUPRÈS DE, մերձաւորութեան
գաղափար կտան՝ բայց auprès de աւելի մօտը կը
յայտնէ .

Je l'ai vu PRES DU temple . .

Il ne fait pas bon AUPRÈS DE lui quand il est
en colère .

392. AU TRAVERS, A TRAVERS: Առաջինն իրմէ
անմիջապէս ետքը de կ'ուզէ՝ իսկ երկրորդն ա-
ռանց նախադրութեան կը բանի .

Nous passâmes AU TRAVERS DES écueils.

l'homme marche A TRAVERS un nuit importune.

393. A, DE, EN նախադրութիւններն ընդհան-
րապէս ամէն խնդրի քով կկրկնուին .

l'éloquence est un art très-sérieux destiné A
exprimer les passions, A corriger les mœurs, A
rendre les hommes bons et vertueux.

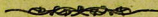
394. Մի ու նախադրու թիւններն առջի խընդ-
րին վրայ դնել միայն բաւական է : Բայց երբ ի-
մաստին աւելի զօրութիւն տալ պէտք ըլլայ՝
կրկնելու է :

AVEC une femme aimable, AVEC des enfants
biennés et AVEC de bons livres on peut vieillir dou-
cement à la campagne.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԵ.

*(Անակերտք հետեւեալ հրահանգին մէջ գծերուն տեղ պէտք
եղած նախադրութիւնները գտնեն եւ կանոնի դեմ սխալ-
ներն ուղղեն)*

J'apprends la perte que vous venez de faire, et ce moment
est un de ceux où j'ai le plus de regret de n'être pas—de vous.
—le sable de la mer Caspienne est si subtil que les Turcs di-
sent qu'il pénètre à travers de coque d'un œuf.—cette grande
princesse vit la charité de Jésus-Christ au travers les voiles
mystérieux qui la couvrent.—outre la beauté des formes, le
papillon a les facultés de voir, ouïr, adorer, savourer, sentir,
se mouvoir, vouloir, enfin une âme douée de passion et intel-
ligence.— Ne flattez pas le jeune prince (près de, auprès de)
du quel vos noms et vos dignités vous attachent.

ԳԼՈՒԽ Ը.

Մ Ա Կ Բ Ա Յ

395. AUSSI, SI առաջինը բողբոսութիւն կը
նշանակէ՝ երկրորդն առաւել կաստկացնէ բաղ-
դատութեան դաղափարը :

396. Հաստատական կամ ստորասական նախա-
դատութեանց մէջ բաղբոսութիւն ցուցնելու

Համար aussi, իսկ բացասական նախադասու
թեանց մէջ si կգործածուի :

le plaisir de l'étude EST AUSSI tranquille qu
celui des autres passions.

le lait de la femelle du buffle N'EST PAS SI bo
que celui de la vache.

397. Davantage — — — — — le plus ի տեղ չկրնա
գործածուիլ, չըսուիր de toutes les comédies c'es
celle qui me plait DAVANTAGE այլ՝ le plus.

398. PLUS TÔT, PLUTÔT առաջինը ժամանա
կյայտնէ և plus tard ին հակառակն է՝ իսկ երկ
րորդն՝ երկու իրաց իրարու հետ ունեցած համե
մատական բաղդատու թեան համար կգործածուի

PLUS TÔT ou plus tard la vie doit nous être ravi
il semble PLUTÔT fait pour donner des lois que pou
en recevoir .

399. DE SUITE, TOUT DE SUITE: Առաջինը կ
նշանակէ յաջորդաբար, անընդմիջաբար, հրաբույս փայլ իսկ
երկրորդն՝ յանկարծ :

Il ne saurait dire deux mots DE SUITE, mettez
vous au travail TOUT DE SUITE.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԶ.

(Աջակերտք հետեւեալ գծերում տեղ պիտոք եղած մտկայ
մերը դնեն) :

Il y a des gens sensibles qu'ils s'affligent de nos propres dou
leurs. — L'Europe n'est pas peuplée que l'Asie. — Il est attach
a la nature qu'à mesure que nous sommes heureux nous vou
lons l'être. — Il faut regarder dans le cœur — que dans la main
de celui qui donne. — Je crois que si l'on pouvait oublier que
l'on est malade on serait guéri. — Il faut que les enfants obéissen
— le lynx ne court pas — comme le loup.

ԳԼՈՒԽ Թ.

Շ Ա Ղ Կ Ա Պ

400. Երկու բառ և երկու նախադասութիւն
իրարու միացնելու համար ET կգործածուի :

tout ce que j'aperçois, me charme ET m'intéresse.

401. Et շողկապը կրնայ՝ սաստկու թեան հա-
մար, ամէն տէր բայի, ստորագելի և սեռի
խնդրի կամ բնութեան խնդրի վրայ կրկնուի :

ET le riche ET le pauvre ET le faible ET le fort.

Vont tous également des douleurs à la mort.

402. Եթէ իրար կապուելու բառերն համար
նիշ բլան ET չգրուիր :

il y a une AME grande, un noble COEUR.

403. Խօսքի մը մէջ երկու նախադասութեանց
սկիզբն եթէ plus, mieux, moins, autant և ըն. բաղ-
դատական բառերէն մին գտնուի՝ դարձեալ ET
պէտք չէ դնել :

MOINS on a de passion, PLUS on renferme en
soi d'éléments de bonheur.

404. PARCE QUE երբ երկու բառ գրուի կնշա-
նակէ ինչ իսկ երբ PAR CE QUE երբ բառ
գրուի ԱՏՆ ԲԱՆԷՆ կնշանակէ :

là tout est beau, PARCE QUE tout est vrai, PAR
CE QU'il m'a dit, j'ai deviné ce qu'il était forcé de
me taire.

405. Quoique մէկ բառ՝ Բերեալ կնշանակէ,
զատ զատ և է Բն ըն, Բն ըն և կնշանակէ :

QUOIQ' il est vieilli, il n'est pas prudent.

QUOI QU'il fasse, un ânon ne sera jamais qu'un âne.

ՀՐԱՀԱՆԳ ԿԷ.

(Աշակերտք՝ փակագծերու մէջ դրուած շարկասկներն ըստ տեղադրելու ըստ խմատիկն են ըստ հարկիկն շարադասակն)

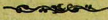
Il emprunte à chacun (et) ne rend à personne.— plus la raison acquiert de perfection (et) plus l'homme est moralement responsable de ses actions.— Corneille élève, (et) etonne (et) maîtrise, (et) instruit; Racine plait (et) remuse (et) touche (et) pénètre.— il y a des vérités qui sont la source des plus grands désordres (par ce que, parce que) elles remuent toutes les passions.— quand quelqu'un vous fait du bien ne vous en montrez pas indigne (parce que, par ce que) il y a de plus honteux, l'ingratitude.— (quoi que, quoi que) il puisse proposer, je suis décidé à ne pas l'entendre.— (quoique, quoi que) l'ambition soit un vice, elle est pourtant la mère (et) la cause de plusieurs vertus.

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

406. Այս մասն համաձայնութեան հետ յարաբերութիւն մը չունի: Պէտք եղածն արդէն առաջին մասին մէջ խօսեցանք, կրկնելու հարկ չեմք զգար:

ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

ՔԱՆԻ Մ'ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

407. AIDER:— Aider quelqu'un կ'նշանակէ տեղափոխել կամ սորվել, կամ գործող է կամ ու է բանով մը: Il faut AIDER LES PAUVRES de son superflu Aider à quelqu'un կ'նշանակէ տեղափոխել կամ սորվել զանոնք իր անօրինակութեան, աշխարհափեռանցն հայն:

Je LUI AIDER à faire son thème.

J'ai AIDÉ A GUILLAUME à mettre dans le grenier une charretée de foin.

408. APPLAUDIR բայն եթէ Սեռի խնդիր առնու՝ կ'նշանակէ ծափահարել :

On APPLAUDIRA toujours LES BELLES scènes. եթէ à նախադրուածեամբ խնդիր առնու՝ կ'նշանակէ՝ հասանել, ինքնինք ըլլալ :

Chacun APPLAUDESSAIT A SON SENTIMENT.

409. CHANGER երբ բն ինքնինքն ինքնինքն և նոր արեւորել ինքնինքն կը նշանակէ՝ pour, contre նախադրուածեամբ խնդիր կ'ուղէ :

Gardez ces volumes et ne les CHANGEZ pas CONTRE des ouvrages nouveaux.

Il A CHANGÉ la vieille vaisselle POUR de la neuve.

Երբ բն ինքնինքն, բնինքնինքն և նոր արեւորել կ'նշանակէ՝ այն աստիճան en ուղ խնդիր կ'առնու :

Cela CHANGE mes soupçons EN certitude.

410. CROIRE: Croire quelqu'un կ'նշանակէ ինքնինքն հաստատել :

C'est un menteur, on ne LE CROIT plus

Croire à quelqu'un կ'նշանակէ ինքնինքն ինքնինքն հաստատել :

Ne CROYEZ pas A TOUT ESPRIT.

411. DISTINGUER երբ d'avec ուղ խնդիր առնու երկու իրարմ նման արարիւթից մէջ ինքնինքն բնինքնինքն ընդրել կը նշանակէ :

DISTINGUER un honnête homme D'AVEC un hypocrite.

DISTINGUER une fausse monnaie D'AVEC la bonne.

Երբ *distinguer* ԵՍՈՒՄ խնդիր առնու
նշանակէ :

DISTINGUONS la sensation DU sentiment

412. EMPRUNTER կ'նշանակէ զի
փոխառու թիւնն անձէ մ'ըլլայ à ուլ խն
նու՝ իսկ եթէ իրէ՛ de ուլ :

J'EMPRUNTERAI cette somme A un de

Les magistrats EMPRUNTENT leur
POUVOIR qui les institue.

413. INSULTER: insulter quelqu'un
կէ ընտանել, նախատել արհարհանք ընել

Dans l'armée, quiconque INSULTE UN
est passible de la peine la plus sévère.

Իսկ insulter à quelqu'un կը նշանա
րհարհանել, ընտանել, արհարհանել նկ
եղծել ընել :

Le luxe INSULTE A la faime du pau

414. MÉLER երբ կը նշանակէ յի
րել բերելով էրբ իտանել AVEC ուլ խնդիր

La Marne MÉLE ses eaux AVEC CELLES

Երբոր թանձրացեալ իրաց իրար
կը նշանակէ՝ à ուլ խնդիր կ'ընդունի
MÉLER les affaires AUX PLAISIRS.

415. PARTAGER երբ ասանել կը նշ
ուլ խնդիր կառնու :

Pompée ne fut jamais disposé à PART
Cesar la faveur du peuple romain.

Երբ ու է բան յը բանել կը նշան
տեն նախադրու թեամբ խնդիր

Le père PARTAGE également sa tendresse entre
vous ses enfants.

416. PARTICIPER հասնել նշանակու թեամբ à ու
նորից կ'ուզէ :

Vous PARTICIPEZ A ma fortune.

Երբ de ու ինորից առնու՝ բռնի ի բնութիւնն
կը նշանակէ :

Le mulet PARTICIPE Du cheval et DE l'âne.

417. SERVIR A RIEN կը նշանակէ բռնի ի հիմար
սոյ օգուտը չունիլ :

Ce qui NE SERT A RIEN AUJOURD'HUI, peut DE-
N SERVIR A QUELQUE CHOSE :

Servir de rien բռնի յ'երբէս օգուտը չունիլ կ'նշանակէ
Par reconnaissance, il nourrit un vieux cheval
il ne lui SERT DE RIEN.

418. SUCCOMBER SOUS բռնի ի արդ ընկնել կը նշա-
նակէ :

Il A SUCCOMBÉ SOUS le poids des affaires.

SUCCOMBER A կը նշանակէ ու կէ բանի մը մէջ
սոյ, օրինակի համար՝ թշուառու թեան, փոր-
թեան ևն :

il A SUCCOMBÉ A la tentation.

419. TOMBER PAR TERRE կ'նշանակէ հողի հետ

բանի մը գետինն իննալն՝ իսկ tomber à
կ'նշանակէ՝ բանի մը բարձրէն գետինն ին-
նալն, օրինակի համար, եթէ ծառի մը գետինն
հասկցնելու զենք պիտի ըսենք l'arbre tom-
PAR TERRE, բայց երբ պտուղներուն իննալն
սկցնենք՝ պիտի ըսեմք les fruits tombèrent A
TERRE.

420. S'EN RAPPORTER *հարգելու, շնորհել կնշ*
նակէ և à նախադրու թեամբք խնդիր կ'առնու.
je M'EN RAPPORTE A VOUS.

421. EN APPELER *հարուստել, բնական կնշանակէ և*
ով խնդիր կ'առնու :
j'EN APPELLE A votre sagesse.

422. ÊTRE A L'ÉPREUVE DE QUELQUE CHOSE *բն*
ի ինչ արհեստ լուր կնշանակէ
Ce chapeau EST A L'ÉPREUVE DE la pluie.

423. EN VOULOIR A QUELQU'UN *կնշանակէ թի-*
ժե Գե՛ ինչ-մասնի-ն առնելու : en avoir à quelqu'un *Գ*
կն ինչ ք-բնու-լ : s'en prendre à quelqu'un *Գ*
մասն բռնել :

424. EN IMPOSER *կնշանակէ ի-բել և par ու*
խնդիր կ'առնու :
il M'EN AVAIT IMPOSÉ PAR son air de douceur.

425. ÉCHAPPER DE *կնշանակէ Գ-Գել :*
le voleur EST ÉCHAPPÉ DE prison.
ÉCHAPPER A *կնշանակէ արհեստ :*
il ÉCHAPPA A la mort.

426. S'EN TENIR A *կնշանակէ Գ-Գ լուր :*
Je M'ENTIENS A votre décision.

427. EN être *կնշանակէ հ-ռնել և à ու խնդիր*
կուղէ :
j'EN SUIS A la moitié.

Վ Ե Ր Ձ

16 172

15 172 4,00
16 172

ԳԼԼ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0079156

A $\frac{1}{496}$

ՀԵՂԻՆԱԳԻՆ ԱՇԽԱՏԱԾԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1872

Արայ գեղեցիկի ստանալը

Քերականութիւն հրահանգի գրարար լեզ

ուի

Քերականութիւն Գաղղիարէն ըստ Բոստ

Վէնի

1872